ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

Голос України

Законопроект з подвійним дном

Ветерани і чорнобильці можуть втратити свої вигоди...

СТОР. 8

Шевченківська премія

Результат спрогнозувати не може ніхто

СТОР. 13

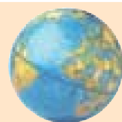
Екологія

Сміття наступає

СТОР. 21

№ 24 (5024) СЕРЕДА, 9 ЛЮТОГО 2011 РОКУ WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Соціальні питання не мають партійних кольорів

Учора Голова Верховної Ради України Володимир Литвин відвідав із робочою поїздкою Житомирську область.

Увага глави парламенту до Житомирщини завжди особлива — адже тут живуть його батьки і земляки. Однак поліський край, на жаль, дуже бідний. Населення старіє, не вгамовується безробіття, додав болю й Чорнобиль — тут живе багато постраждалих від аварії на ЧАЕС та переселенців. Тож саме соціальні проблеми поліського краю були в центрі уваги В. Литвина під час поїздки. СТОР. 2

Таборів для відпочинку дітей не поменшає

Сьогодні у Верховній Раді відбудуться парламентські слухання з питань оздоровлення та відпочинку дітей і молоді.

Упродовж останніх п'яти років в Україні погіршується стан здоров'я дітей. На це впливають негативні соціально-економічні, екологічні та психологічні чинники. Тому очевидно: треба об'єднати зусилля органів державної влади усіх рівнів, щоб забезпечити умови для повноцінного та якісного відпочинку дітей. Як повідомили в Комітеті Верховної Ради з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму, парламент, Президент, уряд постійно опікуються цими проблемами. СТОР. 2

Банки можуть кредитувати клієнтів без індивідуальної ліцензії?

Фінустанови мають право видавати кредити в іноземній валюті на підставі банківської ліцензії та письмового дозволу Національного банку України (НБУ) на здійснення операцій з валютними цінностями. При цьому індивідуальна ліцензія не потрібна, роз'яснив під час засідання «круглого столу» на тему: «Валютно-правові ризики для національної безпеки: як далеко можуть зайти наслідки судового оспорювання валютних кредитів?» директор юридичного департаменту НБУ Віктор Новиков.

«Надання банками кредитів в іноземній валюті на підставі банківської ліцензії і письмового дозволу на здійснення операцій з валютними цінностями, які надаються Національним банком України, є законним», — цитує В. Новикова «Український бізнес-ресурс». СТОР. 10

Міністерств багато, а Софія Київська — одна

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Учора в столиці знову мітингували. Цього разу епіцентром подій стала Софійська площа. Співробітники Національного заповідника «Софія Київська» разом із активістами кількох громадських організацій виступили єдиним фронтом проти намірів передати заповідник під управління Міністерства культури. До цього часу Софію Київську курирувало інше відомство — Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства. Учасники акції переконують: у подальшому така зміна може призвести до... руйнації унікальної пам'ятки. Мовляв, як би не здавалося на перший погляд, а насправді міністерство міністерству не рівня. СТОР. 10

Інші фото з цієї події шукайте у фотомагазині на сайті www.golos.com.ua.

ПОДІЇ

У Брянці 300 шахтарів отримають роботу

На шахті «Краснопільська» ТОВ «Флагман» у Брянці відкрили нову вугледобувну дільницю, де розроблятимуть пласт М5. Уведення в експлуатацію двох нових лав із щомісячним обсягом видобутку вугілля 5 тис. тонн — дуже важлива подія для жителів міста, де були закриті майже всі шахти. Адже з'явилося 300 нових робочих місць, що зменшить рівень безробіття й поліпшить соціально-економічну ситуацію в місті, **повідомляє Алла АНТІПОВА.**

У Дніпропетровську подорожчає проїзд у трамваях і тролейбусах

Комунальне підприємство «Дніпропетровський електротранспорт» має намір на 50 відсотків підвищити плату за проїзд у трамваях і тролейбусах — до 1,5 грн. Сьогодні вартість проїзду — одна гривня. Втім, щоб нові тарифи набрали чинності, необхідно погодити їх із Кабміном, а потім рішення має прийняти депутатський корпус міськради. Тим часом, як стверджують у КП «Дніпропетровський електротранспорт», підвищення ціни на проїзд — захід вимушений. З 1 лютого цього року на 30 відсотків підвищилися ціни на електрику. «А вартість електроенергії становить 20 відсотків у структурі собівартості проїзду», — відзначив директор КП Володимир Легкий. За його словами, в 2011 році з міського бюджету Дніпропетровська виділено 5 млн. грн. на модернізацію міського електротранспорту. З яких два мільйони планується витратити на капітальний ремонт 10 тролейбусів, 2 млн. — на поточний ремонт трамвайних колій, ще мільйон — на ремонт контактної мережі, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

Сухий пайок замість гарячого обіду

вже сьогодні може отримати третина української армії. Таку заяву вчора зробили представники ТОВ «Івала», яке надає послуги з харчування особового складу Збройних Сил України. За словами заступниці директора цього товариства Ольги Лариної, на сьогодні Міністерство оборони заборгувало тільки «Івалі» за минулий і цей роки майже 85 млн. грн. До останнього підприємці вірили слову міністра оборони, який неодноразово проводив наради з питань харчування і обіцяв виправити ситуацію у правовому полі (укласти належним чином договори, провести відкриті торги, погасити борг). СТОР. 11

КОРОТКО

■ Колишньому першому заступникові глави «Нафтогазу» Ігореві Діденку продовжили строк тримання під вартою до 10 березня, **повідомляє УНІАН.**

■ Податкова міліція ДПА в Черкаській області порушила кримінальну справу проти двох приватних підприємців із Золотоноші, котрі ухилялися від сплати 6,4 мільйона гривень податків, **інформує наш власкор Лідія ТИТАРЕНКО.**

■ Усиновити дитину в Україні буде простіше. Якщо раніше процес тривав рік і більше, то нині його скорочено до трьох місяців, **повідомляє «ForUm».**

В Україні активізувався епідемічний процес грипу та ГРВІ

У НОМЕР

Сільському туризму — державна підтримка

Пріоритети для Закарпаття — оздоровлення і відпочинок людей. Таку думку висловив заступник Голови Верховної Ради України Микола ТОМЕНКО на прес-конференції в Ужгороді.

Під час робочої поїздки на Закарпаття М. Томенко взяв участь у роботі школи молодих правників на базі відпочинку Європейського університету в Міжгірському районі, а також дав прес-конференцію в Ужгороді, на якій презентував свій «Український щорічник».

Ще заступник глави парламенту хоче також разом з депутатами від Закарпаття презентувати закарпатську школу живопису, засновниками якої Адальберту Ерделі та Йосифу Бокшаю відзначатимуть цьогоріч 120-ліття від дня народження. Святкуватимемо також ювілеї Лесі Українки, М. Драгоманова і Т. Шевченка. Фонд Миколи Томенка відкриває в Інтернеті позитивний портал «Рідна країна», де розповідатиметься про всі національні й державні та комунальні музеї, а в перспективі — видати це друком.

За словами заступника глави українського парламенту, настав час думати про пріоритети і спеціальний статус таких оздоровчих регіонів, як Закарпаття. Варто б мати для області або пільговий, або спеціальний режим оподаткування.

Оздоровлення і відпочинок людей — це найважливіша місія цього краю. Тут не треба будувати заводи. Це — унікальний регіон, де можна чудово оздоровитися в літню спеку киянам і дніпропетровцям... Треба дбати про розвиток туризму, на який, наголосив М. Томенко, торік з казни виділялося 12 млн. грн., а цього року — лише 1,6 млн. грн. При всіх складнощах уряд повинен опікуватися цією галуззю. Дуже добре, що на сільський «зелений» туризм в Україні зростає внутрішній попит. Туризм загалом треба підтримувати і стимулювати економічно на державному рівні, розв'язати нарешті ті проблеми, які стримують цю галузь, заважають їй. А найефективніший шлях, на думку М. Томенка, пролягає через розумні податкові регулювання.

Торкнувшись реформи освіти, заступник голови парламенту сказав, що як куратор гуманітарної сфери у Верховній Раді України триматиме це на контролі. Він уже зареєстрував законопроект, який передбачає проведення парламентських слухань з цієї дуже важливої справи. Він за реформи в освіті, але це не означає, що слід закривати вузи і підвищувати плату для студентів. А відповідаючи на запитання стосовно того, хто несе відповідальність за гуманітарну політику в Україні, заступник Голови Верховної Ради України сказав, що, на жаль, в нинішньому уряді відсутня посадова особа, яка б несла відповідальність за соціальну та гуманітарну складову, як це було при попередніх урядах. Він нагадав, що сфера повноважень щодо цих питань розділена між усіма віце-прем'єр-міністрами.

На думку Миколи Томенка, це очевидний недолік управлінської моделі.

Василь НИТКА.

Ужгород.

Соціальні питання не мають партійних кольорів

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

«...І нарешті побудували»

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

Червоноармійська центральна районна лікарня десять років чекала на новосілля. Раніше тут були старі одноповерхові корпуси, зведені ще в дореволюційні часи. Крига скресла два роки тому, коли завдяки зусиллям місцевої та центральної влади, сприяння народних депутатів України від Народної партії та особисто Голови Верховної Ради В. Литвина на район було виділено вісім мільйонів гривень, з яких шість з половиною мільйонів буде направлено на реконструкцію всіх корпусів стаціонару. Торік у нові стіни з євроремонтом переїхали терапевтичне, хірургічне, пологове і реанімаційне відділення, операційний блок. Головний лікар райлікарні Тарас Собко розповів, що нинішнього року ще планують закінчити утеплення фасадів усіх корпусів, заміну дахів, вікон, теплотраси, котлів на енергоощадні. Придбано й новітнє медичне обладнання.

Однак найбільша проблема — кадрова, скаржилися медики В. Литвину. Сьогодні лікарня існує завдяки пенсіонерам, які продовжують працювати. Не вистачає близько 40 відсотків лікарського складу. І це не дивно, бо ставка в лікаря — близько тисячі гривень. Тоді як у лікарні працюють і висококласні фахівці, які нині завдяки новій апаратурі проводять дуже складні операції, на які раніше пацієнтам доводилося їхати до столиці. Приміром, заміна колінного суглоба. Однак, незважаючи на загальне погіршення демографічної ситуації в області, як і у державі загалом, торік у пологовому відділенні червоноармійської райлікарні прийняли на 20 відсотків більше пологів, аніж позаторік. А днями в 27-літньої **В. Будери (на знімку крайня праворуч)** народилася... третя двійня, хлопчик і дівчинка. У жінки вже семеро дітей, однак мешкає подружжя в наймaній двокімнатній квартирі. Породілля запросила В. Литвина стати хрещеним батьком її новонародженого сина, якого пообіцяла назвати Володимиром. А глава парламенту пообіцяв посприяти багатодітній родині в отриманні власного помешкання.

Уже не перший рік в очікуванні новосілля і Новоград-Волинська загальноосвітня школа № 8 I—II ступенів, яку також відвідав В. Литвин. Три корпуси школи, побудованої ще сто років тому, розкидані по всьому місту. Торік через брак місця та аварійний стан навіть відмовляли в прийомі першокласників. З 2004 року триває будівництво нового корпусу школи на 360 учнів. Цьогоріч з державного кошторису на добудову виділено понад дев'ять мільйонів гривень. І якщо будівельні роботи триватимуть започаткованими темпами, наступного навчального року першого вересня діти підуть у нову сучасну школу.

Достукатися до кожного села

Під час зустрічі з мешканцями селища Червоноармійськ Голова Верховної Ради розповів, що планує побувати в усіх поліських районах. У свою чергу, голова Житомирської ОДА Сергій Рижук повідомив, що цього року Житомирщина, і зокрема Червоноармійський район, отримала серйозні дотації з держбюджету і започаткувала програму під назвою «1613» — саме стільки в області сіл. І щоб у кожному селі зробити якусь добру справу — від дороги, освітлення до газифікації та водопостачання.

В. Литвин пригадав свої враження ще з юнацьких часів: коли бував у Червоноармійську, біля льонокомбінату, почувався, як удома. Бо там теж багато льону. А до його рідного села Слободи Романівської звідти рукою подати — навіть якщо поламався автобус, можна було дійти пішки. На жаль, зараз льонокомбінат уже не працює... «Одне із спільних завдань — відновити льонарство, хмелярство, те, в чому можемо бути конкурентоспроможними, сприяти залученню інвестицій, забезпечити мешканцям поліського краю гідне медичне та соціальне забезпечення, довести газ до ще досі не газифікованих сіл», — відзначив В. Литвин. І хоча для цього потрібні колосальні кошти, багато проблем можна вирішити спільними зусиллями, переконаний він. «Усі ці питання передусім повинні мати соціальний вимір, — наголосив Голова Верховної Ради. — Можемо піднімати економіку, але може статися й так, що не буде кому працювати. Адже поки що людей помирає більше, аніж народжується, і Житомирщина, на жаль, не виняток».

Діалог замість емоцій

Особливо турбує людей започаткована урядом пенсійна реформа. Нинішній рік загалом буде вирішальним, вважає В. Литвин. Адже цьогоріч відзначатимемо 20-річчя незалежності. «Україна буде державою, але нам треба дати відповідь, якою, — підкреслив глава парламенту. — За півроку нам належить або закріпити позитивну динаміку, або знову з'ясовуватимемо стосунки». Водночас В. Литвин відзначив, що для реалізації реформ потрібна підтримка людей. І в пенсійній реформі треба все уважно прорахувати: якщо збільшується пенсійний вік, то водночас вирішити проблему робочих місць для молоді, а такожураховувати настрої людей передпенсійного віку. На думку В. Литвина, при збільшенні пенсійного віку треба сповідувати принцип добровільності: якщо людина хоче піти на пенсію, досягнувши пенсійного віку, нехай іде на заслужений відпочинок, а якщо залишається працювати — її зарплата і пенсія має збільшуватися.

ТОЧКА ЗОРУ

В. Литвин: «На жаль, в обговоренні пенсійної реформи більше емоцій, взаємних політичних звинувачень, аніж серйозної розмови».

І додав, що за нинішній стан у країні відповідальні всі — і ті, хто зараз при владі, і хто був. А змагання, на його переконання, може бути лише в одному: хто запропонує більш точне, виважене і обґрунтоване рішення і знайде підтримку в людей. В. Литвин запропонував започаткувати загальнонаціональний «круглий стіл» і провести системний діалог.

Юліана ШЕВЧУК.

Таборів для відпочинку дітей не поменшає

ДО ПАРЛАМЕНТСЬКИХ СЛУХАНЬ

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Так, ухвалений закон «Про оздоровлення та відпочинок дітей» визначає повноваження органів виконавчої влади і місцевого самоврядування.

Водночас у профільному комітеті повідомили, що нормативно-правову базу в цій сфері продовжують удосконалювати. Зокрема, готують зміни до законів «Про оздоровлення та відпочинок дітей», «Про державну підтримку та особливості функціонування дитячих центрів «Артек» і «Молода гвардія», «Про здійснення державних закупівель».

За рахунок бюджетних коштів оздоровлюватимуться та відпочиватимуть насамперед діти, які потребують особливої соціальної уваги та підтримки. Зокрема: сироти, інваліди, а також діти з багатодітних і малозабезпечених сімей.

Влада робить усе, щоб мережі дитячих закладів не зменшувались. Так, на розгляді у парламентських комітетах перебуває законопроект «Про заборону ліквідації, перепрофілювання, відчуження та передачі в оренду оздоровчих закладів для провадження діяльності, не пов'язаної з оздоровленням та відпочинком».

Сергій МЕЛЬНИК.

СТАТИСТИКА

Торік відкрито 16 867 закладів оздоровлення і відпочинку. З них 699 — заміських таборів, 15 202 — міські, 725 — таборів праці та відпочинку, 234 — спортивно-оздоровчі та сім — оборонно-спортивних.

МАЛЮНОК З НАТУРИ

Замість оздоровниць — котеджі

Ворзель колись був престижною оздоровницею. У кращі його часи тут функціонувало 15 піонерських таборів. Нині — один приватний і два відомчі. Ще чотири оздоровниці працюють як різнопрофільні санаторії і для широкого дитячого загалу недоступні.

Землі більшості приватизовані або в оренді. За ними — юридичні особи, які сховалися за назвами ТОВ. Ці «бази відпочинку» по всьому периметру огороджені парканами, за якими споруди завалилися, територія захаращена або... височіють красені-котеджі.

Цю проблему «Голос України» порушував не раз, але до неї влада залишилася байдужою.

Розмовляю з новим селищним головою Олександром Венгриком. Заслужений лікар України вважає, що на приватизованих землях колишніх таборів потрібно відроджувати оздоровчі об'єкти.

Минуло достатньо часу, щоб власники зорієнтувалися і почали використовувати землі за цільовим призначенням. У разі бездіяльності треба повертати землі в державну власність, вважає селищний голова. Він пропонує утворити при селищній раді інвестиційну раду, веде переговори з орендарями.

Данута КОСТУРА.

Київська область.

«Україна буде державою, але нам треба дати відповідь, якою», — підкреслив глава парламенту

Шукаємо баланс між потребами економіки та інтересами громадян

У КОМІТЕТАХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ

Проведення реформ для ефективності переговорного процесу з Європейським Союзом обговорювали на вчорашньому засіданні «круглого столу» в Комітеті Верховної Ради з питань євроінтеграції.

Під час VIII сесії Верховної Ради перед депутатським корпусом стоїть завдання продовжити курс реформ. Таку думку висловив народний депутат України від Партії регіонів, перший заступник голови парламентського Комітету з питань європейської інтеграції Володимир Вечерко.

«Адже без подальших трансформацій у сфері соціального захисту, без лібералізації вітчизняної економіки та укріплення засад демократії в суспільстві — розвиток Української держави неможливий», — зауважив депутат.

На його переконання, нині на часі здійснення реформ у сфері охорони здоров'я та пенсійного забезпечення, адже рішучих кроків влади в цій площині суспільство чекає вже давно.

«Проте проект пенсійної реформи має відповідати економічним потребам країни і в той же час враховувати інтереси громадян України. Тому ми шукаємо баланс між потребами економіки України, рекомендаціями вітчизняних та зарубіжних експертів і думками простих українців», — констатував В. Вечерко та наголосив на важливості консолідованої роботи всіх гілок влади та опозиції.

Директор департаменту Європейського Союзу Міністерства закордонних справ України Валерій Філіпчук, голова Євразійського інституту свобод Вероніка Прохира, президент Європейської асоціації українців Олексій Толкачов, народний депутат Ігор Плохой під час «круглого столу» на тему: «Угода про асоціацію у 2011 — мрія чи реальність?».

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

У кожної сторони свої аргументи

Пенсійний фонд — за, профспілки та роботодавці — проти, так розподілились думки при обговоренні пенсійної реформи під час «круглого столу» у Хмельницьку

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА

Нинішня система так само не задовольняє багатьох, за винятком хіба що привілейованих пенсіонерів, учасників процесу. Роботодавці прагнуть уникнути зайвого оподаткування, працюючі не налаштовані сплачувати більше, знаючи, що все одно отримають мінімальні пенсії, ПФ не може стягнути грошей для виплати пенсій, а пенсіонери ледь виживають на зовсім крихітні виплати. Чи зможе все це змінити на краще запропонована пенсійна реформа?

Бідність змушує працювати пенсіонерів

Прикра статистика: ще задовго до затвердження нових положень про збільшення пенсійного віку, як те пропонує реформа, на Хмельниччині у півтора рази зросла кількість працюючих пенсіонерів. Довго шукати причини такого ентузіазму не потрібно — надто низький рівень життя і зарплат змушує людей не випрягатись із трудових лямок і забути про відпочинок. Ще донедавна середній показник заробітку трохи більш як у півтори тисячі гривень на місяць став одним із найнижчих у країні. А були райони, скажімо як Білогірський, де ця цифра ледве сягала тисячі гривень. Зрозуміло, що такі зарплати при виході на пенсію можуть гарантувати лише мінімальні виплати. А оскільки прожити на них неможливо, то ті, хто ще в силі, а головне — кому пощастило знайти робоче місце, змушені самостійно продовжувати свій трудовий стаж.

Здавалося б, цей вибір, котрий пенсіонере змусила зробити не так реформа, як саме життя, має продемонструвати, як на практиці повинні запрацювати нововведення. Тобто наскільки збільшення кількості працюючих пенсіонерів може вплинути на формування бюджету ПФ.

На жаль, звітувати не те що про серйозні успіхи, а хоча б про найменші позитивні зрушення, виявилося рануввато. Ситуація із наповненням ПФ так і не змінилася. Самостійно наповнити свій пенсійний бюджет область може лише на половину. Чим компенсувати нестачу, якщо й інші області не можуть похвалитися лишками пенсійних грошей? Поки що допомагає ПФ України, але ж наповнення і його казни відбувається з величезними труднощами.

Начальник обласного управління ПФ Ольга Заярнюк переконана: іншого шляху, як вивести з тіні всіх працюючих та їхні зарплати, просто бути не може. Адже сьогодні в області із більш як 570 тисяч працездатного населення лише трохи більше 300 тисяч платять страхові внески до фонду. А як бути із 215 тисячами, котрі фактично не мають статусу безробітних? Цілком логічно припустити, що вони живуть за рахунок необлікованих зарплат. Очевидно, якби їхню роботу вдалося легалізувати, не треба було б шукати якихось додаткових штучних змін, адже автоматично надходження могли б зрости ледь не удвічі.

Загальним правилом для змін має стати соціальна справедливість

Саме таку думку висловила депутат Хмельницької міськради, голова профспілки захисту підприємництва Надія Кнець:

— Якщо пропонується одноразова виплата десяти пенсій для бюджетників, лікарів та вчителів, то чому не для всіх працюючих? Хіба людина, яка вже кілька десятків літ простояла за прилавком на ринку, цього не заслужила? Має бути так: або всім, або нікому. І збільшувати пенсійний вік теж не потрібно буде, якщо максимальні виплати обмежити п'ятьма прожитковими мінімумами. Якщо ледь не дев'яносто відсотків людей літнього віку нині живуть переважно на один такий прожитковий мінімум, то нехай і решта трохи підтягне свої паски.

☞ МОВОЮ ЦИФР

За даними соціологічного опитування, яке провела Федерація профспілок області, 87 відсотків респондентів проти підвищення пенсійного віку для жінок, 73 відсотки — за обмеження максимальних пенсій на рівні дванадцяти прожиткових мінімумів, 75 відсотків вважає, що це правило має стосуватись і тих, кому вже призначені великі пенсії, лише 53 відсотки опитаних погоджуться з підвищенням мінімального страхового стажу до п'ятнадцяти років.

А от для того щоб підприємці не ховались у тінь, можливо, варто зменшити розмір страхових внесків із 34 до 20 відсотків. Зменшена ставка може збільшити кількість охочих сплачувати ці внески.

Загалом же чи не найбільше напруження як у суспільстві, так і під час обговорення за «круглим столом» викликала теза про збільшення пенсійного віку. Урядове посилання на те, що саме тут є чималі резерви, оскільки українські жінки живуть ще в середньому двадцять п'ять років після виходу на заслужений відпочинок, не надто переконливе. Адже за тривалістю життя наша країна посідає 150-те місце із 223 у світі. Та й умови праці, робота, котру доводиться виконувати нашим жінкам, особливо на робітничих спеціальностях, не йде в жодне порівняння із навантаженням, що несуть представниці слабкої статі, скажімо, у європейських країнах з вищим пенсійним порогом.

Натомість, хто із роботодавців готовий надати місце робітниці похилого віку, знаючи, що і продуктивність праці буде не найвищою, та й проблем із лікарняними виникне чимало.

Підтримують цю думку і працівники центрів зайнятості. Збільшення пенсійного віку та нормативного страхового стажу з п'яти до п'ятнадцяти років ще більше загострить ситуацію на ринку праці. Адже і тепер вчорашньому випускнику школи, ПТУ чи вищого навчального закладу складно знайти роботу. А якщо за свої місця змушені будуть триматися люди передпенсійного віку, чисельність яких зростатиме, то в черзі по вільну вакансію доведеться простояти не те що роки — десятиліття.

— Не зростання кількості працюючих пенсіонерів, а збільшення числа робочих місць зможе суттєво вплинути на ситуацію і з наповненням ПФ, і з покращенням рівня життя людей літнього віку, — переконаний голова Федерації профспілок області Геннадій Харьковський. — Адже до такої кризи призвело не так зростання кількості пенсіонерів, як повний провал економіки.

Як стверджують профспілкові лідери, протягом останніх шести років загальна кількість пенсіонерів і в країні, і в області коливається не надто суттєво. На Хмельниччині щорічно стають пенсіонерами близько двадцяти тисяч людей. Але практично стільки само іде із життя. Тож розмови про раптове старіння нації, перенавантаження бюджету видаються дещо перебільшеними.

А от кого справді меншає з кожним роком, то це працюючих. З промислової карти області давно щезли виробничі гіганти, і їх місце так і залишилося незаповненим. Різко зменшилася кількість робочих рук, зайнятих і в сільському господарстві. Все це не могло не позначитись як на розмірах заробітків, так, відповідно, і на сплатах до ПФ. Тож як не мудруй, скільки не примушуй бідного працювати довше, це не зможе суттєво змінити відрахування пенсійних внесків.

Реформуючи пенсійну систему, не варто придумувати велосипед, запроваджуючи нові норми та правила, знову заганяючи у глухий кут і робітників і роботодавців. Варто лише навести лад із привілейованими пенсіонерами і гарантувати кожному працюючому, хто сплачує внески, що свого часу вони повернуться до нього відповідною сумою.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

У НОМЕР

Треба делікатно підходити до проблем діаспори

Україна має допомогти своїй громаді в Росії.

Про це заявив на прес-конференції народний депутат Борис Тарасюк («НУ—НС»), голова Народного руху України, говорячи про підсумки свого візиту 4—5 лютого до Москви. Підставою для поїздки стали численні повідомлення ЗМІ про те, що етнічні українці (а їх близько чотирьох мільйонів у РФ) буцімто зазнають гуманітарної дискримінації.

Після поїздки у народного обранця з'явилися підстави, щоб зробити низку депутатських звернень і запитати: що робить наше керівництво для захисту прав українців в Російській Федерації? Крім того, парламентарій стверджує: наша громада не має можливості вивчати рідну мови і доступу до українських ЗМІ.

«Чому саме зараз російська влада розпускає Федеральну національно-культурну автономію українців Росії, ідуть нападки на Об'єднання українців у Росії, і чому саме в ці місяці відбувається те, що важко збагнути і зрозуміти в цивілізованому світі у XXI столітті — напади на єдину українську бібліотеку в Москві? Треба делікатно підходити до цих питань. Тим більше, що російська влада, як і українська, декларують, що ніколи ще такими тісними взаємини між нашими державами не були, то що ж вони роблять тоді стосовно представників українців у Росії?», — зауважив він.

Водночас він наголосив, що не закликає українську владу поводитися так само, як поводяться до українців у Росії. «Правильно було б, щоб ми закликали поважати права українців, тим більше що це прописано в Конституції і законах РФ», — сказав Борис Тарасюк.

У Донецьку мітингували проти закриття української школи

Учора в Донецьку учні та батьки загальноосвітньої школи № 136 з українською мовою навчання виступили проти ліквідації навчального закладу. Вони вважають, що під виглядом «оптимізації» шкіл у Донецьку влада хоче ліквідувати все українське.

«Усе це робиться згідно з «Регіональною дорожньою картою по оптимізації мережі бюджетних установ і видатків місцевих бюджетів на їх утримання», — цитує радіо «Свобода» заступника голови Донецької обласної організації «Просвіта» Марію Олійник. За її словами, у школі № 136 на сьогодні навчається 671 дитина (заповнена школа на 95 відсотків). Дирекція пропонує переводити дітей у російськомовну школу № 120, яка має найгіршу репутацію в районі та заповнена на 40 відсотків. Батьки і діти дивуються, чому при «оптимізації» обрали саме школу з українською мовою навчання, адже їх і так зовсім мало в цьому краї. Батьки і вчителі ще раніше підписали колективну заяву до голови Донецька і чиновників з управління освіти із проханням не закривати школу. Як зреагують чиновники на протест і заклик батьків та учнів наразі невідомо. Нагадаємо, такі самі протести відбувалися нещодавно і в іншій школі Донецька. Тим часом міністр освіти Дмитро Табачник наказав відкрити в україномовних школах російські класи. Нині у Донецьку 154 школи, із них 34 — з українською мовою навчання.

Прожитковий мінімум у... тарифну сітку

З ПОШТИ

В основному я підтримую проект закону про пенсійну реформу, але маю ряд думок і пропозицій. По-перше, щодо підвищення нормативної тривалості страхового стажу для призначення пенсії за віком. Він повинен бути однаковим: як для жінок, так і для чоловіків (у даному проекті — 30 років для жінок і 35 — для чоловіків).

По-друге, згідно із законом «Про державну службу», пенсія держслужбовця за віком призначається, якщо людина має стаж державної служби більше 10 років. Але виходити на пенсію потрібно з державної служби. На мою думку, це несправедливо. Яка різниця, в який час людина працювала на державній службі?

Я пропоную: державну пенсію обраховувати для всіх, хто пропрацював на державній службі не менше 10 років, і має загальний стаж не менше 30 років. Розраховувати ж пенсію можна не за тарифною сіткою, а відповідно до існуючого прожиткового мінімуму.

Наприклад:

— 10 років і більше — 1—2 прожиткові мінімуми;

— 20 років — 2—3 прожиткові мінімуми;

— 30 років — 3—4 прожиткові мінімуми;

— 40 і більше — 5 прожиткових мінімумів, якщо ранги 7—12.

Якщо ранги вищі (1—6), то можна піднімати і кількість прожиткових мінімумів — до 10—12, включаючи до таких розрахунків і пенсії депутатів Верховної Ради та інших високопосадовців.

Петро КРЕЧКО,
59 років.

Пилипи
Коломийського району
Івано-Франківської області.

Депутатська фракція Народної партії у Верховній Раді України сумує з приводу передчасної смерті кандидата педагогічних наук, професора, заслуженого працівника культури України, ректора Кіровоградського державного педагогічного університету ім. В. Винниченка
Віталія Івановича ЗАВІНИ
та кандидата історичних наук, доцента, декана історико-правового факультету
Віктора Миколайовича ФІЛОРЕТОВА
та висловлює глибокі співчуття рідним і близьким покійних.

САМОВРЯДУВАННЯ

Нові тарифи — не під силу

Депутати Черкаської міської ради направили звернення до Кабінету Міністрів та Верховної Ради з проханням звільнити черкаські комунальні підприємства, які надають житлово–комунальні послуги, від сплати податку на додану вартість.

Із січня в Черкасах вартість тепла і гарячої води зросла в середньому на 40 відсотків. З лютого — на 15 відсотків більше доведеться платити за послуги водопостачання та водовідведення. З березня орієнтовно на 50 відсотків підвищиться квартплата, а також зросте вартість електроенергії для тих, хто споживає в місяць більш як 150 кіловат. Крім того, найближчим часом на вимогу перевізників на 50 відсотків може зрости плата за проїзд у маршрутках.

На переконання депутатів, через борги городян комунальні підприємства не зможуть вчасно розраховуватися за постачання газу, електроенергії, придбання реагентів для очищення води, оплачувати закупівлю пально-мастильних матеріалів.

— Чому ми направили наше звернення до Києва? — каже депутат міської ради Олександр Радуцький. — Бо органи місцевого самоврядування не спроможні зупинити зростання цін на «комуналку». Більшість питань, пов’язаних з тарифами, — в компетенції Кабінету Міністрів, Верховної Ради та профільних міністерств.

— Черкаська міська рада пропонує знизити тарифи на комунальні послуги на 15—20 відсотків, — висловлює позицію більшості депутатів міський голова Сергій Одарич. — Для цього треба лише звільнити комунальні підприємства від сплати ПДВ.

Міський голова наголосив, що черкаські комунальні підприємства сплачують щорічно ПДВ на суму майже 30 мільйонів гривень. Якщо звільнити ці підприємства від сплати податку на додану вартість, можна отримати загальне зменшення тарифів на водопостачання, тепло і гарячу воду, а також квартплату на 15—20 відсотків.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаси.

Діти війни: чи є вихід із глухого кута?

ТОЧКА ЗОРУ

З якою проблемою найчастіше звертаються громадяни з усіх куточків України до депутатів та посадовців усіх рівнів? Що є найбільшою проблемою судів, управлінь Пенсійного фонду й, головне, людей літнього віку, які мають статус дітей війни? Це — невиконання державою взятих на себе зобов’язань згідно із Законом «Про соціальний захист дітей війни».

До чого це призводить? До знущання над тими, в інтересах кого держава прийняла цей закон, до блокування судів і управлінь Пенсійного фонду внаслідок масових звернень громадян, які хочуть відсудити у влади передбачене законодавством; до катастрофічного збільшення боргу держави перед громадянами за рішеннями судів; до зростання соціального напруження у суспільстві; до появи спритників, бажаючих отримати політичні й особисті матеріальні вигоди від надання послуг з оформлення судових позовів дітям війни; до втрати авторитету державної влади та, зрештою, до правового колапсу, бо якщо держава не виконує закони, то чому їх повинні виконувати громадяни?

Як урегулювати проблему?

Є два шляхи виходу з цієї ситуації. Перший — конституційний. Уряд має виконувати в повному обсязі Закон «Про соціальний захист дітей війни», на чому наполягає ця категорія громадян та фракція Компартії України.

Другий полягає в тому, що влада й далі ігноруватиме виконання цього закону та шукатиме шляхів його скасування чи нівелювання положень через внесення змін у пенсійне законодавство при проведенні пенсійної реформи, що буде порушенням конституційних прав громадян та невизнанням факту тяжких поневірянь і гіркої долі людей, чиї дитячі роки понівечила війна. Цього допустити не можна.

☞ ДОВІДКОВО

Закон «Про соціальний захист дітей війни» стосується 4 749 069 осіб в Україні. Жоден уряд, з моменту набрання ним чинності, не виконував його в повній мірі. Діти війни змушені судитися з державою за виконання його положень. Судами вже прийнято рішень в інтересах громадян України, які влада не може оскаржити, на суму понад 889 млн. грн. На розгляді в судах перебуває позовів ще на суму 3,7 млрд. грн.

Люди не розуміють, чому вони мають поневірятися по судах замість того, щоб держава сумлінно виконувала взяті на себе зобов’язання? Фракція Компартії також постійно й наполегливо домагається виконання цього закону в повному обсязі, але це викликає шалений опір виконавчої влади.

У цьому році лише особисто я декілька разів, у формі депутатських звернень, запитів, виступів, звертався до уряду стосовно вирішення наболілої проблеми. Постійно вносяться законодавчі ініціативи депутатами фракції Компартії, які мають на меті вирішити питання. Але, якщо в минулі роки проти цього були категорично налаштовані урядовці Ю. Тимошенко, то сьогодні проти вже нинішня виконавча влада.

Позиція уряду

Якими є позиція та аргументи уряду? Вони викладені у відповідях на мою адресу Кабінету Міністрів, зокрема, від 6 грудня 2010 року, тож їх мають знати діти війни та члени їхніх сімей:

«Розглянувши питання, порушені у Вашому депутатському запиті, повідомляємо. Законом України «Про Державний бюджет України на 2008 рік та про внесення змін до деяких законодавчих актів України» передбачено надання дітям війни з 1 травня 2008 р. пільг з оплати комунальних послуг за умови, якщо середньомісячний сукупний дохід сім’ї в розрахунку на одну особу за попередні шість місяців не перевищує величини доходу, який дає право на податкову соціальну пільгу, збільшену на коефіцієнт 1,1, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів. Ураховуючи численні звернення громадських організацій щодо необхідності збереження існуючого механізму надання пільг, компенсацій та гарантій громадянам, які мають на них право за соціальною ознакою, Кабінетом Міністрів прийнято постанову від 23 квітня 2008 р. №407 «Про порядок надання пільг, компенсацій та гарантій», якою передбачено, що пільги зазначеним категоріям громадян надаються в порядку, що діяв до 1 травня 2008 р., тобто без урахування сукупного доходу сім’ї пільговика.

За даними звіту Пенсійного фонду України (форма № 6-ПФ), на 1 січня 2010 р. кількість громадян, яким згідно із Законом України «Про соціальний захист дітей війни» встановлено підвищення до пенсії, становить 4 749 069 осіб.

Законом України «Про Державний бюджет України на 2010 рік» за бюджетною програмою «Дотація Пенсійному фонду України на пенсійне забезпечення військовослужбовців, виплату пенсій, надбавок та підвищень до пенсій, призначених за різними пенсійними програмами» передбачено кошти на виплату доплати до пенсії дітям війни в обсязі близько 3 млрд. гривень. За попередніми розрахунками, в разі виплати підвищення до пенсії дітям війни в розмірі 30 відсотків мінімальної пенсії за віком орієнтовний обсяг видатків на зазначені цілі з державного бюджету на 2011 рік становитиме понад 13 млрд. гривень.

Треба зазначити, що в разі встановлення підвищення до пенсії дітям війни у зазначеному розмірі його розмір перевищуватиме розмір підвищень до пенсії не тільки учасників війни, нагороджених за самовіддану працю в період Великої Вітчизняної війни, а навіть учасників бойових дій, що порушуватиме принцип соціальної справедливості і, відповідно, баланс державної соціальної підтримки різних категорій громадян.

Крім того, Ухвалою Конституційного Суду України від 19 травня 2009 р. №27-у/2009 підтверджено, що в частині третій статті 28 Закону України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування» передбачено застосування мінімального розміру пенсії за віком, установленого в абзаці першому частини першої цієї статті, виключно для визначення розмірів пенсій, призначених згідно із вказаним законом, та непоширення зазначеного мінімального розміру пенсії за віком на правовідносини, що виникають на підставі інших законів. При цьому надання соціальних гарантій громадянам України на належному рівні можливе тільки за наявності достатнього обсягу їх фінансування, а одним з основних джерел фінансування витрат, пов’язаних із державною соціальною підтримкою, є державний бюджет.

Відповідний концептуальний підхід закріплений у статті 22 Загальної декларації прав людини, згідно з якою кожна людина як член суспільства має право на соціальне забезпечення відповідно до ресурсів кожної держави.

Станом на 1 листопада 2010 р. судами прийнято рішення, які не підлягають апеляції, щодо виплати підвищення до пенсії дітям війни в обсязі понад 800 млн. гривень. На розгляді в судах різних інстанцій перебувають позови громадян, що належать до зазначеної категорії, на суму ще майже 3,7 млрд. гривень. Разом з тим видатки на забезпечення виконання судових рішень за програмами соціального захисту в державному бюджеті на 2010 рік не передбачено.

На даний час здійснюється доопрацювання проекту Державного бюджету на 2011 рік з урахуванням необхідності вирішення питання щодо погашення заборгованості із соціальних виплат згідно з рішеннями судів, у тому числі за минулі роки.

З повагою Прем’єр-міністр України
Микола АЗАРОВ».

Якщо влада не хоче виконувати закони...

При доопрацюванні бюджету майже всі поправки і пропозиції щодо вирішення проблем реалізації Закону України «Про соціальний захист дітей війни» були урядовцями відхилені. Єдине, що вдалося «вибити» фракції комуністів із нинішнього уряду, — додаткові 30 млн. грн. на виконання цього закону, які справи не вирішують.

Тож проблема не лише не знаходить розуміння і розв’язання, а буде суттєво загострюватися в майбутньому. Діти війни й далі поневірятимуться по судах, які разом з управліннями Пенсійного фонду будуть перевантажені цими справами, спритники наживатимуться на «наданні допомоги» довірливим бажаючим отримати від держави передбачене законом, багато хто з дітей війни, на жаль, не дочекається «державної милостині» і піде... за межу вічності. Оце вам і закон, оце вам і влада, які не полегшують і поліпшують життя простих людей, а лише його ускладнюють.

Виникає запитання: «Якщо влада не хоче виконувати закони України і ставить себе над Конституцією та законами України, то що робити дітям війни?» Висновок очевидний — разом з нами слід об’єднувати свої зусилля і ще наполегливіше боротися за визнання свого статусу, за свої конституційні й людські права.

Сергій ГОРДІЄНКО,
народний депутат України,
фракція Компартії України.

ГРАФІК

особистого прийому громадян головами комітетів Верховної Ради України, головами депутатських фракцій у Верховній Раді України під час роботи восьмої сесії Верховної Ради України шостого скликання

лютий 2011 р.		
Голова депутатської фракції Партії регіонів у Верховній Раді України	ЄФРЕМОВ Олександр Сергійович	14
Голова депутатської фракції "Блок Юлії Тимошенко-"Батьківщина" у Верховній Раді України	КИРИЛЕНКО Іван Григорович	16
Голова Комітету з питань культури і духовності	ЯВОРІВСЬКИЙ Володимир Олександрович	17
Голова Комітету з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації` наслідків Чорнобильської катастрофи	СЕМИНОГА Анатолій Іванович	28
березень 2011 р.		
Голова депутатської фракції Народної партії у Верховній Раді України	ШАРОВ Ігор Федорович	1
Голова депутатської фракції Блоку "Наша Україна-Народна самооборона" у Верховній Раді України	МАРТИНЕНКО Микола Володимирович	2
Голова Комітету з питань правової політики	МІЩЕНКО Сергій Григорович	3
Голова Комітету з питань сім'ї, молодіжної політики, спорту та туризму	КОСТЕНКО Павло Іванович	9
Голова Комітету з питань бюджету	БАРАНОВ Валерій Олексійович	10
Голова Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та забезпечення діяльності Верховної Ради України	МАКЕЄНКО Володимир Володимирович	14
Голова Комітету з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності	ШВЕЦЬ Віктор Дмитрович	15
Голова Комітету з питань фінансів і банківської діяльності	ПЕКЛУШЕНКО Олександр Миколайович	16
Голова Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин	ЗАРУБІНСЬКИЙ Олег Олександрович	17
Голова Комітету з питань соціальної політики та праці	ХАРА Василь Георгійович	29
Голова Спеціальної контрольної комісії Верховної Ради України з питань приватизації	МАРМАЗОВ Євген Васильович	31
квітень 2011 р.		
Голова Комітету з питань охорони здоров'я	БАХТЕЄВА Тетяна Дмитрівна	4
Голова Комітету з питань правосуддя	КІВАЛОВ Сергій Васильович	5
Голова депутатської фракції Комуністичної партії України у Верховній Раді України	СИМОНЕНКО Петро Миколайович	6
Голова Комітету з питань свободи слова та інформації	ШЕВЧЕНКО Андрій Віталійович	7
Голова Комітету з питань промислової і регуляторної політики та підприємництва	КОРОЛЕВСЬКА Наталія Юріївна	11
Голова Комітету з питань національної безпеки і оборони	ГРИЦЕНКО Анатолій Степанович	12
Голова Комітету з питань науки і освіти	ПОЛОХАЛО Володимир Іванович	13
Голова Комітету з питань європейської інтеграції	ТАРАСЮК Борис Іванович	14
Голова Комітету у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів	СУШКЕВИЧ Валерій Михайлович	18
Голова Комітету з питань економічної політики	ТКАЧЕНКО Олександр Миколайович	19
Голова Комітету з питань транспорту і зв'язку	КОЗАК Володимир Васильович	20
Голова Комітету з питань будівництва, містобудування і житлово-комунального господарства та регіональної політики	РИБАК Володимир Васильович	21
Голова Комітету з питань державного будівництва та місцевого самоврядування	ОМЕЛЬЧЕНКО Олександр Олександрович	26
Голова Комітету у закордонних справах	БІЛОРУС Олег Григорович	27
травень 2011 р.		
Голова Комітету з питань паливно-енергетичного комплексу, ядерної політики та ядерної безпеки	МАРТИНЕНКО Микола Володимирович	5
Перший заступник голови Комітету з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією	МОСКАЛЬ Геннадій Геннадійович	10
Голова Комітету з питань аграрної політики та земельних відносин	КАЛЕТНІК Григорій Миколайович	11
Голова Комітету з питань податкової та митної політики	ХОМУТИННІК Віталій Юрійович	12

ПРИМІТКА: **прийом відвідувачів здійснюється у приміщенні приймальні Верховної Ради України за адресою: вул. Банкова, 6/8, 1-й поверх, кімната № 106; тел. для довідок: 255-42-46.**

Олександр ЛАВРИНОВИЧ: «Ми приречені мати зауваження щодо якості виборів»

Чи можливо сьогодні уявити, що виборчу кампанію в Україні проводитиме Податкова служба або Міністерство внутрішніх справ? Проте це може стати реальністю. Щоправда, в перспективі. Принаймні, як стверджує міністр юстиції, голова робочої групи з питань удосконалення законодавства про вибори Олександр Лавринович **(на знімку)**, у країнах, з якими ми хочемо мати спільний ринок і спільні правила для життя громадян, виборчі кампанії проводять саме органи влади.

— Олександре Володимировичу, чому виникла потреба створити робочу групу з удосконалення виборчого законодавства?

— Розвиток держави, суспільства висуває нові проблеми, які окреслюються під час кожної виборчої кампанії й потребують удосконалення. Те, що в нас немає стабільного законодавства — це, з одного боку, проблема, а з другого — цілком природна річ. Україна народилася лише 20 років тому, і в нас відбувається одночасне становлення держави й трансформація всього суспільного життя. До того ж міжнародні інституції не раз звертали увагу на те, що в нас є певні прогалини, проблемні питання, які порізному можна тлумачити, і вони потребують удосконалення. Оце все і стало причиною створення робочої групи. Щоб стосовно всіх загальнонаціональних та місцевих виборчих кампаній ми могли розробити такі проекти законів, які розв'язали б проблеми, що накопичилися, а в майбутньому стали основою кодифікації виборчого законодавства.

— Щоб уникнути звинувачень у підлаштуванні виборчого законодавства під якусь окрему політичну силу, участь у його розробці мають брати представники всіх політичних сил. Хто входить до складу робочої групи, чи є там представники громадських організацій, які моніторять перегони?

— Тут є дві протилежні обставини. Одна — це максимально залучити всіх, хто зацікавлений. Інша — не зробити з того повну профанацію. Розумієте, якщо буде створена робоча група в кількості 15 тисяч осіб, діла не буде. У робочій групі є представники всіх серйозних політичних сил, представлених у парламенті, міжнародних організацій, які професійно займаються виборчим законодавством і виборчими кампаніями. Зокрема, Міжнародна фундація виборчих систем. Представлено спеціалізовані фонди з Німеччини, залучено також уповноважених представників ОБСЄ, Ради Європи, посольств, партійних інститутів, таких як Національний демократичний інститут міжнародних стосунків і Міжнародний республіканський інститут — обидва зі Сполучених Штатів Америки.

Наше головне завдання — зробити якісний документ. Ми повинні почути аргументацію всіх у спокійній обстановці. Дуже показовим було останнє засідання робочої групи, коли ставилися абсолютно конкретні запитання і далеко не на всі були відповіді як в українських, так і в іноземних експертів. Наприклад, як забезпечити конституційні права громадян нашої країни на волевиявлення в мажоритарних округах, які в день голосування перебувають за кордоном.

— І що вирішили?

— Нічого. Жоден не знайшов відповіді. Заступник керівника Міжнародної фундації виборчих систем як приклад навів досвід США, коли виборці реєструються і голосують поштою за місцем свого постійного чи переважного проживання. Українські представники висловили сумнів, що це можливо в наших реаліях. Це лише один із прикладів, а їх багато.

Коли професійно кажеш про норми, тоді зникає пропагандистський чи політичний наліт, тоді складно розрізнити, хто і до якої політичної сили належить. Очевидно, що в такій професійній роботі, коли потрібно шукати чіткі норми, які забезпечили б якісне законодавство — що дасть змогу максимально реалізувати права громадян і держави, отримати максимально ефективну відповідальну владу, — це не має значення.

— Які напрацювання вже є в робочої групи? Які нововведення передбачено у Виборчому кодексі?

— На початку нашої розмови я сказав, що напрацьовується низка змін до виборчого законодавства, які в майбутньому можуть стати основою для кодифікації виборчого законодавства. Нині частина юристів, віддаючи данину моді, хочуть, щоб скрізь були кодекси, не вникаючи при цьому в суть самого поняття «кодифікація». Норми кодифікуються, якщо є суспільні стосунки, які мають спільне коріння, і їх потрібно розбити за окремими спеціальними частинам. Стосовно цього сьогодні в Україні немає передумов для того, щоб ми могли це робити. Не лише тому, що не було жодної виборчої кампанії, перед якою не змінювалося б законодавство. До речі, один із мотивів необхідності Виборчого кодексу — щоб було стабільне законодавство. Але механізми зміни кодексів і законів — тотожні. Тим, хто вважає, що кодекс — це більш стабільно, ніж закон, я порадив би подивитися, скільки змін внесено в Кодекс про адміністративні правопорушення за 20 років — більш як у будь-який чинний закон. А загалом, в разі необхідності, кодифікувати можна буде.

> **У** жодній країні Європейського Союзу немає Виборчого кодексу. Так само як і в Сполучених Штатах, і Канаді.

У жодній країні Європейського Союзу немає Виборчого кодексу. Так само як і в Сполучених Штатах, і Канаді.

— І все-таки за якою системою відбуватимуться наступні парламентські вибори?

— Для місцевих виборів система була визначена раніше. Гадаю, вона набагато відповідальніша для місцевого самоврядування, ніж попередня, пропорційна. Є ініціатива глави держави, вона сприйнята переважною більшістю і, сподіваюся, буде підтримана: це змішана система для парламентських виборів. Але я не хочу сказати, що це вже назавжди. Оскільки очевидно: в подальшому виборча система може змінитися. Але, в принципі, всі основні види ми випробували. І вже навіть можна оцінити їхні наслідки для країни. Хочу ще раз підкреслити: застосування тих чи інших систем у конкретних умовах є достатньо важливим, тому не можна абстрактно оцінювати вибори, скажімо, 1998 року за змішаною системою чи вибори, які можуть відбутися за цією ж системою в 2012 році. Різні ситуація в країні, стан громадянського суспільства, різний рівень розвитку політичних партій. Тому стабільність виборчого законодавства великою мірою буде забезпечена тоді, коли буде забезпечена стабільність законодавства в інших сферах.

— Чи врахують в законі про парламентські вибори недоліки попередньої виборчої кампанії, зокрема, щодо створення виборчих комісій?

— Це питання було перше, яке обговорювала робоча група. Є речі, які неможливо виправити. Чому я так упевнено кажу, що рівень установлення держави, суспільних інституцій та системи управління потребував зміни підходів до виборчого законодавства? Ось приклад створення виборчих комісій. У перші кампанії, які проводили в Україні в 1994 та 1998 роках, виборчі комісії формували місцеві ради. Точніше, в першому випадку — голова ради, у другому — весь склад ради, а потім від цього відмовилися і формування перейшло до Центральної виборчої комісії. Скажіть, будь ласка, чи була така можливість до 2004 року? Звичайно, що ні. ЦВК на той час була підрозділом секретаріату

> **К**оли професійно кажеш про норми, тоді зникає пропагандистський чи політичний наліт, тоді складно розрізнити, хто і до якої політичної сили належить.

Верховної Ради, і це було абсолютно неможливо. Із часом підхід змінився. В інших країнах, з якими ми хочемо мати спільний ринок і спільні правила для життя громадян, виборчі кампанії проводять органи влади. Скажімо, у Швеції — Податкова служба, в Німеччині — Міністерство внутрішніх справ тощо. Можемо ми провести вибори, щоб усе було сприйнято, організовано на належному рівні, якщо це буде доручено, наприклад, Податковій службі України?

— Навіть уявити таке важко.

— Бачите, важко уявити, але оскільки це існує в інших країнах і сприймається як єдино правильне рішення, очевидно, що в Україні це також буде. Звісно, з часом, і це потребуватиме змін законодавства. Зрозуміло, що коли вибори проводять виборчі комісії, до складу яких входять аматори, люди, які приходять із різних місць роботи на короткий період, чи можуть вони фахово організовувати виборчі кампанії. Тому нарікання є і будуть, і ми знаємо чому. Бо уникнути цього неможливо. Сформувати комісії за рік чи півроку до початку виборчої кампанії й усіх членів відправити на навчання можливо лише теоретично. Бо навіть під час кампанії міняються члени комісій. Тому ми матимемо і зауваження, і застереження, і несприйняття ще певний час, доки в нас буде саме така система організації виборів. Але, на превеликий жаль, замінити її ми не можемо. Тому що ні Міністерство внутрішніх справ, ні Податкова, ні Міністерство юстиції не забезпечить нині проведення виборів. Точніше, забезпечити можна, але за сьогоднішнього стану суспільства сприйняття цього буде різко негативне. І всі, хто не належить до владної більшості, однозначно скажуть, що ці вибори організовуються для переобрання самих себе. Це гасло й так постійно використовується. Поки що ми приречені мати зауваження й незадоволення від якості проведеної виборчої кампанії. Коли ми пройдемо цей трансформаційний період і в нас буде так, як в інших країнах Євросоюзу, органи влади проводитимуть ці кампанії, тоді ця проблема відпаде.

— Коли робоча група планує закінчити свою роботу?

— У нас немає пожежі, тому немає й обов'язкового строку, що такого-то числа маємо завершити роботу. Ми працюємо так, щоб кожен член робочої групи, і не тільки (бо приймаємо пропозиції від усіх бажаючих), міг висловитися.

— А чому засідання відбуваються в закритому режимі?

— У нас нічого не відбувається в закритому режимі. Присутні всі, хто має бажання. Те, що ми не запрошуємо пресу... Уявіть умови, якщо замість деяких фахівців ми запросимо представників преси. У форматі, де передбачена участь усіх бажаючих із різних парламентських сил, міжнародних установ, слово «закритість» видається взагалі дивним. І про кожне засідання робочої групи дається інформаційне повідомлення з переліком розглянутих питань. Упевнений, що будь-хто із присутніх там кореспондентів, можливо, з якимись нюансами щось передасть, але суть повідомлення не зміниться. Напевно, змінився б і характер дискусії, якби була присутня преса. Бо за присутності мас-медіа ті, хто належить до діючих політиків, поводяться по-іншому, ніж коли йде професійна розмова без телекамер. Тоді вже є можливість засвідчити політичну позицію, тональність, гучність голосу змінюється. У мене немає перестолог щодо такого формату роботи, але він набагато менш ефективний за академічний. Ніхто не висловлював нарікань, що щось від когось закрито. Усі, більше сотні людей, які беруть участь у засіданні, можуть висвітлити свою позицію в мас-медіа.

— Нині в Україні понад 180 політичних партій, більшість із них існує лише на папері. Під час місцевих виборів ми бачили, як їх просто продавали. Чи планує міністерство запроваджувати якісь санкції проти таких осередків?

— Ні. Вони самі помруть за непотрібністю. Суспільство виросло до того, що має персоніфікуватися політична відповідальність, а не розмиватись і щезати через об'єднання кількох партій у блоки. Не було ще жодного випадку, щоб якийсь блок проіснував у незмінному вигляді той час, на який його обрали. І не було жодного випадку, щоб він ішов на наступні вибори. Зрештою, вже всі зрозуміли, що з цим треба покінчити. Потреба купувати якусь партію якомусь політичному лідеру лише для того, щоб створити блок свого імені, відпала. Потреба була, коли люди хотіли обиратися на керівні посади в органах місцевого самоврядування. Гадаю, в разі зміни суб'єктів висування, коли суб'єктом може бути громадянин шляхом самовисування, відпаде потреба і в цій частині. Тоді вже покупців не буде.

У 2003 році, коли робилася перша перевірка наявності структур у політичних партіях, їхня кількість скоротилася практично наполовину — або за рішенням Верховного Суду, або ліквідувалися самі як такі, що не ведуть статутної діяльності. До речі, цього року ми також будемо здійснювати перевірку щодо участі партій у виборчих кампаніях. Деякі ваші колеги поширили інформацію, що плануються перевірки, що міністр юстиції замислив якусь чистку. Я не маю жодного наміру цього робити. Просто треба відкрити Закон «Про політичні партії», який зобов'язує міністерство провести таку перевірку. Зробити це раніше ми не мали права, бо, згідно із законом, мало минути десять років із моменту його ухвалення. Нині ми зобов'язані здійснити таку перевірку, інакше просто не виконуватимемо закон.

— Дякую за бесіду.

Бесіду вела Олена ГОРБУНОВА.

☞ БУКВА ЗАКОНУ

Стаття 24. Закону «Про політичні партії в Україні»

Анулювання реєстраційного свідоцтва

У разі... виявлення протягом трьох років з дня реєстрації політичної партії недостовірних відомостей у поданих на реєстрацію документах, невисування політичною партією своїх кандидатів по виборах Президента України та виборах народних депутатів протягом десяти років орган, який зареєстрував політичну партію, має звернутися до Верховного Суду з поданням про анулювання реєстраційного свідоцтва. Інші підстави для анулювання реєстраційного свідоцтва не допускаються.

ОФІЦІЙНО

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Демішкана В.Ф.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 81 Конституції України Верховна Рада України **постановляє**:

Припинити достроково повноваження народного депутата України Демішкана Володимира Федоровича, обраного в загальнодержавному багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, Партія регіонів, у зв'язку з особистою заявою про складення ним депутатських повноважень.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
4 лютого 2011 року.
№3002-VI.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Джиги М.В.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 81 Конституції України Верховна Рада України **постановляє**:

Припинити достроково повноваження народного депутата України Джиги Миколи Васильовича, обраного в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, Партія регіонів, у зв'язку з особистою заявою про складення ним депутатських повноважень.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
4 лютого 2011 року.
№3003-VI.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Ілляшова Г.О.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 81 Конституції України Верховна Рада України **постановляє**:

Припинити достроково повноваження народного депутата України Ілляшова Григорія Олексійовича, обраного в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, Партія регіонів, у зв'язку з особистою заявою про складення ним депутатських повноважень.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
4 лютого 2011 року.
№3004-VI.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Злочевського М.В.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 81 Конституції України Верховна Рада України **постановляє** :

Припинити достроково повноваження народного депутата України Злочевського Миколи Владиславовича, обраного в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, Партія регіонів, у зв'язку з особистою заявою про складення ним депутатських повноважень.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
4 лютого 2011 року.
№3005-VI.

ОФІЦІЙНО

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Фесенка Л. І.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 81 Конституції України Верховна Рада України **постановляє**:

Припинити достроково повноваження народного депутата України Фесенка Леоніда Івановича, обраного в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, Партія регіонів, у зв'язку з особистою заявою про складення ним депутатських повноважень.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
4 лютого 2011 року.
№ 3006-VI.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Саламатіна Д. А.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 81 Конституції України Верховна Рада України **постановляє**:

Припинити достроково повноваження народного депутата України Саламатіна Дмитра Альбертовича, обраного в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, Партія регіонів, у зв'язку з особистою заявою про складення ним депутатських повноважень.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
4 лютого 2011 року.
№ 3007-VI.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Боярчука О. В.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 81 Конституції України Верховна Рада України **постановляє**:

Припинити достроково повноваження народного депутата України Боярчука Олексія Валерійовича, обраного в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, Партія регіонів, у зв'язку з особистою заявою про складення ним депутатських повноважень.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
4 лютого 2011 року.
№ 3008-VI.

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про дострокове припинення повноважень народного депутата України Бабаєва О. М.

Відповідно до пункту 1 частини другої статті 81 Конституції України Верховна Рада України **постановляє**:

Припинити достроково повноваження народного депутата України Бабаєва Олега Мейдановича, обраного в багатомандатному загальнодержавному виборчому окрузі, виборчий блок політичних партій «Блок Юлії Тимошенко», у зв'язку з особистою заявою про складення ним депутатських повноважень.

Голова Верховної Ради України В. ЛИТВИН.

м. Київ,
4 лютого 2011 року.
№ 3010-VI.

Змова правників

РОЗДУМИ З ПРИВОДУ

Автор давно — ще у 2000 році — висловив думку, що наш колега Георгій Гонгадзе став жертвою змовників. Щоправда, дехто з нинішніх небожителів не вірить у конспірологічні теорії. Тож навіть не пробує аналізувати те, що відбувалося протягом кількох останніх років. І особливо випукло проявилося наприкінці минулого року. Саме тоді, коли слідство у справі про вбивство Георгія Гонгадзе начебто вийшло на фінішну пряму. У вересні тодішній керівник слідчої групи Олександр Харченко виніс постанову, за якою в убивстві журналіста звинувачувався колишній генерал міліції Олексій Пукач. А замовником назвали покійного міністра внутрішніх справ Юрія Кравченка. (Одначе нинішнє керівництво слідчої групи відмовилося від терміна «замовник». Днями Печерський суд столиці відмовив у позові Мирослави Гонгадзе, яка вимагала й надалі інкримінувати підозрюваному замовне вбивство).

Проте сьогодні наші роздуми про інше. Про те, як розігрувалася комбінація, котра, врешті, мала б завершитися звинуваченнями на адресу тих, хто, мовляв, «замовив» вбивство журналіста. У попередніх публікаціях («Теорія змови», «Пошук істини чи пошуки стрілочника» та «Справа Георгія Гонгадзе: у павутині змови») автор аналізував ці спроби і доводив: за злочином стоять інші люди, які продовжують знаходитися в тіні. А слідство ляльководи штовхають на хибний шлях.

Сьогодні ж можна стверджувати: вони сплели міцне павутиння за допомогою правників. Тих людей, які мають уособлювати право, справедливість. Саме так перекладається з латинської термін «юстиція». Тож напрошується таке порівняння: юристи — слуги справедливості. Проте, чи завжди?

Аналізуючи публікації про розслідування справи щодо вбивства Георгія Гонгадзе у різних засобах масової інформації, автор звернув увагу на те, що мова цих статей має чимало спільних, але не характерних для журналістів термінів. А тому звернувся до експертів з проханням дослідити лексику цих публікацій. Адже, як стверджують психологи, мова людини — це своєрідний паспорт, який точно вказує, в якому середовищі виросла і спілкується людина, який її культурний рівень, наскільки точно, грамотно і зрозуміло вона може висловити свою думку, належним чином вплинути на слухача або читача.

Наші експерти наголосили, що юриспруденція, як і інші науки, оперує певними термінами — словами і словосполученнями, які означають специальні поняття. Використання мовного кліше (певного мовного стандарту) — одна із особливостей мови права. Вона полягає у тому, що у мові юриста постійно зустрічаються юридичні терміни, які становлять єдине ціле. Кліше дає змогу забезпечити точність мови права і, як вважають лінгвісти, сприяють швидкості передачі інформації.

У юридичній науці кліше, стверджують експерти, використовуються під впливом спеціальних юридичних знань. Клішованими вважаються ті стійкі одиниці юридичного характеру, які є необхідними елементами нормативних і процесуальних актів, що сприяє однозначній, стислій передачі думки. З урахуванням завдань кримінального судочинства культуру мови юриста визначає мотивоване використання офіційно-ділового стилю і кримінально-процесуального закону. Власне, тому і виникли наші запитання до деяких публікацій, які аналізували наші експерти. Для того, щоб не виникало запитань і для достовірності, цитуватимемо певні фрагменти мовою оригіналу (у нашому випадку — російською), аби було зрозуміло, що за цими публікаціями проглядаються люди, пов'язані з юриспруденцією, а не журналісти.

Отож, «**Продлив следствие по делу, команда Кузьмина вынуждена подготовить новый план расследования версий убийства журналиста».**

Як стверджують експерти, це написано людиною, яка знається на методиці та методології розкриття злочинів. Оскільки у криміналістиці, як навчальній дисципліні, розглядаються питання про те, як, навіщо і на яких стадіях розкриття злочину слідчий має складати «план расследования версий» злочину. Про це, зокрема, йдеться у підручнику «Криміналістика» за редакцією В. Шепітька (К: Концерн «Видавничий дім «Ін Юре»): «Основою **плану розслідування... є версії**». А в курсі лекцій «Криміналістика» (К: МАУП, 2001) йдеться, що «Існують загальні правила перевірки **криміналістичних версій**...), «Важливе загальне правило перевірки версій полягає в тому, що перевірка здійснюється доти, доки висунута версія не буде спростована або поки не з'являться умови, за наявності яких її можна буде вважати об'єктивною істиною».

Наступні речення у публікації звучать так: **«...возобновление досудебного следствия», «на этапе установления заказчиков», «для возбуждения уголовного дела в отношении Николая Мельниченко в привлечении его к ответственности», «подготовка выделения эпизода по обвинению Алексея Пукача и Юрия Кравченко в отдельное уголовное дело».**

На думку наших експертів, ці вислови могла написати людина, яка обізнана із кримінальним та кримінально-процесуальним законодавством. Схоже, вона знається на стадіях слідства, а ще — на класифікації співучасті у скоєнні злочину. До того ж ця людина розуміє, що порушення кримінальної справи проти особи, ще не означає притягнення її до відповідальності. У більшості подібних випадків журналіст написав би: «поновлення слідства», «для з'ясування замовника(ів)». При цьому експерти звертають увагу на «Кримінальний процес України»: Підручник/ Коваленко Є. Г., Маляренко В. Т. — К.: Юрінком Інтер, 2004): «Більшість кримінальних справ проходять шість основних стадій: 1) порушення кримінальної справи; **2) досудове слідство;** 3) попередній розгляд справи; 4) судовий розгляд; 5) провадження в апеляційній інстанції; 6) виконання вироку і постанови суду». Окрім того, на їхню думку, варто звернути увагу на Кримінально-процесуальний кодекс, зокрема на: «Розділ другий. Порушення кримінальної справи, дізнання і **досудове слідство**». А ще на статтю 26 КПК України, у якій сказано: «Виділення справи допускається тільки у випадках, які викликають необхідність, коли це не може негативно відбитися на всебічності, повноті і об'єктивності дослідження і вирішення справи».

А чого варта, на думку наших експертів, фраза: «...уголовное дело по факту применения власти либо злоупотреблениями должностными полномочиями. А срок давности применения наказания по обеим статьям уже давно истек»! Вони вважають, що людина, яка це писала, добре розуміє, що класифікація злочинів відбувається за законодавством, яке діяло на момент їх скоєння. У даному випадку за Кримінальним кодексом, який діяв до 2004 року. Саме цей кодекс передбачав можливість притягнення винної особи за **«перевищення влади** або **посадових повноважень»** (ст. 166). Чинний кодекс передбачає відповідальність за «Перевищення влади або службових повноважень» (ст. 365). І наголошують: саме службових, а не ПОСАДОВИХ повноважень.

З іншого боку, вони звертають увагу на те, що за фактом «превышения власти либо злоупотребления должностными полномочиями» особу можуть притягнути за двома статтями Кримінального кодексу. А це, переконані експерти, може знати людина добре обізнана з правом (за КК, що діяв до 2004 року ст. 165 **Зловживання владою** або **посадовим становищем**, ст. 166 Перевищення влади або посадових повноважень). На їхню думку, автор цих рядків добре знає, що термін притягнення до відповідальності за цими статтями минув. І це також свідчить про його обізнаність у праві.

Вони також звернули увагу на таке речення **«по какой статье отказать в привлечении к ответственности: в святи с отсутствием состава преступления, либо же по не реабилитирующей статье — в связи с истечением срока давности».** Наші експерти наголосили, що словосполучення «нереабілітуюча стаття» у кримінально-процесуальному законодавстві не використовується, а лише у теорії кримінального процесу і застосовується у підручниках для юридичних факультетів, коментарях. Зокрема, вони цитують «Коментарі до проекту Кримінально-процесуального кодексу експертів Ради Європи (Страсбург, 2 вересня 2004 року): «У Статті 184 йдеться про **«нереабілітуючі підстави»** порівняно з «реабілітуючими підставами», на які посилається Стаття 183». А ще наводять приклад з інструкції про порядок ведення первинного обліку прокурора та форме такого обліку: «...чи закриття її судом **за нереабілітуючими підставами...**», «про кількість справ, закритих судом за нереабілітуючих підстав».

І таких прикладів можна було б наводити чимало. Однак, гадаю, наведеного достатньо, щоб зрозуміти: скоріше за все, журналісту надали копію аналітичної записки правників про «справу Георгія Гонгадзе», які, за всіма ознаками, готували її для Банкової. Отож напрошується висновок: хтось свідомо провокує витік конфіденційної інформації, яка згодом і лягає в основу різноманітних публікацій. Для чого? Передусім для дискредитації влади, формування її негативного образу в очах громадян. Мовляв, нинішні небожителі покривають тих, хто замовив вбивство журналіста. Отож і вони також причетні до цього злочину. І особливо на тлі постійних звинувачень у затискуванні «свободи слова». І вкотре своє слово сказали «Репортери без кордонів», які поставили Україну на 131-ше місце у світі. До речі, ця організація вельми активно опікувалася не тільки «справою Георгія Гонгадзе», а й «плівками Мельниченка». Саме на прохання репортерів їхню експертизу проводив у 2001 році Віденський Інститут преси.

Отож, напевне, варто очікувати несподіваного повороту у розслідуванні вбивства нашого колеги. Цей сценарій уже пишуть ляльководи за допомогою правників, які сидять у високих кабінетах.

Володимир КОРОЛЮК.

«Притча во язицех»,

або Ще раз про спрощену систему оподаткування, бухгалтерського обліку та звітності підприємницької діяльності

ТОЧКА ЗОРУ

Кілька років поспіль над національною незалежністю України висить загроза дефолту. Так було і тринадцять років тому, напередодні парламентських виборів 1998 року та президентських — 1999–го. Нині на часі чергові парламентські вибори 2012 року, знакові для остаточного визначення курсу політичного розвитку держави, принаймні на найближче десятиріччя. А перед черговим історичним рубіконом (не виключено, і переділом влади) завжди загострюються всі суспільні негаразди, провоковані протистоянням у політичній сфері.

У пошуках нового формату

Загострюються фінансові проблеми держави, пов'язані з її міжнародними кредитними зобов'язаннями та втручанням кредиторів у регуляторно-податкову та соціально-економічну внутрішню політику. Активізуються протестні настрої, зумовлені невдоволенням громади життєвим рівнем. Тож у країнах, де процвітає корупція, політичні партії мусять виявляти прихильність до запитів електорату — ділитися накопиченими у міжвиборчу добу капіталами прямо чи опосередковано, завдяки підкупу голосів через фінансування передвиборних технологій, рекламно-інформаційну інтервенцію чи благодійницьку діяльність. Відбувається такий собі перерозподіл капіталів між бізнесово-політичними угрупованнями й населенням, що до певної міри послаблює соціальне напруження в суспільстві.

Однак для суттєвого результативного домінування окремої політичної сили на виборах, навіть підтримуваної численними політичними симпатиками та прихильниками, цього замало. Політикам доводиться враховувати також вимоги дрібного підприємництва, малого і середнього бізнесу, які на будь-якому історичному відтинку часу, разом з найманими працівниками та членами родин становлять понад 30 відсотків виборців. Ця найбільш креативна частина населення звикла виборювати своє право на життя у протистоянні з великим капіталом за умов постійного адміністративного тиску бізнесово орієнтованої провладної політичної сили, котра, запроваджуючи так звані непопулярні фіскальні методи, прагне наповнити державну скарбницю.

☞ ТЕНДЕНЦІЯ

Ця найбільш креативна частина населення звикла виборювати своє право на життя у протистоянні з великим капіталом за умов постійного адміністративного тиску бізнесово орієнтованої провладної політичної сили, котра, запроваджуючи так звані непопулярні фіскальні методи, прагне наповнити державну скарбницю.

Так було, так є, так буде, допоки в суспільстві не запанує новий формат відносин — передусім між бізнесом і владою. В його основі має лежати державний принцип економічної свободи для бізнесу та регуляторно-фіскальної мотивації його виходу з тіні. Тоді бізнес почне усвідомлювати і свою соціальну відповідальність за наповнення бюджету, і вагу державних соціальних гарантій.

За двома «зайцями»

Коли держава одночасно «наступає на п'яти» значній частині бізнесу, починається хаос, загрозливий для політиків. У такі періоди історії, дбаючи про самозбереження й електоральні симпатії суспільства, влада здатна піти на компроміси. І саме в такий переломний момент, 1998 року, започаткували спрощену систему оподаткування (ССО). Відтоді, наприкінці 90-х років, через занепад промисловості, скорочення робочих місць розпочалося активне становлення й капіталізація ринкового бізнесу — і тільки! Підприємці (вчорашні безробітні) інвестували наявні невеликі кошти в торговельні місця на ринках, тому стали бажаними ситуативними партнерами для власників ринків у протистоянні фіскальним амбіціям влади щодо розширення бази оподаткування через тотальне запровадження ЕККА, істотне нарощування податкових стягнень тощо. Ставили на вартість торгового патенту залежно від розміру торговельно-складських приміщень, починаючи з 200 гривень при площі до 20 кв. м. Наприклад, у разі запровадження такої законодавчої новації суб'єкт торгівлі за наявності 1000 кв. м торговельно-складських приміщень мав би сплачувати за торговий патент 7300 гривень на місяць. У такому разі сотні тисяч «підприємців-риночників» знову втратили б роботу, а десятки тисяч підприємств торгівлі збанкрутували б. Тож влада мусила «вполювати одразу двох зайців»: з одного боку, врегулювати стосунки з протестувальниками проти «масок-шоу» з податкової міліції «риночниками», з другого — збільшити надходження до бюджету. Вихід знайшли у виведенні із загальної системи оподаткування «риночників», які сплачували ринковий збір.

Саме тоді, в 1997—1998 роках, вже на останньому етапі законодавчого процесу щодо патентних новацій шляхом цивілізованого діалогу з Верховною Радою України, з одного боку, та Спілки орендарів і підприємців України, Асоціації роботодавців торгівлі та комерційної сфери економіки України і Всеукраїнської профспілки працівників і підприємців торгівлі, громадського харчування та послуг — з другого, досягли компромісу: зберегли вартість торгового патенту 200 гривень. А змінами до чинного на той час законодавства про оподаткування доходів громадян запровадили фіксований податок для самозайнятих фізичних осіб-підприємців (ФОПів) з річним обсягом реалізації (РОР) до 300000 гривень, які працювали на ринках та сплачували ринковий збір. Отак і було започатковано спрощену систему оподаткування... Дещо пізніше — в липні 1998 року, за активної участі віцепрем'єр-міністра тодішнього уряду Сергія Тігіпка та Держкомпідприємництва, указом Президента України було запроваджено спрощену систему оподаткування:

— для ФОПів з РОР до 500000 гривень з максимальним розміром на рівні вартості торгового патенту 200 гривень та з відсотковою ставкою 10 відсотків, без сплати ПДВ;

— для юридичних осіб з РОР до 1000000 гривень, спростивши для них бухгалтерський та податковий облік.

☞ ЗАКОНОДАВЧЕ РІШЕННЯ

У 1997—1998 роках зберегли вартість торгового патенту 200 гривень. А змінами до чинного на той час законодавства про оподаткування доходів громадян запровадили фіксований податок для самозайнятих фізичних осіб-підприємців (ФОПів) з річним обсягом реалізації (РОР) до 300000 гривень, які працювали на ринках та сплачували ринковий збір.

Держава зробила мудрий регуляторний хід, забезпечивши прозорість податкового адміністрування та подвійне податкове навантаження на зазначені категорії платників податків. Соціальне напруження було знято, «двох зайців» — убито, значну кількість козирів у політичних опонентів влади на останньому етапі президентських перегонів — вибито.

«Спрощенець» не зайвий

З часом, ведення ФОПами-«єдинщиками» спрощеного бухгалтерського обліку та готівкових розрахунків за товари та послуги мотивували великий бізнес використовувати їх для мінімізації своїх податкових зобов'язань й інших обов'язкових платежів. ССО перетворилася на корупціогенний мотиватор і для чиновництва з його мізерною платнею, яке навчилося створювати та «кришувати» часто-густо нелегальний бізнес без податкових зобов'язань взагалі. Водночас самозайняте підприємництво на периферії нерідко ледве зводить кінці з кінцями...

У країні, поза сумнівом, активізувалася паралельна, неконтрольована державою, корумпована тіньова економіка. Її обсяги не піддаються глобальному обліку, не враховуються системою прогнозного планування економічного розвитку країни. Природно, влада змушена вживати фіскально-регуляторні кроки у вигляді останньої податкової реформи, яка болісно вдарила зубожілих периферійних самозайнятих підприємців! Усе це вилилося у протистояння всього загалу «спрощенців» із владою, правду кажучи, не без участі політиків. Ситуація ускладнилася антагоністичними суперечностями (подеколи непримиренними) в самій діловій спільноті: з одного боку, між власниками ринків та торговельних центрів, котрі прагнуть нарощувати доходи за рахунок підвищення плати за оренду торговельних місць, з другого — між орендарями торговельних місць. Ці ФОПи об'єднуються в локальні організації з єдиною (принаймні на першому етапі) метою: відстояти свої права перед локальним монополістом — власником торговельних місць.

Неорганізовані на територіальному, тим паче національному рівні, не завжди законодавчо обізнані, підтримувані опозиційними політичними силами «спрощенці» спрямовують свої вимоги до влади... захищаючи більше інтереси орендодавців торговельних місць, ніж власні! Тож тепер, на етапі запровадження не завжди зрозумілих для суспільства непопулярних регуляторно-податкових новацій, посилюється соціальне напруження серед підприємницької громади, яка може або призвести до суспільних потрясінь, або ж буде локалізована послідовними і виваженими діями влади завдяки новим регуляторним компромісам.

☞ РЕЗЮМЕ

Ситуація ускладнилася антагоністичними суперечностями (подеколи непримиренними) в самій діловій спільноті: з одного боку, між власниками ринків та торгових центрів, котрі прагнуть нарощувати доходи за рахунок підвищення плати за оренду торговельних місць, з другого — між орендарями торговельних місць. Ці ФОПи об'єднуються в локальні організації з єдиною (принаймні на першому етапі) метою: відстояти свої права перед локальним монополістом — власником торговельних місць.

Тож заклики до повного знищення ССО можна пояснити, як мінімум, політичною чи професійною некомпетентністю. Хоча, можливо... це просто політтехнологічний прийом опонентів?.. Хоч як там є, а ССО слід розглядати як суспільно необхідну складову регуляторно-податкової політики держави з урахуванням мети (філософії) її запровадження, викликів та пріоритетів, зумовлених практикою застосування, соціального та економічного доцільності її подальшого функціонування.

Віктор ХМІЛЬОВСЬКИЙ,
президент Спілки орендарів і підприємців України, заслужений економіст України.

Сільський бюджет: з грошима туго

САМОВРЯДУВАННЯ

Відголоски про всі бюджетні історії, починаючи від прийняття державного бюджету і закінчуючи розподілом коштів на рівні району, до села доходять хіба що із преси та телебачення. Цікавляться ними здебільшого з огляду на те, яка партійна сила переможе. А які будуть цифри «переможного» бюджету, людей хвилює дедалі менше. І не тому, що гроші не потрібні, а переважно через те, що в них мало хто може розібратися. Усі законодавчо–бюджетні зміни та реформи люди оцінюють насамперед із змін у своєму житті. А вони, на жаль, не такі яскраві й бурхливі, як у високій політиці.

Бюджет і шкільні вікна — поняття несумісні

Мирослав Грацонь, голова Солобковецької сільської ради в Ярмолинецькому районі, дуже шкодує, що ми не встигаємо зайти до місцевої школи. Там його найбільший головний біль — як собі хочеш, а треба таки поміняти вікна у спортивному залі. Напевно, в місті цю проблему розв'язували б по-іншому. Традиційно кинули б клич серед батьків здати кошти на ремонт — ось тобі й кілька рам. У селі ситуація зовсім інакша. Передусім через те, що грошовитих родин тут малувато, тож шкільні «податки» вимірюються зовсім іншими розмірами. Дочекатися з обласного бюджету потрібних на вікна коштів звичайній сільській школі теж дуже важко.

Одне слово, до вікон у солобковецькій школі навряд чи дійде. Взагалі, фінансування шкільних ремонтів — це не клопіт сільського бюджету. Але кому ж турбуватися про ці речі? Добре, коли громаді пощастить із головою, котрий намагається і вникнути у проблеми, і якось підсобити в їхньому розв'язанні. До того ж дуже часто робити це доводиться тільки завдяки особистій кмітливості та енергії, вмінню знайти спільну мову з інвесторами та відшукати благодійників. Якщо цього не зробити — із сільської казни не витягнеш ні копійки. Складається враження, що цей бюджет і нагальні потреби — речі, що ніяк не стикуються.

Де назбирати?

Мирослав Грацонь уже вдруге очолює сільраду, тому добре знає, що п'ять років тому власні надходження становили 360 тисяч гривень, а вже торік вони зросли до 560 тисяч. Однак на загальний фінансовий ситуації таке зростання практично не позначилося — село як було, так і залишається дотаційним, і понад 1,3 мільйона гривень йому перепало як бюджетна допомога. Переважно всі ці кошти йдуть насамперед на зарплату працівників уже згаданих установ та на сплату комунальних послуг. А ось як утримувати ці установи і загалом село як комунальну структуру — це вічна загадка із загадок.

Єдиним джерелом залишаються податки. Але з кого їх стягнути? Працюють тут ще два інвестори. Один орендує землі, інший побудував консервний завод. Вони і є основним джерелом грошових надходжень.

— Від переробників маємо близько сімдесяти тисяч гривень. Крім того, на заводі створено кілька десятків робочих місць — і це, безперечно, наші здобутки, — підраховує голова. — Але ж до районного та вищих бюджетів те саме підприємство сплачує ще майже півмільйона гривень. От якби ці гроші та залишались у нас.

Воно і справді було б непогано. Але не так складність бюджетного механізму, як обмеженість джерел фінансових надходжень, на жаль, не дає змоги це робити. Бо ж не тільки всі села, а й усі райони області залишаються дотаційними, і в когось таки потрібно забрати кошти, щоб передати найбіднішим.

Зароблене цінується більше

— Нашим найбільшим багатством була і залишається земля, і з неї повинна жити не тільки кожна людина, а й уся сільська громада, — переконує Мирослав Грацонь. — От ми тішимося дотаціям, але я переконаний: те, що держава дає просто так, ніколи не буде цінуватися належним чином. Кожен по-справжньому цінує тільки зароблене своїми руками. Як нам заробляти? Та взяти хоча б найпростіший шлях: якщо ми здаємо свою землю в оренду, а потім з неї платиться податок, то чому б його стовідсотково не залишити на розвиток громади?

Логіка таких міркувань сільського голови очевидна: земля повинна приносити її власникам не тільки мізерну плату за паї, вона — основа аграрної економіки і фундамент достатку сільської громади. То як можна сподіватися на успішне зведення будь-якої надбудови, коли цей фундамент просто вибито з-під ніг?

Цьогорічна редакція Бюджетного кодексу зробила крок назустріч місцевим бюджетам, залишивши, скажімо, в обласному бюджеті по п'ятдесят відсотків від зборів за користування надрами, спеціальне використання лісових ресурсів, водокористування. До цього ці кошти стовідсотково перераховували в державний бюджет. Але, на жаль, сільські громади, на території яких і розташовані ці надра, ліси та води, якраз нічого й не виграли.

А тим часом, повертаючись до сіл того-таки Ярмолинецького району, як не згадати, що, приміром, у Баранівці знайдено поклади глауконітових пісків. Цей природний мінерал може використовуватись і як міндобриво, і як сорбент під час ліквідації наслідків хімічних аварій. Свого часу скільки надій покладалося на будівництво на цій території глауконітового заводу, але...

Поруч величезні запаси унікальних білих глин. Кажуть, на аналізи їх возили аж до Німеччини, а геологи стверджують, що для роботи потужного цегельного заводу їх вистачить на півстоліття. Можна тільки уявити, яким потужним джерелом фінансових надходжень не тільки для села, а й для всього району могли б стати лише ці два підприємства.

Могли б, та поки що в Баранівці закрили школу, бо вже жодному бюджету не під силу утримувати навчальний заклад із кількома учнями. Коли дорогу замітає снігом, автобус до села не ходить, бо хто ж її прочистить? Своєї техніки немає, і грошей у тамтешньому бюджеті на такі роботи — теж. З кого і за що стягуватимеш податок, коли не тільки робота, здається, саме життя завмерло.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

☞ ФАКТ

Із майже 349 мільйонів гривень, які передбачено нинішнього року на освітянську галузь області, на капітальні видатки піде лише 23 мільйони гривень. Шосту частину цієї суми вирішили спрямувати на ремонт корпусів однієї із сільських шкіл-інтернатів. Решта буде поділена на сім обласних програм. Ті в свою чергу — на двадцять районів...

У славнозвісній своїм розписом Петриківці на Дніпропетровщині відкрито дошкільний навчальний заклад, у якому діятиме шість груп і навчатиметься 140 дітей, а також планується відкриття факультативних груп, в яких проводитимуть уроки малювання, інформує наш власкор Тетяна КОЛЯДИНСЬКА

Глава меджлісу кримськотатарського народу, народний депутат України Мустафа ДЖЕМІЛЄВ не виключає, що в ході звільнення кримськими татарами самозахоплених земель можуть виникнути силові конфлікти ("proUA")

Ветерани і чорнобильці можуть втратити свої вигоди,

або Про законопроект з подвійним дном

Саме таке враження склалося від ознайомлення з проектом закону, поданим Кабміном до парламенту 14 січня цього року. Автори назвали документ так — «Про гарантії держави щодо виконання рішень суду», однак ця назва не зовсім відповідає його змісту, точніше, відповідає, але лише частково. І ось чому.

Перша частина законопроекту справді стосується питання виконання судових рішень. Як сказано в пояснювальній записці (документі, що готується для народних депутатів та має переконати їх проголосувати за закон), проект покликаний забезпечити безумовне виконання рішень суду. Стосуватиметься він певної категорії боржників, а саме: державних органів, державних підприємств та юридичних осіб, майно яких не може бути примусово реалізованим у загальному порядку.

А друга частина пропонує внести зміни до чинних законів України, і ось тут починається найцікавіше. Перелік законів, що пропонується змінити, та й самі зміни жодним чином не стосуються ані судових рішень, ані проблем їх виконання. Йдеться там про соціальні пільги, в тому числі найнезахищеніших категорій осіб. Зміни пропонується внести до таких законів: «Про соціальний захист дітей війни», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи». Суть усіх змін доволі однотипна — якщо раніше законом встановлювався конкретний розмір соціальної пільги, то тепер пропонується, щоб цей розмір визначав Кабінет Міністрів. Для прикладу: нині в статті 12 Закону про статус ветеранів війни йдеться: «Щорічно до 5 травня учасникам бойових дій виплачується разова грошова допомога у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком». У законопроекті пропонується фразу «у розмірі п'яти мінімальних пенсій за віком» прибрати, а замінити її на «у розмірі, який визначається Кабінетом Міністрів України». Так само в Законі про дітей війни фразу «дітям війни пенсії (...) підвищуються на 30 відсотків мінімальної пенсії за віком» хочуть замінити на «дітям війни (...) виплачується підвищення у розмірі, встановленому Кабінетом Міністрів України».

Для чого це робиться, здогадатися нескладно, бо щоразу, коли Кабмін захоче зменшити або навіть ліквідувати певну пільгу, за процедурою, що діє нині, потрібно подавати законопроект про внесення змін до відповідного закону, чекати, поки його розгляне парламент, підпише Президент, закон набере чинності. Не кажучи вже про те, що зменшення соціальної пільги може скасувати Конституційний Суд на підставі статті 22 Основного Закону. Бо там чітко записано: при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод людини. Все занадто складно і незручно. А з прийняттям змін усе спроститься: захотів уряд скоротити видатки бюджету за рахунок певної категорії пільговиків, наприклад, інвалідів війни, — прийняв постанову про скорочення соціальної пільги. Пізніше можна взагалі постанову скасувати — і пільга автоматично зникне.

Чи стане реальністю описана вище ситуація, сьогодні залежить від народних депутатів. Громадськості ж треба проявити підвищений інтерес до проекту закону про гарантії держави щодо виконання рішень суду, зареєстрованого 14 січня 2011 року під номером 7562, адже стосується він набагато ширшого кола осіб, ніж це здається на перший погляд.

☞ ПЕРЕЛІК ПІЛЬГ, ЩО ОПИНЯТЬСЯ ПІД ЗАГРОЗОЮ

Щорічне оздоровлення осіб, постраждалих від Чорнобильської катастрофи;
Підвищена стипендія для осіб, постраждалих від Чорнобильської катастрофи, які навчаються у вузі;
Компенсації та доплати громадянам, які проживають у зоні радіоактивного забруднення;
Компенсації ліквідаторам аварії на ЧАЕС, які внаслідок цього стали інвалідами;
Додаткова пенсія за шкоду здоров'ю, заподіяну Чорнобильською катастрофою;
Пенсії та компенсації за втрату годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи;
Санаторно-курортне лікування для учасників бойових дій, учасників війни, інвалідів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною;
Щорічна грошова допомога до Дня Перемоги учасникам бойових дій, учасникам війни, інвалідам війни;
Безплатний проїзд громадським транспортом для ветеранів праці;
Надбавки до пенсій та на оздоровлення для осіб, які мають особливі трудові заслуги перед Батьківщиною;
Грошова допомога до Дня Перемоги та оздоровлення колишніх неповнолітніх в'язнів концентраційних таборів, гетто, інших місць примусового тримання;
Надбавка до пенсії для дітей війни;
Знижка в оплаті комунальних послуг міліціонерам, працівникам прокуратури та пожежникам.

Ярослав ГРУЩИНСЬКИЙ,
оглядач з правових питань.

«Комуналка» подорожчала, проте стимулів заощаджувати немає

«З лютого у Донецькій області зросли тарифи на квартплату та комунальні послуги. Найбільше подорожчала квартплата — на 85 відсотків. У середньому на 10 відсотків більше доведеться платити за опалення, на 7—7,5 відсотка — за холодну та гарячу воду. Тож родина із трьох осіб, яка мешкає у трикімнатній квартирі обласного центру, сплачуватиме за новими цінами на 110 гривень більше — за умов, що споживання електроенергії не перевищує «лімітних» 150 кіловат на місяць. Перевищення буде оцінене за новими, підвищеними, тарифами.

Голова Донецької ОДА Анатолій Близнюк переконує, що дві третини мешканців області «вкладаються» у щомісячний ліміт електроенергії, тому не відчують подорожчання. Крім того, за його словами, середня зарплата в області торік зросла на 22 відсотки, а інфляція становила 10 відсотків. Тож реальні доходи громадян збільшилися, вважає влада. У той же час підвищення тарифів на холодну воду не відшкодує витрат комунальників, бо водночас підвищилася вартість електроенергії. «Відшкодування витрат компанії «Вода Донбасу» становить 79 відсотків, а підняття ціни на електроенергію повністю нівелює цю ситуацію, — зазначив керівник області. — Є комплексний, несистемний підхід, і ми пропонуватимемо варіант, щоб максимум один раз на рік була комплексна оцінка ситуації по всіх постачальниках та споживачах. Щоб реально була оцінена державна допомога, динаміка зростання заробітної плати і пенсій, щоб один раз на рік усі в країні прийняли рішення і рік туди би не заглядали».

Анатолій Близнюк стурбований тим, що за існуючої системи субсидій та пільг у споживачів немає стимулів заощаджувати енергоресурси. І навів приклад родини, яка опалює будинок природним газом та отримує щомісяця понад дві тисячі гривень субсидії. Тим часом обласна влада впроваджує енергоощадні лампочки у бюджетних закладах: уже встановлені 50 тисяч таких приладів, ще 250 тисяч буде придбано.

Керівник області вважає, що мешканці не готові заради скорочення витрат на комунальні послуги переїхати в житло меншої площі. Проте переконаний: така державна програма потрібна, і це — велика робота. «Ось живе жінка сама у трикімнатній квартирі, має пільги. І до того часу, доки їй буде вигідно ні за що не сплачувати і жити там, — вона житиме. А щойно відчує, що потрібно сплачувати за трикімнатну певну суму, а за однокімнатну — втричі меншу, — вона зрозуміє, що краще не позичати гроші чи на когось ображатися. Тоді з'являться стимули для таких людей. А поки є стимул лише один: живи, а держава за тебе заплатить». Анатолій Близнюк додав, що, на його думку, держава «повинна підготувати відповідні малогабаритні квартири, де люди зможуть спілкуватися, мати пральню, перукарню та інші послуги».

Журналісти поцікавилися у керманича області, на чому він особисто заощаджує після подорожчання «комуналки». «Ви можете спитати мою дружину, я щодо цього дуже «противний». Світло, яке горить там, де може не горіти, ще щось — це переслідується мною. І не лише в домашніх умовах. На роботі теж».

Ліна КУЩ.

ФОТОФАКТ

Фото Віталія КОХАНА (УНІАН).

У Сумах у рамках Всеукраїнського проекту «Єдина Україна: Схід і Захід разом» відбулася церемонія освячення рушника Сумської області.

Довірили шахраю паспорти

Правоохоронці міста Кам'янця-Подільського «розсекретили» 24-річного злочинця, який обдурював людей, видаючи себе за вербувальника на роботу за кордоном. Молодик збирав у людей закордонні паспорти й обіцяв працевлаштувати своїх клієнтів у Великій Британії та Норвегії. За послугу «працедавцю» довірливі віддавали по 500—800 євро. Шахрай запевняв, що сам не раз бував за кордоном, має там багато зв'язків, а щоб йому довіряли, вручав розписки та копії свого паспорта.

Найбільше на цей гачок купилося студентів. Загалом злочинець із осені минулого року до моменту затримання ошукав людей на 80 тисяч гривень. Завдяки злагодженим діям старших дільничних міського відділу внутрішніх справ Вадима Стельмаха, Миколи Куліша та старшого оперуповноваженого Ігоря Рогожі шахрая спіймали. З'ясувалося, що раніше він був умовно засудженим за підробку документів. Наразі проти нього порушено кримінальну справу за ч. 2 ст.190 Кримінального кодексу України.

Віра ШПИЛЬОВА.

СПОРТ

Місце під сонцем дісталось «Карпатам»

Футбол. Іспанія. «Кубок Сонця». Фінал.

«Шахтар» (Україна, Донецьк) — «Карпати» (Україна, Львів). 0:1. Гол: Худоб'як, 59.

«Шахтар»: Худжамов, Адріано, Вілліан, Шевчук, Кобін (Гай, 82), Гай (Віценець, 63), Коста, Тейшейра, Іщенко, Чижов, Віценець (Бруно, 46). Тренер — Мірча Луческу.

«Карпати»: Руденко, Мілошевич, Тубич, Ощипко, Кожанов (Тістик, 90 +2), Петрівський, Худоб'як, Мартинюк, Ткачук, Мартінеш (Гудима, 90), Тіаго (Кополовець, 72). Тренер —Олег Кононов.

Рефері — Антті Мунукка (Фінляндія).

7 лютого. Ла Манга. Спорткомплекс Ла Манги. 250 глядачів. 14 градусів.

Цей турнір, звісно, не є найпрестижнішим. Але зібрав він чимало пристойних команд. І нам має бути особливо приємно, що у вирішальному поєдинку зустрілися українські клуби.

Варто зазначити, що обидва фіналісти, особливо «гірники», зазнали істотних кадрових втрат. Адже вони відрядили до різних національних збірних цілий загін своїх гравців. Але і за таких умов матч вийшов доволі бойовим. Донеччани діяли цілком старанно і завзято. Вони створили чимало гострих моментів. Та не реалізували жодного. Можливо, так сталося через те, що цього разу командні швидкості у «Шахтаря» не були надто високі.

Взагалі, створилося враження, що львів'яни більше бажали перемогти. І в підсумку вони цілком заслужено домоглися бажаного. Доля матчу вирішилася після перерви, коли Худоб'як, діставши передачу від Мартинюка, потужним ударом влучив у ворота.

Пропустивши м'яча, «Шахтар» ніби й намагався зрівняти рахунок. Але ті потуги були не на належному рівні. Тепер чемпіон країни і одноосібний лідер поточного національного чемпіонату, дочекавшись повернення з різних збірних своїх провідних виконавців, проведе завершальну підготовку до римського матчу 1/8 фіналу Ліги чемпіонів (16 лютого) проти «Роми».

Ну а «Карпати», як відомо, єврозмаганнями не обтяжені. Тому після здобутої звитяги в «Кубку Сонця» з добрим настроєм спокійно продовжать підготовку до другої частини чемпіонату країни.

Лише результати

Баскетбол. Чемпіонат країни. Суперліга. «Будівельник» (Київ) — «Говерла» (Івано-Франківськ). 86:56 (22:13, 18:14, 25:16, 21:13). «Азовмаш» (Маріуполь) — «Хімік» (Южний). 74:62 (20:8, 16:17, 18:22, 20:15). «Київ» — «Галичина» (Львів). 76:66 (13:23, 15:28, 26:14, 22:11). «Донецьк» — «Дніпро» (Дніпропетровськ). 78:86 (18:19, 13:17, 19:21, 28:29). «Дніпро-Азот» (Дніпродзержинськ) — «Ферро-ЗНТУ» (Запоріжжя). 78:83 (15:12, 17:24, 29:18, 17:29).

«Будівельник» — 23 перемоги (30 матчів), «Донецьк» — 23 (31), «Азовмаш» — 19 (31), «Говерла» — 18 (30), «Дніпро» — 17 (31), «Ферро-ЗНТУ» — 16 (31), «Кривбасбаскет» (Кривий Ріг) — 15 (29), «Миколаїв» — 14 (29), «Дніпро-Азот» — 12 (30), «Одеса» — 12 (31), «Галичина» — 11 (32), «Хімік» — 10 (31), «Київ» — 8 (30).

Найбільше на цей гачок купилося студентів

ЄС виділив 1,5 мільйона євро на розвиток Криму

Сьогодні у Сімферополі офіційно відкриють Агентство з регіонального розвитку у Криму.

В урочистостях планують взяти участь Голова Ради міністрів АРК Василь Джарти, Посол ЄС в Україні Жозе Мануел Пінто Тейшейра та Постійний представник Програми розвитку ООН в Україні Олівер Адам, повідомили у прес-службі Представництва ЄС в Україні.

Агентство є спільним проектом ЄС, ПРООН та уряду Криму. Євросоюз виділив на його створення 1,5 мільйона євро. ПРООН буде надавати консультативну допомогу. Агентство займатиметься управлінням важливих для Криму соціально-економічних проектів: допомагатиме знайти інвесторів, координуватиме виконання поставлених завдань. Щоправда, які саме проекти допомагатиме впроваджувати в життя Агентство, поки невідомо. Ще однією метою його створення було рекламування можливостей Криму на міжнародному рівні.

Адвокати Джуліана Ассанжа стверджують, що справу сфабриковано

У Лондоні пройшли слухання у справі про екстрадицію в Стокгольм Джуліана Ассанжа. У Швеції засновника сайту «Вікілікс» хочуть допитати за підозрою у зґвалтуванні. Нагадаємо, за допомогою «Вікілікс» минулого року були оприлюднені сотні тисяч секретних документів Держдепартаменту США.

Захист переконує британський суд, що, домігшись екстрадиції, Швеція передасть Ассанжа США, які почнуть судити його за витік конфіденційних документів. В результаті йому може загрожувати смертна кара або ув'язнення у таборі в Гвантанамо. При цьому адвокати стверджують, що справа про зґвалтування є сфабрикованою: «У нас є докази того, що одна із жінок, які звинувачують Ассанжа, видалила з пам'яті свого комп'ютера повідомлення, що свідчать про її теплі дружні контакти з ним через 20 годин після нібито скоєного насильства». Вчора, на момент верстки номера, суд не ухвалив рішення про екстрадицію хакера номер один. Але навіть якщо британська Феміда дозволить екстрадіювати Ассанжа, він зможе оскаржити це рішення.

Тим часом біля будівлі суду, де проходять слухання, відбувся мітинг на підтримку Ассанжа. Його прихильники тримали в руках плакати з написами «Не стріляйте у вісника!», **повідомляє «Євроньюз».**

В Африці з'явилася нова держава — Південний Судан

Мешканці Південного Судану проголосували за незалежність краю. Про це свідчать підсумки референдуму. Як передає «Ехо Москви», за відділення Південного Судану висловилися майже 99 % громадян. Раніше Президент Судану Омар Аль Башир заявляв, що визнає будь-який результат референдуму, оскільки це воля народу.

У свою чергу, Європейський Союз привітав вибір жителів нової держави і підкреслив історичну значущість моменту. Верховний комісар ЄС Кетрін囲囲 囲 Ештон уже пообіцяла побудувати довгострокові партнерські відносини з державою. Привітала вибір суданського народу і держсекретар США Хілларі Клінтон.

Нагадаємо, в результаті багаторічної війни між мусульманами, які живуть переважно на півночі країни, і християнами й анімістами — на півдні, загинули близько 1,5 мільйона чоловік. За винятком періоду з 1972 по 1983 рік, війна на півдні Судану не припинялася з 1956 року. У 1983 році уряд країни, до складу якого належать переважно араби-сіверяни, спробував ввести закони шаріату в усьому Судані, навіть у тих районах, де не живуть мусульмани. Мирні переговори почалися в 2002 році. 31 грудня 2004 року сторони підписали договір про припинення вогню. На жаль, мирна угода не охоплює інший конфлікт — у західній провінції Судану Дарфурі, де тривають бойові дії.

Їдемо до Ізраїлю без віз

Сьогодні набуває чинності договір про безвізовий режим між Ізраїлем і Україною. Любителі подорожувати вже планують маршрути й шукають вигідні ціни на квитки. А тих, для кого туризм — не першочергова мета, порадує можливість відвідати родичів та друзів.

«Справді, з 9 лютого 2011 року в Ізраїль можна буде їхати безперешкодно, — підтвердив прес-секретар Міністерства закордонних справ України Олександр Дикусаров. — Цього дня набуває чинності угода між Кабміном та урядом Ізраїлю про відмову від візових вимог для осіб, які користуються паспортами громадянина або службовими паспортами України й Ізраїлю. Угода стосується короткострокових поїздок громадян обох країн, тобто до 90 днів».

Однак безвізовий режим — не стовідсоткова гарантія в'їзду. Остаточне рішення все-таки приймають прикордонні служби Ізраїлю. Безперешкодний шлях не поширюється на тих українців, які раніше порушили візовий режим (залишалися в країні після закінчення дії візи). Їм доведеться особисто подати прохання на в'їзд у посольство.

Спеціальні візи потрібно одержати й тим, хто їде до Ізраїлю працювати або вчитися.

ФОТОФАКТ

Художній керівник Донецького академічного державного театру опери та балету імені Анатолія Солов'яненка, народний артист України Вадим Писарєв провів балетний майстер-клас в Абу-Дабі.

Фото Марини ФЕДЯНІНОЇ (Укрінформ).

Італійські таблоїди стали в чергу за фото Берлусконі

Італійські журналісти дізналися про існування фотографій, на яких прем'єр-міністр Сільвіо Берлусконі зафіксований в оголеному вигляді у компанії повій. Як пише британська The Telegraph, ЗМІ влаштували справжнє полювання на ці знімки, обіцяючи за кожний від одного мільйона євро.

За інформацією італійських таблоїдів, оголеного Берлусконі зняла на плівку одна з відвідувачок його регулярних вечірок, які прем'єр улаштовував на своїй віллі. Днями слідчі, які розслідують останній секс-скандал за участю прем'єр-міністра Італії, обшукали апартаменти декількох його можливих знайомих. Під час обшуків були вилучені комп'ютери й мобільні телефони, які нібито можуть містити провокаційні знімки 72-літнього політика.

Тим часом адвокати Берлусконі вже направили офіційну скаргу в слідчі органи з вимогою забезпечити таємність компрометуючих фотографій, якщо такі взагалі є. Також юристи прем'єра наголосили, що у разі публікації ці знімки треба вважати фотомонтажем і підробкою.

Нагадаємо, черговий секс-скандал навколо Сільвіо Берлусконі тягнеться із середини січня, коли стало відомо, що проти нього порушено справу за підозрою у зв'язку з 17-літньою танцівницею з Марокко Карімою Ель-Маруг, також відомої як Рубі. За деякими даними, Берлусконі вступав з Ель-Маруг в інтимний зв'язок, коли тій не було 18 років. Більше того, прем'єр-міністру загрожують обвинувачення у зловживанні службовими повноваженнями. Нібито Берлусконі намагався надавити на поліцейських, які колись затримали марокканку за відсутність документів.

ФОТОФАКТ

Воскова фігура Чингісхана, створена 80-ма майстрами Ленінградської школи мистецтв, представлена на виставці в музеї історії Дніпродзержинська.

Фото Миколи МЯКШИКОВА (Укрінформ).

Угорщина погодилася переписати закон про цензуру

Влада Угорщини після консультацій із представниками Єврокомісії погодилася внести поправки до закону про ЗМІ, який набрав чинності з 1 січня і поставив угорську пресу під повний державний контроль.

Як повідомляє AFP, попередні начерки поправок буде представлено Єврокомісії 10 лютого.

Угорський закон про ЗМІ спричинив скандал у ЄС, який ускладнювався тим, що одночасно з набранням ним чинності Угорщина вперше одержала головування в Союзі. Контроль над угорською пресою довірено спеціальній раді, яка складається з п'ятох членів правлячої партії ФІДЕС. Рада уповноважена штрафувати ЗМІ на величезні суми за «образливий контент» і «політично незбалансовані публікації».

ПЛАНЕТА

МОСКВА

Доку Умаров взяв на себе відповідальність

Лідер чеченської озброєної опозиції Доку Умаров, якого в Грозному та Москві називають терористом і бандитом, взяв на себе відповідальність за теракт в аеропорту Домодєдова, у результаті якого загинуло 36 осіб, а багато десятків досі перебувають у лікувальних закладах російської столиці.

Цікаво, що відеозвернення, в якому Умаров зізнався в злочині, пролунало на одному з «кавказьких радикальних інтернет-сайтів» лише через два тижні після цієї трагічної події. Це третій теракт, організований Доку Умаровим. Перший стався 2000 року в метро на станції «Пушкінська» — загинуло 16 осіб, другий — 2004 року — метро «Ризька» — загинуло 9 осіб.

У своїй заяві лідер кавказьких терористів заявив, що теракт у Домодєдово став відповіддю на злочини Росії на Кавказі. За його словами, «в очах суспільства мусульман представляють варварами»: «Коли вбивають мусульман, увесь світ мовчить, а коли мусульмани у відповідь роблять щось, що їм дозволено, то відразу весь світ накидається на них».

Більше того, Умаров погрожує Кремлю тим, що «такі акції повторюватимуться на території Росії». І пропонує російській владі «залишити Кавказ», бо «лави шахідів можуть поповнитися сотнями мусульман, готових принести себе в жертву».

Поки публічні дії російської влади обмежилися тим, що президент Медведєв звільнив десятки генералів і полковників МВС, які є відповідальними за теракт у Домодєдово. Але цікаво, що відставки у ФСБ обмежилися «перестановками» генералів з однієї посади на іншу. Принаймні жодне прізвище офіцера спецслужб не пролунало в ЗМІ як винного у низці терористичних актів у Росії.

Думка російської еліти, і провладної і опозиційної, зводиться до одного: вибух у Домодєдово — не випадковість, а продовження різкого зростання тероризму в країні. І це незважаючи на те, що видатки бюджету на безпеку зросли й сьогодні становлять 31,3 млрд. доларів. Чисельність співробітників спецслужб різних силових відомств — більше двох мільйонів осіб, що більше ніж чисельність особового складу російської армії.

Теракт у Домодєдово дав потужний імпульс критики влади. «Відбираючи у нас свободи, влада так і не забезпечила нам горезвісної безпеки. Найважливіші комунікації Москви — діряве решето для сваволі терористів», пише журналіст у редакційній статті впливової московської газети «Ведомості».

Віктор ТИМОШЕНКО.

ЄГИПЕТ

За час протестів загинуло близько 300 осіб

У Єгипті від початку масових протестів із вимогою відставки Президента Хосні Мубарака загинули не менше 297 осіб. Такі дані наводить міжнародна правозахисна організація Human Rights Watch на підставі дослідження, які провели в Єгипті її співробітники.

Більше 200 людей, як стверджується, загинули в Каїрі, близько 50 — в Олександрії. Влада Єгипту поки не поширювала офіційної статистики щодо жертв заворушень.

Акції протесту в Каїрі тривають уже два тижні, незважаючи на обіцянки влади провести реформи і початок переговорів із представниками опозиції.

Президент Мубарак раніше заявив, що не піде у відставку, проте не буде виставляти свою кандидатуру на новий термін на вересневих виборах.

У столиці запрацювало перше «Вікно життя» — анонімний пункт приймання немовлят, від яких хочуть відмовитися матері. Відкрилося «Вікно...» при інфекційному відділенні для новонароджених Центральної міськлікарні №10, *інформує «Сегодня»*

ОБСЄ сподівається, що Україна зможе зберегти лідерство в дотриманні свободи слова й демократичних принципів. Про це сказав голова ОБСЄ, міністр закордонних справ Литви Аудронюс АЖУБАЛІС. Нагадаємо, раніше президент Європарламенту Єжи Бузек висловив занепокоєння щодо порушення свободи слова в Україні *(УНІАН)*

У НОМЕР

КИЇВ

На одного багатія у нас припадає 40 бідняків

В Україні збільшується розрив між багатіями та бідняками. Так, за різними оцінками, на одну заможну людину припадає від 15 до 40 бідних. Індекс співвідношення доходів 20 відсотків найбагатших громадян країни й 20 відсотків найбідніших її громадян є тим макроекономічним показником, що характеризує баланс економічних інтересів і рівень соціальної справедливості і є, по суті, мірилом цивілізованості суспільства, **повідомляє «ТСН»**. До речі, показник 10 до 1 вже вважається критичним.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ

Ватажка наркоторговців засудили на шість років

Коломийський міжрайонний суд завершив розгляд справи наркоторговців. П'ятьох членів організованого злочинного угруповання, яке впродовж 2008—2009 років на території Києва і столичної області збувало наркотичні та психотропні речовини, незаконно завезені з-за кордону, засуджено до різних термінів ув'язнення — від одного року дев'яти місяців до чотирьох років шести місяців. Організатор угруповання проведе за гратами шість років.

Як повідомили у прес-групі УСБУ в Івано-Франківській області, до наркоугруповання входили мешканці Коломиї, Івано-Франківська та Києва. Організатором і керівником групи був 40-річний коломиянин, раніше двічі судимий за такі злочини. «Дурман» наркодилери розповсюджували в середовищі студентів.

«Слалом кагалом» на Буковелі зібрав 230 лижників

У гірськолижному комплексі «Буковель» відбулися змагання під назвою «Слалом кагалом». За правилами, в перегонах могли взяти участь усі бажаючі. Тож змагання зібрали аж 230 учасників з усієї країни, серед яких було немало спортсменів-професіоналів та любителів-екстремалів.

Особливість змагань у тому, що всі учасники стартують одночасно. При цьому з позиції, яку самі зуміють зайняти. Спуск здійснювався спеціально підготовленою трасою завдовжки 1500 метрів із звивистими поворотами, широкими трамплінами, спеціальними ділянками на схилі та іншими цікавинками. Відбулося чотири окремі заїзди: жінки на сноубордах, жінки на лижах, чоловіки на сноубордах, чоловіки на лижах. Переможці отримали сертифікати — на 6500 гривень кожен.

Дарина НАЗАРЧУК.

МИКОЛАЇВСЬКА ОБЛАСТЬ

Контрабандні сигарети до місця призначення не доїхали

198 тисяч пачок контрабандних сигарет на загальну суму майже мільйон гривень виявили співробітники миколаївського УБОЗу в двох вантажних мікроавтобусах «Мерседес» і «Форд-Транзит», що рухалися з Придністровської Молдавської Республіки в Миколаїв. За попередньою інформацією, у контрабандному бізнесі з підакцизними молдавськими сигаретами замішано кілька осіб. Зібрані матеріали передано в обласну прокуратуру.

Галина ПОРФИР'ЄВА.

Міністерств багато, а Софія Київська — одна

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Між тим розмови про можливу передачу Софії Київської під опіку Мінкультури точаться вже не перший місяць. Кілька разів проект відповідного указу надсилався для погодження до Мінрегіонбуду, але там цього робити не поспішали. Відмови міністра раніше вистачало. Зараз же питання поставлено руба: розглянути та погодити проект указу Президента «Питання управління національними історико-культурними заповідниками» потрібно «у стислий термін». Це — витяг з листа міністра культури Михайла Кулиняка своєму колезі з Мінрегіонбуду.

Необхідність таких змін чиновники аргументують просто: мовляв, того від них вимагає ЮНЕСКО. Бачте, оскільки Софія Київська і Києво-Печерська лавра у списку культурної спадщини виступають під одним номером, тому і керувати ними повинна одна структура. «Обраним» стало Міністерство культури. А от активісти громадських організацій запевняють: у рекомендаціях ЮНЕСКО і слова немає про передачу заповідника саме цьому відомству.

— Там йдеться про створення єдиного координаційного центру для управління заповідниками «Києво-Печерська лавра» та «Софія», — розповіла «Голосу України» активістка громадської ініціативи «Кияни проти руйнації Києва» Ірина Нікіфорова. — Сюди передбачалося залучити керівництво обох міністерств та заповідників, спеціалістів з інших профільних структур. Але під виглядом виконання цих рекомендацій виник такий горе-указ.

У тому, що тільки Мінрегіонбуд повинен, а, власне, і зможе, опікуватися заповідником «Софія Київська» переконаний перший заступник його генерального директора Вадим Кириленко:

— Наш національний заповідник об'єднує 54 пам'ятки архітектури. Формально міністерство, яке зараз нами опікується, є профільним. Воно займається архітектурою та будівництвом і на цьому, принаймні, розуміється. До того ж, навкруги Софії Київської постійно точаться скандали стосовно забудови її буферної зони. Мінрегіонбуд завжди нас підтримував, тому забудовники отримували відсіч. Як буде, якщо ми перейдемо під опіку іншого відомства, ми не знаємо. Але ризикувати не хочемо.

У тому, що нічого доброго такі перспективи не несуть, переконана Ірина Нікіфорова. Мовляв, щоб оцінити «хазяйські» можливості Міністерства культури, достатньо подивитися на нинішній стан Києво-Печерської лаври.

— Реставраційні роботи у лаврі абсолютно запущені, на території Нижніх печер ведеться будівництво... — каже активістка і припускає, що саме останнє і є справжньою причиною передачі заповідника. — На території буферної зони Софії Київської є близько 30 ділянок, переданих під забудову. І практично всі ці проекти були погоджені... Міністерством культури. Тому логічно припустити, що саме заяви Віктора Тихонова, віце-прем'єр-міністра і очільника Мінрегіонбуду, стосовно недопущення забудови буферної зони Софії активізували просування вже згадуваного указу. Хоча, можливо, це і просто збіг...

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Якщо вірити словам активістки, то, ймовірно, передача Софії під опіку Мінкультури автоматично відновить низку скандальних будівництв у столиці, зокрема, по вулиці Гончара 17—23, Стрілецькій, 10/1, на Пейзажній алеї тощо.

Але є у цьому питанні, як виявилося, й релігійний аспект. Учасники вчорашньої акції переконані: наступним кроком, як тільки Софію почне курирувати Мінкультури, стане її передача Українській православній церкві Московського патріархату. А представники останньої ніколи і не приховували свого бажання проводити там, скажімо, богослужіння. «Але спеціалісти не припиняють запевняти, що тисячолітні фрески та мозаїки, яких там залишились лічені метри, цього просто не витримають», — переконують представники громадськості. З відкритим листом із проханням урятувати архітектурно-культурну пам'ятку вони звернулись до Президента країни. Сподіваються, що він владним рішенням таки збереже для нащадків заповідник. І цим самій Софії зробить неоціненний подарунок у рік її 1000-ліття.

Тетяна ГРАДОБЛЯНСЬКА.

Рятуючись від вогню, відпочивальник санаторію «Поділля» вистрибнув з четвертого поверху

НАДЗВИЧАЙНА ПОДІЯ

За попередньою інформацією, одна людина загинула, десятьох доставили в лікарню через отруєння димом унаслідок пожежі, що виникла в лікувальному корпусі №3 санаторію «Поділля» у Хмільнику в ніч на 8 лютого.

Віталій Семенюк, працівник прес-служби обласного управління МНС, який був очевидцем гасіння пожежі, повідомив кореспонденті «Голосу України», що факт загоряння зафіксовано о 23-й годині 30 хвилин 7 лютого. На дев'яту годину ранку наступного дня, каже співрозмовник, дим іще йшов з сьомого, останнього, поверху. Жоден з одинадцяти рятувальних підрозділів, задіяних на пожежі, не залишив місце надзвичайної події.

— Велику задимленість спричинив пластик, яким обшиті стіни в коридорах будівлі, — уточнює співрозмовник. — Тому відпочивальники, а їх було приблизно 150, рятувалися переважно через вікна. Один чоловік вистрибнув з четвертого поверху. Його доставили в лікарню з тяжкими травмами. Дехто спускався на простирадлах. Чоловіка, в якого стався серцевий напад, виніс із вогню начальник караулу Хмільницької пожежної частини на прізвище Камбаров.

На жаль, вогонь таки забрав життя однієї відпочивальниці. Це жінка старшого віку. Поки що її прізвище невідоме. Так само не вдалося з'ясувати, звідки вона приїхала на лікування.

Евакуйованих відпочивальників розмістили в інші корпуси. За словами Віталія Семенюка, будинок пошкоджено приблизно на третину.

Детальніше про надзвичайну подію в санаторії «Поділля» — у наступному номері.

Віктор СКРИПНИК.

Вінницька область.

Банки можуть кредитувати клієнтів без індивідуальної ліцензії?

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Черговий сплеск дискусії про перспективи валютного кредитування був спричинений оприлюдненим у січні рішенням Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (ВССЦКС) від 17 грудня 2010 року. ВССЦКС відхилив касаційну скаргу ОТП Банку на рішення Печерського райсуду Києва від 14 травня 2010 року та ухвалу колегії суддів судової палати Апеляційного суду Києва від 27 жовтня, які були прийняті не на користь банку.

Як сказано в матеріалах справи, раніше Печерський суд розірвав кредитний договір і договір іпотеки одного з клієнтів ОТП Банку, який взяв у червні 2008 року споживчий кредит на суму 155 тисяч доларів під заставу трикімнатної квартири в центрі Києва. Суд з'ясував, що валюта клієнта зараховувалася для погашення кредиту за статтею «внесення готівки на поточний рахунок». А таке призначення платежу не підпадає під операції, дозволені Нацбанком Правилами використання готівкової валюти на території України, **уточнює «Коммерсантъ-Украина».**

Крім того, суд звернув увагу на суперечливість заяв НБУ. «У своєму ж листі від 2 червня 2000 року НБУ декларував прямо протилежну позицію, зокрема, вказуючи на те, що наявність у банку генеральної ліцензії не дає йому права на проведення валютних операцій, які, згідно зі ст. 5 Декрету про валютне регулювання, мають проводитися виняткова на підставі індивідуальної ліцензії НБУ», — зазначено в рішенні суду. Таким чином, позичальник ОТП Банку домігся розірвання договорів і виключення своєї квартири з Єдиного реєстру заборони відчуження нерухомості.

Це перше рішення вищої судової інстанції, що ставить поза законом валютні кредити.

ФОТОФАКТ

Фото Олексія СУВІРОВА/УНІАН.

У Євпаторії при обвалі стіни неексплуатованої будівлі було пошкоджено трубу газопроводу. Попередня причина руйнування — застаріле мурування.

Севастополь чекає гостей. Особливо — дорогих

У рамках майбутнього святкування Дня міста — в липні — місцева влада проведе міжнародний інвестиційний форум. Його організацію взяли на себе управління інвестицій і зовнішньоекономічної діяльності Севастопольської міськдержадміністрації, громадська організація «Фонд Севастополь», Севастопольський інститут банківської справи й міська торгово-промислова палата. Як обіцяють організатори, форум стане платформою для спілкування влади й міжнародного бізнесу. Уже заявлені такі солідні учасники заходу, як Світовий банк, «Морган Стенлі» та «Сітібанк», оператори портів, представники міжнародної мережі готелів «Редіссон» та «Хілтон».

Учасникам форуму представлять інвестиційні можливості регіону, найбільші потенційні проекти. Мова піде про співробітництво у сфері комерційної і житлової нерухомості, рекреації та туризму, в портовому й морегосподарському комплексі, виноробстві, про проекти в галузі енергетики.

Микола МАГДИЧ.

Севастополь.

На жаль, вогонь таки забрав життя однієї відпочивальниці

У під'їзді мешканці знайшли живу кобру

Першою змію помітила пенсіонерка Алла Чидниченко. Щось довге і живе повзло по сходах на перший поверх із підвалу. Жінка не могла в темряві роздивитись істоту й побігла у квартиру по сірники. А коли переконалася, що це справді змія, причому схожа на кобру, покликала сусідів. Серед них знайшлися сміливці, які «чи то шваброю, чи то черевиком» рептилію задушили.

Новина про кобру швидко розлетілася по всьому Стаханову й почала обростати домислами. Стали балакати, що в підвалі виявили цілі зміїні гнізда. Про всяк випадок хід туди наглухо закрили. Місцевий житель Костянтин Михалевич раніше служив в Афганістані і, як тільки побачив змію, відразу визначив її вид — королівська кобра. В Афганістані він бачив таких чимало. «У підвалі темно й тепло було. Швидше за все, вона не знала, куди подітися. Там з'їла всіх мишей і, мабуть, вилізла на поверхню по їжу», — припускає він. Судячи з усього, кобра жила в чиємусь тераріумі, звідки втекла. «Змія отруйна, але зуба в неї немає. Тільки щелепні кістки», — сказав герпетолог Сергій Литвиненко після огляду плазуна.

Зі стахановської кобри зроблять музейний експонат. А жеківські працівники пообіцяли тепер частіше перевіряти підвали.

Алла АНТІПОВА.

Луганська область.

ФОТОФАКТ

Фото Ігоря ТКАЧЕНКА (Укрінформ).

Прибережна зона біля Маріупольського морського порту вкрита крижаними торосами — лід завтовшки близько 30 сантиметрів принесла течія із Таганрозької затоки.

Сухий пайок замість гарячого обіду

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Як розповіла «Голосу України» Ольга Ларина, ще минулої п'ятниці Михайло Єжель обіцяв їхній фірмі та державному підприємству МО «Білоцерківський військторг» це зробити. Проте вчора ситуація, схоже, змінилася.

У заяві ТОВ «Івала», яку передали нашій газеті, зазначено: *«08.02.2011 року на нараді міністр оборони України повідомив, що він готовий перевести 25 тис. військовослужбовців на сухі пайки заради того, щоб ТОВ «Укрпром-ВР» та ТОВ «Провідна продовольча компанія ЗС», інтереси яких він активно лобіював протягом усього 2010 року, зайшли у військові частини, що обслуговуються нашим підприємством та ДП «Білоцерківський військовий торг».*

У зв'язку з цим ми будемо вимушені припинити надання цих послуг, і вся відповідальність за зрив процесу харчування солдатів строкової служби має бути покладена саме на міністра оборони України».

На вчорашній прес-конференції у Києві й в. о. директора ДП МО «Білоцерківський військторг» Сергій Германчук, який теж був присутній на нараді, підтвердив цю інформацію. Проте, на відміну від колег, очолюване ним підприємство не збирається припиняти харчування військовослужбовців, хоча борг відомства вже перевищує 40 млн. грн.

Сергій Германчук каже, що через борги МО його підприємство не може розрахуватися з постачальниками. А за несвоєчасну сплату податків держпідприємству нарахували штрафи на загальну суму понад 6 млн. грн.

— І це при тому, що кошти на оплату організації харчування у війську, як за останній квартал 2010 року, так і за січень, Міноборони отримало. Проте ці кошти знову пішли в обхід розрахунків держпідприємства, — зазначив він.

Вчора Господарський суд Києва, який розглядає позов підприємств, котрим заборгувало МО за виконані послуги з харчування солдатів, знов переніс своє засідання. Хоча, як запевняє постраждала сторона, військове відомство офіційно визнало борги перед нею. Ольга Ларина побоюється: у тій ситуації, що склалася, грошей за виконані послуги годувальники можуть взагалі не отримати. Мовляв, їх не лише хочуть прибрати з солдатської кухні, а й зробити банкрутом. Саме через це «Івала» й прийняла рішення припинити харчування військовослужбовців, пояснила заступниця директора.

Ольга ВІТЕР.

Дитячому алкоголізму оголосили війну

Цими днями виповнюється рівно рік відтоді, як у нашій країні узаконили тверезість: набув чинності вимушений закон, що обмежує вживання та продаж пива і слабоалкогольних напоїв. Вимушений, бо Всесвітня організація охорони здоров'я записала нас у лідери з дитячого алкоголізму. З великим відривом Україна вирвалася вперед, залишивши позаду сусідню Росію. І хоча в боротьбі із зеленим змієм окреслилися перші результати, офіційна статистика, що відображає кількість підлітків, залежних від спиртних напоїв, як і раніше, — жахлива. А анекдоти на кштапт: «Дітям до 18 алкоголь не продаємо. — Добре, ми прийдемо о 18.30» сприймаються не як гумор, а як сувора реальність.

На те, щоб відбити в дітей бажання заглядати в чарку, спрямована нова інформаційно-освітня антиалкогольна програма для учнів сьомих класів та їхніх батьків. Перший навчальний семінар з її впровадження провели вчора в Пущі-Водиці. Проект запустили, щоб випробувати розроблені наркологами, психологами, педагогами інноваційні методи та моделі з попередження дитячого алкоголізму. Поки що це тільки пілотний проект, але організатори переконані: його результати можуть стати вагомим аргументом на користь створення Загальнонаціональної антиалкогольної програми в масштабах всієї країни.

— Для пілотного проекту було обрано школярів, що належать до групи найбільшого ризику, адже, за оцінками фахівців, саме в ранньому підлітковому віці більшість дітей мають реальну можливість уперше скуштувати алкоголь. Отже, саме зараз необхідно сформувати у підлітків відповідальне ставлення до свого здоров'я загалом і до вживання спиртного зокрема, — розповіли координатори проекту.

Протягом трьох днів учителі, психологи та соціальні педагоги з Києва, а також Донецької, Запорізької, Львівської, Миколаївської, Харківської та Чернігівської областей під керівництвом досвідчених тренерів удосконалюватимуть навички спілкування з дітьми та їхніми батьками на таку делікатну тему, як уживання алкоголю чи наркотичних речовин. У рамках навчальних занять, семінарів і тренінгів його учасникам розповідатимуть, як донести до дітей та їхніх батьків важливу інформацію про шкоду спиртного й пояснити, як відмовитися від згубної звички, не втративши свого авторитету в очах однолітків.

Після семінару його учасники мають повернутися додому і починати застосовувати отримані навички на практиці. Для початку вони проведуть тестування — щоб визначити гостроту проблеми серед учнів кожної окремо взятої школи. Потім буде вісім занять із учнями та їхніми батьками, а потім вони ще раз перевірять ефективність виконаної роботи.

Наталія ОВДІЄНКО.

ФОТОФАКТ

Фото Володимира ПЕСЛЯКА (Укрінформ).

У Львові в Національній галереї мистецтв триває виставка творів мистецтва XVII—XIX століть «Урятовані скарби», відреставрованих у регіональній філії Національного науково-дослідного реставраційного центру України.

Намалюй мрію — і вона стане реальністю

На конкурс під назвою «Тернопіль — наше місто майбутнього» надійшло майже півтисячі малюнків, у котрих діти показали, яким вони хочуть бачити своє місто. Журі відібрало на благодійний аукціон 24 роботи. І хоча стартова ціна була 100 гривень, окремі роботи розійшлися по тисячі й більше.

Наймолодшому учаснику конкурсу п'ять років. Дітям цікаво, як оцінять їхню творчість дорослі. Наприкінці року (аукціонів буде кілька) виручені кошти підуть на втілення однієї з намальованих мрій.

Любов ЛЕВИЦЬКА.

Тернопільська область.

У галереї міськради — виставка подільської хатньої ікони

Протягом місяця у приміщенні міської ради хмельничани матимуть приємну нагоду переглянути виставку подільської хатньої ікони минулих століть. В експозиції представлено 35 ікон з приватної колекції подружжя хмельничан Олександра і Лариси Чернових. Збирати сакральне мистецтво вони почали у 90-х роках. Тоді такі неканонічні ікони не приймали на збереження в музеї. Всі вони знайдені на території Подільського краю, але з точністю сказати, де були написані, — неможливо.

Ірина КОЗАК.

Хмельницький.

У Лівадії представили анонси року

У Лівадійському палаці-музеї відбулася щорічна акція з подання кращих іміджевих заходів України й Криму. «Анонси року-2011» було представлено в чотирьох залах палацу — залежно від часу проведення (сезону).

Зокрема, взимку свій творчий проект «Пори року» покаже РО «Кримська філармонія», також у цьому сезоні відбудуться церемонія вручення міжнародної премії «Надбання», майстер-клас «Відеомайстерня», а також кримські бали. Навесні нинішнього року пройдуть святкові заходи на честь 160-річчя від дня народження Ісмаїла Гаспринського, відбудеться Міжнародний музичний конкурс «Синій птах», а крім того, своє 90-річчя відсвяткує «Центральний музей Тавриди». Улітку на півострові проведуть аж чотири фестивалі — «Боспорські агони», «Великое русское слово», фестиваль мистецтв на честь 100-річчя Лівадійського палацу та фестиваль виноробів в Алупкинському палацово-парковому музеї. Восени відбудеться міжнародний телекінофорум «Разом», всеукраїнський фестиваль стародавніх звичаїв і традицій сходу «Мінарети Солхата», міжнародний телевізійний конкурс виконавців естрадної пісні «Східний базар», фестиваль «Джаз-Коктебель», а також республіканський фестиваль «Кримський урожай».

Георгій ВЕРВЕС.

У НОМЕР

ЗАПОРІЖЖЯ

Утримувані в Запорізькому СІЗО — хулігани чи політичні в'язні?

Під час прес-конференції 7 січня Запорізький міський голова Олександр Сін однозначно заявив: «Пам'ятник Сталіну в Запоріжжі встановлено незаконно». Мало того, саме приміщення Запорізького обкому КПУ поки що офіційно не введено в експлуатацію, і відповідний акт буде підписано тільки після усунення забудовником усіх порушень чинного законодавства та нормативних актів. Відповідного листа з міськради до обкому КПУ було надіслано ще два тижні тому.

Тут саме час додати, що жодного затриманого у справі вибуху пам'ятника Сталіну 31 грудня 2010 року до цього часу немає. Водночас тривають засідання судів, на яких людям, підозрюваним чи то у відпиляванні голови згаданому пам'ятникові, чи то у фарбуванні штанів кам'яного Дзержинського, продовжують терміни перебування під вартою. Минулого тижня без зайвого розголосу і допуску адвокатів не скасовано термін перебування під вартою Василеві Лабайчуку, а в понеділок, 7 лютого, той же апеляційний суд Запорізької області залишив установлений раніше Жовтневим райсудом запобіжний захід — утримання під вартою — і Едуардові Андрющенку. Лабайчук, як стверджують, підозрюється в тому, що знімав процес відпилювання голови пам'ятника на відео. Щодо Андрющенка, то його «злочин» іще тяжчий: він вказав приїжджим зловмисникам місце встановлення пам'ятника, а також надав їм нічліг. Стаття, за якою обидва проходять у справі, — «групове хуліганство». Та, як вказує адвокат Іван Аделєв, «арешт як запобіжний захід обрано виключно через політичний підтекст справи, адже зазвичай за статтею «хуліганство» обирають підписку про невиїзд».

Леонід **СОСНИЦЬКИЙ**.

КИЇВ

Встановлено граничні торгові націнки на продтовари

Київська міська державна адміністрація встановила граничні торгові націнки на основні продовольчі товари, що підлягають державному регулюванню. Про це йдеться у розпорядженні № 15 від 10 січня, опублікованому вчора в газеті «Хрещатик».

Зокрема, **повідомляє Укрінформ**, граничний рівень рентабельності виробництва встановлено на рівні 12% для всіх виробників борошна пшеничного І та ІІ ґатунку, житнього борошна, хліба вагою понад 0,5 кг із цих видів борошна без додавання цукру, хліба і хлібобулочних виробів для діабетиків.

На м'ясо птиці, ковбасу варену, молоко, сир, сметану, масло вершкове, олію соняшникову, яйця встановлено граничні торгові націнки у розмірі 10%, на борошно, макаронні вироби, крупи, цукор — 12%, на яловичину, свинину, хліб — 15% без урахування витрат на їх транспортування у міжміському сполученні.

Крім того, зміни оптово-роздрібних цін на борошно пшеничне вищого, І та ІІ ґатунку, житнє борошно, яловичину, свинину, м'ясо птиці (тушка), ковбасні вироби варені, крім вищого ґатунку, молоко жирністю до 2,5%, сир до 9% жирності, сметану до 20%, масло вершкове до 72,5%, яйця, цукор, олію соняшникову виробники повинні декларувати в Головному управлінні цінової політики КМДА.

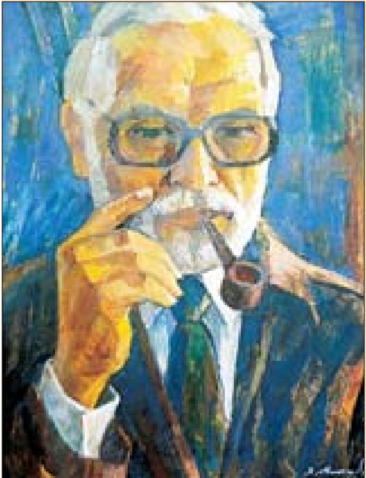
В Києві почали створювати «Казкову карту України», що об'єднає всю інформацію про місця народження героїв казкового фольклору

Цього тижня минає 140 років від дня народження українського письменника Леся МАРТОВИЧА (1871—1916)

ВІТАЄМО!

Володимир Микита відзначив ювілей

Фоторепродукція автора.

У культурному житті Закарпаття — знаменна подія: 80-річчя від дня народження народного художника України, академіка Академії мистецтв, лауреата Шевченківської премії Володимира Микити.

З цієї нагоди у Закарпатському обласному художньому музеї ім. Йосифа Бокшая відкрито ретроспективну виставку. Першими привітали митця керівники області, голова Національної спілки художників України Володимир Чепелик, ректор Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури Андрій Чебикін, народний художник України Віктор Ковтун, голова обласного осередку художників Борис Кузьма, Генеральний консул Словаччини в Ужгороді Маріан Сладічек, ужгородський міський голова Віктор Погорєлов...

Голова ОДА Олександр Ледида зазначив: «Ці картини унікальні, вони розповідають світу про наш чудовий край. Творчість Володимира Микити є окрасою Срібної Землі, здобутком цілої епохи».

Його правда в мистецтві існує завжди виразно й принадно, незалежно від політичних кон'юнктур. Тим він і цікавий, про що свідчить низка персональних виставок у різних країнах, від Франції до Китаю й Канади. Твори художника прикрашають картинні галереї більш як 15 країн світу. Багатюща і його портретна галерея, у якій — видатні люди краю: лікар Снігурський, хірург Фединець, художники Контратович та Манайло, письменники Чендей, Скунць, Кривин...

«Можемо впевнено стверджувати: Володимир Микита увійшов до історії національного образотворчого мистецтва як один із видатних живописців XX століття з власною, самобутньою і яскраво вираженою мистецькою мовою, переступивши у століття XXI зі своїми полотнами, гідно прикрашаючи духовну скарбницю українського народу», — сказав заступник голови облради Андрій Сербайло.

Художникові вручено найвищу відзнаку області — нагрудний знак «За розвиток регіону».

Василь НИТКА.

Ужгород.

На знімку: автопортрет Володимира Микити.

«Я не скептик. Просто знаю закон маятника...»

Триває всеукраїнський тур Ліни Костенко з презентацією роману «Записки українського самашедшого». Позаду — Рівне, Київ, Харків. Завтра — зустріч із читачами в Кривому Розі. Інтерес — великий. Він породжений не лише магією імені авторки, а й ще щонайменше двома причинами. Передусім Ліна Костенко зуміла нагадати нам про 2004 рік. А це те, про що варто пам'ятати, але з різних причин усім боляче згадувати. І ще — книга написана так легко, ніби автор хотів сказати молодим колегам: «Бачите, я вмію писати вашою стьобною мовою, але, на відміну від вас, умію цією мовою написати щось серйозне!»

Ажіотаж не спадає, хоч відгуки на книгу різні. Хтось написав в інтернеті: «Нащо мені її правда про Україну — я й так знаю ту невеселу правду!». А втім, як усе, що добре сказано, ця «правда» таки звучить весело.

Роман — це нібито щоденник 35-літнього киянина, комп'ютерного програміста, хоча за стилем вгадується сама Ліна Василівна з її вбивчою прямотою і парадоксальністю. Можна легко передбачити, що роман розійдеться між людьми в цитатах.

З тих цитат можна зробити конспект нашої недавньої історії. Ось кілька записів зі «щоденника самашедшого» — від моменту, коли він, непотрібний вітчизні, передумав жити і захотів викинути свою націю у вікно, як перед тим професорська вдова викинула свого пса. І програміст, несподівано для себе, з відчаєм сказав: «Хохли паршиві!»

«Снилося, що я Тарас Бульба. Хотів повести козаків у бій, а ні в кого не виявилося шаблі».

«Але ж і фільми показують по телебаченню!.. Якийсь малий в американській стрічці хвалиться іншому малюкові: «А ти знаєш, що я можу пропердіти мелодію американського гімну?» Наші теж можуть. І не малюки, а дорослі. Вони вже це зробили і з Україною, і з культурою, з усім. Але чому, звідки це все взялося? Чому стоїть у суспільстві густий дух плебейства? Чому дорвалися до влади шахраї і невігласи? Чому все купується і продається? Чому домінує жлобство на державному рівні? Чому все це називається демократія?..»

«Україна скучила за собою. Майдан — це простір, де вона зустріла себе».

«Все одно за владу буде соромно, за будь-яку владу час од часу буває соромно. А от за Україну соромно вже не буде».

«Сьогодні одинадцятий день нашого протистояння. «За 11 днів ми змінили Україну!» — радіють на Майдані. «Ну то бийте, хлопці, пенальті!» — кажу я. А от якраз пенальті й не вдарять. Це мав би бути дуже точний удар — штрафний по воротах супротивника з одинадцяти метрів. Але ж у нас елегантна революція, ввічлива, «революція усмішок». Ми з самої ввічливості не заб'єм. І потім, ми не знаємо, де чиї ворота».

«Приїхав Хав'єр Солана, прибули міжнародні посередники, сіли за стіл переговорів у Маріїнському палаці, до глибокої ночі шукали виходу з кризи. Зійшлися на одному — все має бути врегульовано у правовому полі. Легко їм казати — у правовому полі. Звикли там, у Європі, до правового поля. А у нас тут на правовому полі чортополох росте».

«Потроху міняється тональність Майдану, примовкає «Плач Єремії», пісні героїчні, стрілецькі й народні... І ось уже премила російська пісенька, знайома ще з радянських часів, починає домінувати над Майданом — «Оранжевые дяди, оранжевые тети, оранжевый верблюд!»... А що вона російська, то ми ж не якісь націоналісти, ми прихильні до всіх народів, ми добрі, ми великодушні, ми, коли перемагаємо, ми даємо перемогти нас. Я боюсь. Отак внесемо їх у владу на своїх плечах, а що як вони не борці, не герої, а всього лише «оранжевые дяди, оранжевые тети»? Потім вони полиняють або перефарбуються, а я так і залишусь з «оранжевым верблюдом?»

«Я не скептик. Просто я знаю закон маятника».

Останній запис: востаннє гримлять барабани, і на Майдані видають посвідчення учасників помаранчевої революції. *«Я не пішов. Мені не треба доказів моєї причетності. Мені треба, щоб вони, ставши владою, не зрадили цей Майдан. Бо це не їхня перемога, це наша. Може, вони припишуть її собі. Може, захочуть забути. Може, чиїсь волохаті руки спробують видерти цю сторінку. Але це вже історія. Сторінку можна видерти. Сторінку — ні».*

Віталій ЖЕЖЕРА.

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Вічно юна «Казка танцю»

У світі існує лише кілька професійних балетних труп, репертуар яких розраховано винятково на дітей та юнацтво. Одну з них створено в Києві.

Назва колективу — Міжтеатральна балетна турне-трупа «Казка танцю». І як це спершу не дивно, вона стала структурним підрозділом досить далекої від танців солідної продюсерської фірми «Укрпресполіграфекспо», яку очолює Дмитро Зубков.

Логіка стане зрозумілою, коли взяти до уваги специфіку діяльності фірми (виставкові поїздки різними містами України й зарубіжжя) та гастрольний характер існування балетного колективу. Власне, їх поєднала мандрівка. Це важливо, бо нині, через фінансові обставини, театри, зокрема Київський муніципальний театр опери та балету для дітей та юнацтва, не можуть активно гастролювати.

— Викликає подив дефіцит вистав для дітей у репертуарі провідних театрів світу, — каже художній керівник балетної турне-трупи «Казка танцю» Костянтин Зубач. — Адже універсальна мова балету звернена до дітей і завжди збирає аншлаги.

Багаторічний досвід роботи в класичному балеті України під керівництвом Валерія Ковтуна дав змогу Костянтинові Зубачу запропонувати ідею створення міжтеатральної балетної трупи з метою об'єднання «зірок» українського (можливо, й закордонного) балету, репертуар якої складатиметься з класичних шедеврів для юного глядача. Певний вакуум класичного балету на сценах зарубіжжя, де переважає шоу-модерн, передбачається заповнити щільним гастрольним графіком балетних вистав для дітей (3—5 турів на рік).

Ми впевнені, каже пан Зубач, що гастрольна діяльність «зіркової» балетної трупи з багатим класичним репертуаром буде успішною та служитиме розвиткові культурного рівня підростаючого покоління. Безумовно, створення такої трупи, як «Казка танцю», — складне багаторівневе завдання, що потребує копіткої праці та фінансових вкладень. Тож ми відкриті для підтримки меценатів.

Геннадій ДУШЕЙКО.

Фото з архіву Костянтина ЗУБАЧА.

На знімку: сцена з балетного спектаклю турне-трупи «Казка танцю».

У Чернівцях перевидали «Абетку з історії України»

За сприяння Чернівецької облдержадміністрації побачило світ репринтне видання «Абетки з історії України» Ярослава Паладія.

Цей талановитий художник та скульптор народився на Буковині, а визнання та славу здобув за межами України. Як і чимало інтелігентів краю, з приходом радянської влади був змушений виїхати до Австрії, потім до США. Проте Україна була головною темою його творчості, протягом багатьох літ Паладій був учасником щорічних виставок українських митців. «Абетку з історії України» художник вважав своїм найкращим творінням, над нею працював понад три роки, скрупульозно придумував кожну з 33 літер-ілюстрацій. Унікальність «Абетки...» полягає також у віршованих підписах, які створив до літер-картинок поет Леонід Полтава (Єнсен). «Абетка...» була видана 1973 року в Нью-Йорку як ювілейне видання Наукового товариства імені Шевченка в серії «Українська літературна бібліотека» і неабияк цінувалася в діаспорі.

Сергій СУЛИМА.

А у нас тут на правовому полі чортополох росте

Жінка, що провокує музику

Минулого тижня в столичному Молодому театрі відбулася прем'єра комедії Анатолія Крима «Квартет для двох». Це — бенефіс актриси Людмили Дементьєвої. Вистава зроблена до дня народження цієї яскравої артистки, під круглу дату (яку саме — звісно, не уточнюється). Напередодні прем'єри пані Людмила відповіла на кілька наших запитань.

Фото надано театром.

— Людмило Петрівно, хто були ті люди, зустріч з якими допомогла вам знайти себе?

— Моя мама брала участь у драматичних постановках у клубах і палацах культури. Батько грав на баяні. У нас було дуже багато домашніх концертів. Творча атмосфера вдома, мистецькі захоплення батьків — все це справило величезний вплив. Згодом була завліт Вінницького муздрамтеатру Світлана Телятникова. Вона організувала драматичний гурток. Я тоді була школярка, 5—6 клас. Просто пішла з подружками когось підтримати. Телятникова попросила прочитати якусь байку. Й мене взяли в цей гурток. Тут я вперше побачила усю «кухню» акторського мистецтва. Школа була практично така, як у театральному вузі. Першою повноцінною виставою стала «104 сторінки про кохання» Е. Радзинського (я грала журналістку). Це було ключовим моментом вибору професії, яка була б до серця. Хоча я не одразу вступила до театрального. Людей, які вплинули на мене, було дуже багато. Приміром, ті режисери, що були в театрі. Кожен давав розуміння, що ти щось можеш, що в тобі щось є. Я вдячна всім цим людям: вони дали мені впевненість, віру в свої сили.

— Ви з першого дня — актриса Молодого театру. Що відчуває людина, яка своїми руками «робила історію»?

— Ми не думали, що робимо історію, а були раді і щасливі, що нас узяли сюди, 26 чоловік з усієї України, за великим конкурсом. Перед тим у Київському театральному інституті я закінчила курс Бориса Петровича Ставицького. З цього курсу багатьох узяли до Молодого театру. Хотілося б згадати теплим словом Бориса Петровича. Він був не лише педагог з акторської майстерності, а й закладав по-людськи важливі принципи. Не заздрити, а допомагати. У нього була така фраза: «Заходиш у метро — подивись, хто йде за тобою, притримай двері». Це сказано, звісно, не тільки про двері.

— Що таке ваша нова вистава «Квартет для двох»?

— Такий подарунок зробив театр до мого дня народження. Я дуже вдячна, бо для актора зустріти день народження в повній «творчій тиші» — це страшне. Найкраще — зустріти цей день на сцені, в хорошій роботі, з хорошими партнерами.

Раніше у мене були лірико-драматичні ролі: Роксана («Сірано де Бержерак»), Маша («Три сестри»), Гертруда («Гамлет»). І ось коли наш художній керівник Станіслав Мойсеєв спитав, що б я хотіла зіграти, відповіла, що хочу щось легке, веселе. Люди і так обтяжені проблемами. Хочу, щоб люди прийшли і на 100 хвилин, доки триває вистава, забули про все, просто посміялися.

«Квартет для двох» — комедія з нетривіальним сюжетом. Це — історія однієї сімейної пари. Він — композитор, вона — його дружина, яка хоче йому допомогти написати геніальний твір, але це непросто. І тут починаються всілякі хитрощі: як розбудити його творче натхнення, щоб він написав цей геніальний квартет? Завдання моєї героїні — спровокувати чоловіка на створення музики! В кожному епізоді моя Олена Георгіївна інакша, з'являється в різних іпостасях. Для чоловіка кожна її поява несподівана, навіть шокуюча. Моя героїня — мудра жінка з фантазією, з іронічним поглядом на життя, на людей, на себе. Гадаю, вистава буде цікава людям, які прожили деякий час разом. Це ніби рецепт — як бути знову цікавими одне одному.

— Як проходили репетиції?

— Працювали весело, за що я вдячна нашому режисерові Анатолію Петрову. Сперечалися, пробували різні варіанти... У виставі четверо акторів. Композитора грає Ярослав Чорненький. Є ще пара молодших артистів, Валерія Ходос і Анатолій Сомик. «Квартет для двох» — це людська, жива історія, не схожа ні на яку іншу, за що спасибі авторові — Анатолію Криму, киянинові, нашому сучаснику. Думаю, якщо нам було приємно працювати, то і глядачеві буде приємно дивитися.

— А який театр любите дивитися ви?

— Я завжди слухаю, яка тема звучить у мені. Що переживаю, те найбільше розумію. В молодші роки я по-філософськи, дуже серйозно сприймала життя, а з часом інакше це сприймаєш і думаєш, що життя в будь-яких проявах — прекрасне. Якась більша частина прожита, ще щось залишилося, то навіщо сумувати? Треба радіти, бо людина створена для того, щоб радіти!

Записала Ольга ЗНАЧКОВА.

Результат спрогнозувати не може ніхто

Незабаром відбудеться вручення Національної премії України імені Тараса Шевченка лауреатам 2011 року. Напередодні події наш кореспондент зустрівся з головою комітету, де присуджується ця престижна державна нагорода, Борисом ОЛІЙНИКОМ і взяв у нього інтерв'ю.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

— Борисе Іллічу, ви вже близько півроку очолюєте Комітет з Національної премії України імені Тараса Шевченка. Що б ви могли сказати про його роботу?

— Насамперед хочу повідомити невтаємничених, що комітет — це дорадчий орган при Президентові України, діяльність якого регламентується положенням, затвердженим указом Президента України від 4 жовтня 2010 року № 932/2010, з урахуванням змін до нього, внесених на підставі указу Президента України від 17 січня 2011 року № 48/2011 та низкою інших нормативних актів. У цих документах процедура визначення лауреатів — від подання кандидатур і до вручення нагород — виписана по пунктах. Говорю це для всіх зацікавлених, у тому числі для деяких колег-журналістів. Дивує нетерплячка, що іноді межує з провокуванням, з якою декотрі представники ЗМІ намагаються виловити у членів комітету ледве чи не кінцевий результат, який через процедуру таємного голосування у двох завершальних турах спрогнозувати не може ніхто. Змушує замислитись і надто загострена цікавість до грошового вираження премії, оскільки зроджує запитання: чи маємо справу з лицарями пера, позаяк художній рівень творів їх не цікавить. Можливо, дещо розчарую і любителів сенсацій: проводиться методична конструктивна робота без якихось «смажених» подій. Хоча й не скажу, що все просувається гладко та однозначно — змагальний градус іноді зашкалює: якне-як, маємо справу з творчою сферою, де емоцій і амбіцій не позичати. Та й на кону стоїть найпрестижніша з вітчизняних мистецьких нагород.

— Нинішнє положення про премію дещо відрізняється від попередніх. Які видозміни ви б вирізнили?

— Ми вже повідомляли, що наразі передбачено присудження п'яти національних премій, тоді як у різні роки їх кількість було збільшено від трьох до десяти, а це, як з'ясувалось, певною мірою негативно вплинуло на якісний показник творів і знизило значущість самої премії. Отже, сподіваємось унеможливити суто формальний розподіл преміального фонду, а головним аргументом на користь того чи того твору, як це і має бути в ідеалі, визначити лише високий художній та мистецький рівень.

Підвищено статус премії: відтепер це не лише престижна творча відзнака в галузі літератури, мистецтва, публіцистики, а й державна нагорода України. А відтак процедура висунення на здобуття і присудження премії передбачена у новому положенні саме з урахуванням вимог чинного законодавства про державні нагороди України.

— Хто наразі може подавати претендентів на премію?

— Як і раніше, висунення творів здійснюється установами, підпорядкованими Міністерству культури України та Держкомтелерадіо. Правами подання наділені також Товариство «Просвіта», Український фонд культури, Національна академія мистецтв України, Національна академія наук України. А от від обласних осередків творчих спілок — через центральні спілки, яких на сьогодні в Україні налічується 22. Таким чином, положення дещо звужує коло установ, які можуть пропонувати своїх висуванців, у той же час зміцнюючи права творчих спілок та зменшуючи права «випадкових» організацій для лобіювання тих чи інших суперечливих проектів.

— Борисе Іллічу, не за горами пам'ятні березневі дні, коли традиційно відбувається вручення Шевченківської премії. Як буде нинішнього року і в якій стадії готовності комітет?

— Ми вже пройшли кола попередніх відборів і нині 25 членів комітету, а це — авторитетні постаті з різних напрямів культури, що працюють, до речі, безплатно, переглядають та обговорюють твори 12 номінантів, допущених до участі в третьому, підсумковому турі (список друкувався в офіційних виданнях). Заключне засідання заплановано на середину лютого, і саме тоді шляхом таємного голосування буде визначено кандидатури на здобуття Шевченківської премії 2011 року, які, за процедурою, комітет надасть для розгляду та затвердження Президентові України.

До речі, про гроші. Лауреатам Національної премії виплачується грошова частина премії в розмірі, який визначається щороку Президентом України за пропозицією комітету в межах, передбачених державним бюджетом коштів. У нинішньому бюджеті, як і минулого року, на виплату премії закладено загальну суму в 1 млн. 300 тис. гривень. Відтак, якщо торік на кожного з десяти переможців припало по 130 тис. грн., то нині, оскільки премій п'ять, кожному з достойників варто очікувати удвічі більше. Тому не хвилюйтесь — усе за законом. Уточню лише, що у разі відзначення колективу авторів твору чи колективу виконавців диплом та почесний знак видаються кожному лауреату, а грошова частина премії ділиться між ними порівну.

Наостанок хочу подякувати всім, хто сприяв і сприяє роботі комітету, зокрема, владі та мистецькій еліті — за коректне ставлення до діяльності комітету. Засвідчую: щодо нас, принаймні до цього часу, не вчинялось якихось спроб адміністративного впливу у визначенні переможців творчих змагань. Отже, слово за комітетом — об'єктивно визначити найдостойніших володарів нагороди, освяченої іменем Великого Кобзаря.

Валерій КОЗЛОВСЬКИЙ
(Укрінформ)
спеціально для «Голосу України».

ХРОНІКА

«Кобзар» у подарунок

До рангу ювелірного скарбу нині піднесено Шевченків «Кобзар» — подарункову книгу, що вийшла у світ накладом тисяча примірників на честь 70-річчя Київського ювелірного заводу. Майстри цього заводу виготовляють державні нагороди, оздобу церковних святощів: тут, зокрема, створено шати до ікони Успіння Пресвятої Богородиці в Свято-Успенській церкві Києво-Печерської лаври...

Геній-аскет — коштовне обрамлення його книги... А чому б і ні? В передмові до цього унікального видання його ініціатор — президент Асоціації ювелірів України Сергій Цюпко пише: «Споконвіку поруч із духовними існували матеріальні цінності. У багатьох українських родинах «Кобзар», як і ювелірні коштовності, передавався із покоління в покоління як найдорожча реліквія. Отже, ювеліри до своїх неповторних виробів нині додають ще один коштовний подарунок — діамант у слові».

Перед нами — великоформатна книга з палітуркою з натуральної, оздобленої художнім тисненням, шкіри. На щонайкращому папері видруковано справді діамантове підгрунтя української духовності — «Кобзар», ілюстрований творами самого Тараса Шевченка. Книгу відкриваєш з таким відчуттям, ніби входиш до храму.

Так, цей «Кобзар» не для масового читача: видання дуже дороге. Але ж є ще й світовий рівень, на якому нашій державі необхідно утверджуватися, — і хіба не достойно вручати високим гостям отаку коштовність? Президент Асоціації ювелірів Сергій Цюпко пропонує власним коштом перевидати цю книжку і безплатно передати її керівництву України для представницьких потреб. Справді патріотичний намір... Цю ініціативу підтримав і голова Українського фонду культури Борис Олійник.

Кілька слів про Сергія Цюпка, з чиєї ініціативи видання з'явилося на світ. Народився 1963 року в селі Ведмежому Роменського району на Сумщині. Закінчив Київську сільгоспакадемію, Інститут інвестиційного менеджменту у Міжнародній кадровій академії. Нагороджений орденом православних хрестоносців Гробу Господнього — «Малий хрестоносець». За що така честь? Бо 2009 року з ініціативи Сергія Цюпка було зроблено Храму Гробу Господнього Єрусалимської патріархії неоціненний дар — культові предмети, оздоблені коштовним камінням: 150 кілограмів срібла пішло на них. Усе це виконано за кресленнями XVIII століття на Київському ювелірному заводі. З часів Івана Мазепи Україна не робила такого щедрого дарунку.

Само собою, Сергій Вікторович багато займається рідним Ведмежим, де за його підтримки відремонтовано школу, прокладено дороги. Коли Сергія Вікторовича питають, звідки в нього така любов до творчості Тараса Шевченка й до мистецтва взагалі, він відповідає: «Від школи». Сільської школи, де понад сорок років працювала вчителем біології і завучем його мати — Валентина Панасівна Цюпко, котра й нині мешкає у Ведмежому.

Наталя ОКОЛІТЕНКО.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про інформацію»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести до Закону України «Про інформацію» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 48, ст. 650; 2000 р., № 27, ст. 213; 2002 р., № 29, ст. 194; 2003 р., № 28, ст. 214; 2004 р., № 11, ст. 141, № 32, ст. 394; 2005 р., № 33, ст. 429; 2010 р., № 37, ст. 496; із змінами, внесеними законами України від 7 жовтня 2010 року № 2592-VI, від 30 листопада 2010 року № 2724-VI та від 2 грудня 2010 року № 2756-VI) зміни, виклавши його в такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ
Про інформацію

Цей Закон регулює відносини щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації.

Розділ I
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

1. У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

документ — матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання у часі та просторі;

захист інформації — сукупність правових, адміністративних, організаційних, технічних та інших заходів, що забезпечують збереження, цілісність інформації та належний порядок доступу до неї;

інформація — будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді;

суб'єкт владних повноважень — орган державної влади, орган місцевого самоврядування, інший суб'єкт, що здійснює владні управлінські функції відповідно до законодавства, у тому числі на виконання делегованих повноважень.

Стаття 2. Основні принципи інформаційних відносин

1. Основними принципами інформаційних відносин є:

гарантованість права на інформацію;

відкритість, доступність інформації, свобода обміну інформацією;

достовірність і повнота інформації;

свобода вираження поглядів і переконань;

правомірність одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації;

захищеність особи від втручання в її особисте та сімейне життя.

Стаття 3. Державна інформаційна політика

1. Основними напрямами державної інформаційної політики є:

забезпечення доступу кожного до інформації;

забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації;

створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства;

забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень;

створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування;

постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів;

забезпечення інформаційної безпеки України;

сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору.

Стаття 4. Суб'єкти і об'єкт інформаційних відносин

1. Суб'єктами інформаційних відносин є:

фізичні особи;

юридичні особи;

об'єднання громадян;

суб'єкти владних повноважень.

2. Об'єктом інформаційних відносин є інформація.

Стаття 5. Право на інформацію

1. Кожен має право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення, зберігання та захисту інформації, необхідної для реалізації своїх прав, свобод і законних інтересів.

Реалізація права на інформацію не повинна порушувати громадські, політичні, економічні, соціальні, духовні, екологічні та інші права, свободи і законні інтереси інших громадян, права та інтереси юридичних осіб.

Стаття 6. Гарантії права на інформацію

1. Право на інформацію забезпечується:

створенням механізму реалізації права на інформацію;

створенням можливостей для вільного доступу до статистичних даних, архівних, бібліотечних і музейних фондів, інших інформаційних банків, баз даних, інформаційних ресурсів;

обов'язком суб'єктів владних повноважень інформувати громадськість та засоби масової інформації про свою діяльність і прийняті рішення;

обов'язком суб'єктів владних повноважень визначити спеціальні підрозділи або відповідальних осіб для забезпечення доступу запитувачів до інформації;

здійсненням державного і громадського контролю за додержанням законодавства про інформацію;

встановленням відповідальності за порушення законодавства про інформацію.

2. Право на інформацію може бути обмежене законом в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку, з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя.

Стаття 7. Охорона права на інформацію

1. Право на інформацію охороняється законом. Держава гарантує всім суб'єктам інформаційних відносин рівні права і можливості доступу до інформації.

2. Ніхто не може обмежувати права особи у виборі форм і джерел одержання інформації, за винятком випадків, передбачених законом.

Суб'єкт інформаційних відносин може вимагати усунення будь-яких порушень його права на інформацію.

3. Забороняється вилучення і знищення друкованих видань, експонатів, інформаційних банків, документів з архівних, бібліотечних, музейних фондів, крім встановлених законом випадків або на підставі рішення суду.

4. Право на інформацію, створену в процесі діяльності фізичної чи юридичної особи, суб'єкта владних повноважень або за рахунок фізичної чи юридичної особи, Державного бюджету України, місцевого бюджету, охороняється в порядку, визначеному законом.

Стаття 8. Мова інформації

1. Мова інформації визначається законом про мови, іншими актами законодавства в цій сфері, міжнародними договорами та угодами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 9. Основні види інформаційної діяльності

1. Основними видами інформаційної діяльності є створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорона та захист інформації.

Розділ II.
ВИДИ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 10. Види інформації за змістом

За змістом інформація поділяється на такі види:

інформація про фізичну особу;

інформація довідково-енциклопедичного характеру;

інформація про стан довкілля (екологічна інформація);

інформація про товар (роботу, послугу);

науково-технічна інформація;

податкова інформація;

правова інформація;

статистична інформація;

соціологічна інформація;

інші види інформації.

Стаття 11. Інформація про фізичну особу

1. Інформація про фізичну особу (персональні дані) — відомості чи сукупність відомостей про фізичну особу, яка ідентифікована або може бути конкретно ідентифікована.

2. Не допускаються збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та захисту прав людини. До конфіденційної інформації про фізичну особу належать, зокрема, дані про її національність, освіту, сімейний стан, релігійні переконання, стан здоров'я, а також адреса, дата і місце народження.

Кожному забезпечується вільний доступ до інформації, яка стосується його особисто, крім випадків, передбачених законом.

Стаття 12. Інформація довідково-енциклопедичного характеру

1. Інформація довідково-енциклопедичного характеру — систематизовані, документовані, публічно оголошені або іншим чином поширені відомості про суспільне, державне життя та навколишнє природне середовище.

2. Основними джерелами інформації довідково-енциклопедичного характеру є: енциклопедії, словники, довідники, рекламні повідомлення та оголошення, путівники, картографічні матеріали, електронні бази та банки даних, архіви різноманітних довідкових інформаційних служб, мереж та систем, а також довідки, що видаються уповноваженими на те органами державної влади та органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, організаціями, їх працівниками та автоматизованими інформаційно-телекомунікаційними системами.

3. Правовий режим інформації довідково-енциклопедичного характеру визначається законодавством та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 13. Інформація про стан довкілля (екологічна інформація)

1. Інформація про стан довкілля (екологічна інформація) — відомості та/або дані про:

стан складових довкілля та його компоненти, включаючи генетично модифіковані організми, та взаємодію між цими складовими;

фактори, що впливають або можуть впливати на складові довкілля (речовини, енергія, шум і випромінювання, а також діяльність або заходи, включаючи адміністративні, угоди в галузі навколишнього природного середовища, політику, законодавство, плани і програми);

стан здоров'я та безпеки людей, умови життя людей, стан об'єктів культури і споруд тією мірою, якою на них впливає або може вплинути стан складових довкілля;

інші відомості та/або дані.

2. Правовий режим інформації про стан довкілля (екологічної інформації) визначається законами України та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

3. Інформація про стан довкілля, крім інформації про місце розташування військових об'єктів, не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом.

Стаття 14. Інформація про товар (роботу, послугу)

1. Інформація про товар (роботу, послугу) — відомості та/або дані, які розкривають кількісні, якісні та інші характеристики товару (роботи, послуги).

2. Інформація про вплив товару (роботи, послуги) на життя та здоров'я людини не може бути віднесена до інформації з обмеженим доступом.

3. Правовий режим інформації про товар (роботу, послугу) визначається законами України про захист прав споживачів, про рекламу, іншими законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 15. Науково-технічна інформація

1. Науково-технічна інформація — будь-які відомості та/або дані про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки і виробництва, одержані в ході науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді.

2. Правовий режим науково-технічної інформації визначається Законом України «Про науково-технічну інформацію», іншими законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

3. Науково-технічна інформація є відкритою за режимом доступу, якщо інше не встановлено законами України.

Стаття 16. Податкова інформація

1. Податкова інформація — сукупність відомостей і даних, що створені або отримані суб'єктами інформаційних відносин у процесі поточної діяльності і необхідні для реалізації покладених на контролюючі органи завдань і функцій у порядку, встановленому Податковим кодексом України.

2. Правовий режим податкової інформації визначається Податковим кодексом України та іншими законами.

Стаття 17. Правова інформація

1. Правова інформація — будь-які відомості про право, його систему, джерела, реалізацію, юридичні факти, правовідносини, правопорядок, правопорушення і боротьбу з ними та їх профілактику тощо.

2. Джерелами правової інформації є Конституція України, інші законодавчі і підзаконні нормативно-правові акти, міжнародні договори та угоди, норми і принципи міжнародного права, а також ненормативні правові акти, повідомлення засобів масової інформації, публічні виступи, інші джерела інформації з правових питань.

3. З метою забезпечення доступу до законодавчих та інших нормативних актів фізичним та юридичним особам держава забезпечує офіційне видання цих актів масовими тиражами у найкоротші строки після їх прийняття.

Стаття 18. Статистична інформація

1. Статистична інформація — документована інформація, що дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя суспільства.

2. Офіційна державна статистична інформація підлягає систематичному оприлюдненню.

3. Держава гарантує суб'єктам інформаційних відносин відкритий доступ до офіційної державної статистичної інформації, за винятком інформації, доступ до якої обмежений згідно із законом.

4. Правовий режим державної статистичної інформації визначається Законом України «Про державну статистику», іншими законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 19. Соціологічна інформація

1. Соціологічна інформація — будь-які документовані відомості про ставлення до окремих осіб, подій, явищ, процесів, фактів тощо.

2. Правовий режим соціологічної інформації визначається законами та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 20. Доступ до інформації

1. За порядком доступу інформація поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом.

2. Будь-яка інформація є відкритою, крім тієї, що віднесена законом до інформації з обмеженим доступом.

Стаття 21. Інформація з обмеженим доступом

1. Інформацією з обмеженим доступом є конфіденційна, таємна та службова інформація.

2. Конфіденційною є інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Конфіденційна інформація може поширюватися за бажанням (згодою) відповідної особи у визначеному нею порядку відповідно до передбачених нею умов, а також в інших випадках, визначених законом.

Відносини, пов'язані з правовим режимом конфіденційної інформації, регулюються законом.

3. Порядок віднесення інформації до таємної або службової, а також порядок доступу до неї регулюються законами.

4. До інформації з обмеженим доступом не можуть бути віднесені такі відомості:

1) про стан довкілля, якість харчових продуктів і предметів побуту;

2) про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні ситуації, що сталися або можуть статися і загрожують безпеці людей;

3) про стан здоров'я населення, його життєвий рівень, включаючи харчування, одяг, житло, медичне обслуговування та соціальне забезпечення, а також про соціально-демографічні показники, стан правопорядку, освіти і культури населення;

4) про факти порушення прав і свобод людини і громадянина;

5) про незаконні дії органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб;

6) інші відомості, доступ до яких не може бути обмежено відповідно до законів та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Розділ III.
ДІЯЛЬНІСТЬ ЖУРНАЛІСТІВ, ЗАСОБІВ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЇХ ПРАЦІВНИКІВ

Стаття 22. Масова інформація та її засоби

1. Масова інформація — інформація, що поширюється з метою її доведення до необмеженого кола осіб.

2. Засоби масової інформації — засоби, призначені для публічного поширення друкованої або аудіовізуальної інформації.

Стаття 23. Інформаційна продукція та інформаційна послуга

1. Інформаційна продукція — матеріалізований результат інформаційної діяльності, призначений для задоволення потреб суб'єктів інформаційних відносин. Інформаційною послугою є діяльність з надання інформаційної продукції споживачам з метою задоволення їхніх потреб.

2. Інформаційна продукція та інформаційні послуги є об'єктами цивільно-правових відносин, що регулюються цивільним законодавством України.

Стаття 24. Заборона цензури та заборона втручання в професійну діяльність журналістів і засобів масової інформації

1. Забороняється цензура — будь-яка вимога, спрямована, зокрема, до журналіста, засобу масової інформації, його засновника (співзасновника), видавця, керівника, розповсюджувача, узгоджувати інформацію до її поширення або накладення заборони чи перешкоджання в будь-якій іншій формі тиражуванню або поширенню інформації.

Ця заборона не поширюється на випадки, коли попереднє узгодження інформації здійснюється на підставі закону, а також у разі накладення судом заборони на поширення інформації.

2. Забороняються втручання у професійну діяльність журналістів, контроль за змістом поширюваної інформації, зокрема з метою поширення чи непоширення певної інформації, замовчування суспільно необхідної інформації, накладення заборони на висвітлення окремих тем, показ окремих осіб або поширення інформації про них, заборони критикувати суб'єкти владних повноважень, крім випадків, встановлених законом, договором між засновником (власником) і трудовим колективом, редакційним статутом.

3. Умисне перешкоджання законній професійній діяльності журналістів та/або переслідування журналіста за виконання професійних обов'язків, за критику тягне за собою відповідальність згідно із законами України.

Стаття 25. Гарантії діяльності засобів масової інформації та журналістів

1. Під час виконання професійних обов'язків журналіст має право здійснювати письмові, аудіо- та відеозаписи із застосуванням необхідних технічних засобів, за винятком випадків, передбачених законом.

2. Журналіст має право безперешкодно відвідувати приміщення суб'єктів владних повноважень, відкриті заходи, які ними проводяться, та бути особисто прийнятим у розумні строки їх посадовими і службовими особами, крім випадків, визначених законодавством.

3. Журналіст має право не розкривати джерело інформації або інформацію, яка дозволяє встановити джерела інформації,

ПРОДОВЖЕННЯ НА 15-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 14-Й СТОР.

крім випадків, коли його зобов'язано до цього рішенням суду на основі закону.

4. Після пред'явлення документа, що засвідчує його професійну належність, працівник засобу масової інформації має право збирати інформацію в районах стихійного лиха, катастроф, у місцях аварій, масових безпорядків, воєнних дій, крім випадків, передбачених законом.

5. Журналіст має право поширювати підготовлені ним матеріали (фонограми, відеозаписи, письмові тексти тощо) за власним підписом (авторством) або під умовним ім'ям (псевдонімом).

6. Журналіст засобу масової інформації має право відмовитися від авторства (підпису) на матеріал, якщо його зміст після редакційної правки (редагування) суперечить його переконанням.

7. Права та обов'язки журналіста, працівника засобу масової інформації, визначені цим Законом, поширюються на зарубіжних журналістів, працівників зарубіжних засобів масової інформації, які працюють в Україні.

Стаття 26. Акредитація журналістів, працівників засобів масової інформації

1. З метою створення сприятливих умов для здійснення журналістами, працівниками засобів масової інформації професійної діяльності суб'єкт владних повноважень може здійснювати їх акредитацію.

Усі дії, пов'язані з акредитацією, мають ґрунтуватися на принципах відкритості, рівності, справедливості з метою забезпечення права громадськості на одержання інформації через засоби масової інформації. Відсутність акредитації не може бути підставою для відмови в допуску журналіста, працівника засобу масової інформації на відкриті заходи, що проводить суб'єкт владних повноважень.

2. Акредитація журналіста, працівника засобу масової інформації здійснюється безоплатно на підставі його заяви або подання засобу масової інформації.

У заяві, поданій журналістом, працівником засобу масової інформації, зазначаються його прізвище, ім'я та по батькові, адреса, номер засобу зв'язку, адреса електронної пошти (за наявності). До заяви додаються копії документів, що посвідчують особу та засвідчують її професійну належність.

У поданні засобу масової інформації зазначаються його повне найменування, дата і номер реєстрації, адреса, адреса електронної пошти (за наявності), номер засобу зв'язку, прізвище, ім'я та по батькові журналіста, працівника засобу масової інформації, щодо якого вноситься подання. До подання додаються копії документів, що посвідчують особу.

В акредитації не може бути відмовлено в разі подання усіх документів, передбачених цією частиною.

Суб'єкт владних повноважень може встановлювати спрощений порядок акредитації.

3. Порядок акредитації, визначений суб'єктом владних повноважень, підлягає оприлюдненню.

4. Суб'єкти владних повноважень, що здійснили акредитацію журналістів, працівників засобів масової інформації, зобов'язані сприяти провадженню ними професійної діяльності; завчасно сповіщати їх про місце і час проведення сесій, засідань, нарад, брифінгів та інших публічних заходів; надавати їм інформацію, призначену для засобів масової інформації; а також сприяти створенню умов для здійснення запису і передачі інформації, проведення інтерв'ю, отримання коментарів посадових осіб.

5. У разі якщо захід проводиться відповідно до міжнародних або інших спеціальних протоколів, можуть встановлюватися особливі умови допуску журналістів. Такі особливі умови оприлюднюються на офіційному веб-сайті відповідного суб'єкта владних повноважень до проведення заходу.

6. Журналіст, працівник засобу масової інформації зобов'язаний дотримуватися встановлених суб'єктом владних повноважень правил внутрішнього трудового розпорядку, не перешкоджати діяльності його службових та посадових осіб.

7. Суб'єкти владних повноважень, що акредитували журналіста, працівника засобу масової інформації, приймають рішення про припинення акредитації у разі:

подання ним відповідної заяви;

неодноразового грубого порушення ним обов'язків, визначених цією статтею;

звернення засобу масової інформації, за поданням якого здійснена акредитація.

8. У рішенні про припинення акредитації зазначаються посадова особа чи службова особа (суб'єкт владних повноважень), яка прийняла відповідне рішення, дата прийняття рішення, підстава для прийняття рішення та порядок його оскарження. Письмове повідомлення про припинення акредитації видається або надсилається засобу масової інформації або журналістові, працівникові засобу масової інформації протягом п'яти робочих днів з дня прийняття відповідного рішення.

9. Рішення про припинення акредитації може бути оскаржено до суду в установленому порядку.

Розділ IV.
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ІНФОРМАЦІЮ

Стаття 27. Відповідальність за порушення законодавства про інформацію

1. Порушення законодавства України про інформацію тягне за собою дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну або кримінальну відповідальність згідно із законами України.

Стаття 28. Неприпустимість зловживання правом на інформацію

1. Інформація не може бути використана для закликів до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганди війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини.

Стаття 29. Поширення суспільно необхідної інформації

1. Інформація з обмеженим доступом може бути поширена, якщо вона є суспільно необхідною, тобто є предметом суспільного інтересу, і право громадськості знати цю інформацію переважає потенційну шкоду від її поширення.

2. Предметом суспільного інтересу вважається інформація, яка свідчить про загрозу державному суверенітету, територіальній цілісності України; забезпечує реалізацію конституційних прав, свобод і обов'язків; свідчить про можливість порушення прав людини, введення громадськості в оману, шкідливі екологічні та інші негативні наслідки діяльності (бездіяльності) фізичних або юридичних осіб тощо.

Стаття 30. Звільнення від відповідальності

1. Ніхто не може бути притягнутий до відповідальності за висловлення оціночних суджень.

2. Оціночними судженнями, за винятком наклепу, є висловлювання, які не містять фактичних даних, критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, зокрема з огляду на характер використання мовно-стилістичних засобів (вживання гіпербол, алегорій, сатири).

Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості.

Якщо особа вважає, що оціночні судження або думки принижують її гідність, честь чи ділову репутацію, а також інші особисті немайнові права, вона вправі скористатися наданим їй законодавством правом на відповідь, а також на власне тлумачення справи у тому самому засобі масової інформації з метою обґрунтування безпідставності поширених суджень, надавши їм іншу оцінку. Якщо суб'єктивну думку висловлено в брутальній, принизливій чи непристойній формі, що принижує гідність, честь чи ділову репутацію, на особу, яка таким чином та у такий спосіб висловила думку або оцінку, може бути покладено обов'язок відшкодувати завдану моральну шкоду.

3. Суб'єкти інформаційних відносин звільняються від відповідальності за розголошення інформації з обмеженим доступом, якщо суд встановить, що ця інформація є суспільно необхідною.

4. Додаткові підстави звільнення від відповідальності засобів масової інформації та журналістів встановлюються законами України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про телебачення і радіомовлення», «Про інформаційні агентства» та іншими.

Стаття 31. Відшкодування матеріальної та моральної шкоди

1. У разі якщо порушенням права на свободу інформації особі завдано матеріальної чи моральної шкоди, вона має право на її відшкодування за рішенням суду.

2. Суб'єкти владних повноважень як позивачі у справах про захист честі, гідності та ділової репутації вправі вимагати в судовому порядку лише спростування недостовірної інформації про себе і не мають права вимагати відшкодування моральної (немайнової) шкоди. Це не позбавляє посадових і службових осіб права на захист честі, гідності та ділової репутації в суді.

Розділ V.
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом акти законодавства застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

у статті 212[3]:

в абзаці другому частини першої слова «від п'ятнадцяти до двадцяти п'яти» замінити словами «від двадцяти п'яти до п'ятдесяти»;

в абзаці другому частини другої слова «від двадцяти п'яти до п'ятдесяти» замінити словами «від п'ятдесяти до вісімдесяти»;

у статті 212[26]:

в абзаці другому частини першої слова «двадцяти п'яти» замінити словом «тридцяти»;

абзац перший частини другої викласти в такій редакції:

«Неправомірна відмова особи у наданні інформації, несвоєчасне або неповне надання інформації, надання інформації, що не відповідає дійсності, у разі якщо така інформація підлягає наданню на вимогу правоохоронних органів, Рахункової палати»;

2) частину першу статті 200 Цивільного кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 40-44, ст. 356) викласти в такій редакції:

«1. Інформацією є будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді»;

3) абзац дванадцятий статті 1 Закону України «Про державну статистику» (Відомості Верховної Ради України, 2000 р., № 43, ст. 362) викласти в такій редакції:

«статистична інформація — документована інформація, що дає кількісну характеристику масових явищ та процесів, які відбуваються в економічній, соціальній, культурній та інших сферах життя суспільства»;

4) у Законі України «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 1, ст. 1, № 46, ст. 427; 1997 р., № 15, ст. 115; 2003 р., № 29, ст. 234, № 30, ст. 247; 2004 р., № 7, ст. 51, № 11, ст. 141, № 16, ст. 238, № 32, ст. 394):

статтю 27 виключити;

у статті 40:

назву викласти в такій редакції:

«Стаття 40. Створення представництв зарубіжних друкованих засобів масової інформації»;

частину третю виключити;

5) у Законі України «Про науково-технічну інформацію» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 33, ст. 345):

абзац другий статті 1 викласти в такій редакції:

«науково-технічна інформація — будь-які відомості та/або дані про вітчизняні та зарубіжні досягнення науки, техніки і виробництва, одержані в ході науково-дослідної, дослідно-конструкторської, проектно-технологічної, виробничої та громадської діяльності, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді»;

в частині першій статті 2 слова «документована на будь-яких носіях або публічно оголошувана» виключити;

6) частину другу статті 37 Закону України «Про інформаційні агентства» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 13, ст. 83) виключити;

7) статтю 3 Закону України «Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 49, ст. 299; 1998 р., № 45, ст. 271; 2002 р., № 48, ст. 361; 2006 р., № 13, ст. 109) виключити;

8) статті 45 та 69 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 18, ст. 155 із наступними змінами) виключити.

4. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону».

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
13 січня 2011 року.
№ 2938-VI.

Закон України

Про доступ до публічної інформації

Цей Закон визначає порядок здійснення та забезпечення права кожного на доступ до інформації, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом, та інформації, що становить суспільний інтерес.

Розділ I.
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Публічна інформація

1. Публічна інформація — це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом.

2. Публічна інформація є відкритою, крім випадків, встановлених законом.

Стаття 2. Мета і сфера дії Закону

1. Метою цього Закону є забезпечення прозорості та відкритості суб'єктів владних повноважень і створення механізмів реалізації права кожного на доступ до публічної інформації.

2. Цей Закон не поширюється на відносини щодо отримання інформації суб'єктами владних повноважень при здійсненні ними своїх функцій, а також на відносини у сфері звернень громадян, які регулюються спеціальним законом.

Стаття 3. Гарантії забезпечення права на доступ до публічної інформації

1. Право на доступ до публічної інформації гарантується:

1) обов'язком розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом;

2) визначенням розпорядником інформації спеціальних структурних підрозділів або посадових осіб, які організовують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє;

3) максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації;

4) доступом до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством;

5) здійсненням парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації;

6) юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

Стаття 4. Принципи забезпечення доступу до публічної інформації

1. Доступ до публічної інформації відповідно до цього Закону здійснюється на принципах:

1) прозорості та відкритості діяльності суб'єктів владних повноважень;

2) вільного отримання та поширення інформації, крім обмежень, встановлених законом;

3) рівноправності, незалежно від ознак раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак.

Розділ II.
ПОРЯДОК ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 5. Забезпечення доступу до інформації

1. Доступ до інформації забезпечується шляхом:

1) систематичного та оперативного оприлюднення інформації:

в офіційних друкованих виданнях;

на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет;

на інформаційних стендах;

будь-яким іншим способом;

2) надання інформації за запитами на інформацію.

Стаття 6. Публічна інформація з обмеженим доступом

1. Інформацією з обмеженим доступом є:

1) конфіденційна інформація;

2) таємна інформація;

3) службова інформація.

2. Обмеження доступу до інформації здійснюється відповідно до закону при дотриманні сукупності таких вимог:

1) виключно в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадського порядку з метою запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я населення, для захисту репутації або прав інших людей, для запобігання розголошенню інформації, одержаної конфіденційно, або для підтримання авторитету і неупередженості правосуддя;

2) розголошення інформації може завдати істотної шкоди цим інтересам;

3) шкода від оприлюднення такої інформації переважає суспільний інтерес в її отриманні.

3. Інформація з обмеженим доступом має надаватися розпорядником інформації, якщо він правомірно оприлюднив її раніше.

4. Інформація з обмеженим доступом має надаватися розпорядником інформації, якщо немає законних підстав для обмеження у доступі до такої інформації, які існували раніше.

5. Не може бути обмежено доступ до інформації про розпорядження бюджетними коштами, володіння, користування чи розпорядження державним, комунальним майном, у тому числі до копій відповідних документів, умови отримання цих коштів чи майна, прізвища, імена, по батькові фізичних осіб та найменування юридичних осіб, які отримали ці кошти або майно. При дотриманні вимог, передбачених частиною другою цієї статті, зазначене положення не поширюється на випадки, коли оприлюднення або надання такої інформації може завдати шкоди інтересам національної безпеки, оборони, розслідуванню чи запобіганню злочину.

6. Не належать до інформації з обмеженим доступом декларації про доходи осіб та членів їхніх сімей, які:

1) претендують на зайняття чи займають виборну посаду в органах влади;

2) обіймають посаду державного службовця, службовця органу місцевого самоврядування першої або другої категорії.

7. Обмеженню доступу підлягає інформація, а не документ. Якщо документ містить інформацію з обмеженим доступом, для ознайомлення надається інформація, доступ до якої не обмежений.

ПРОДОВЖЕННЯ НА 16-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 15-Й СТОР.

Стаття 7. Конфіденційна інформація

1. Конфіденційна інформація — інформація, доступ до якої обмежено фізичною або юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень, та яка може поширюватися у визначеному ними порядку за їхнім бажанням відповідно до передбачених ними умов. Не може бути віднесена до конфіденційної інформація, зазначена в частині першій і другій статті 13 цього Закону.

2. Розпорядники інформації, визначені частиною першою статті 13 цього Закону, які володіють конфіденційною інформацією, можуть поширювати її лише за згодою осіб, які обмежили доступ до інформації, а за відсутності такої згоди — лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини.

Стаття 8. Таємна інформація

1. Таємна інформація — інформація, доступ до якої обмежується відповідно до частини другої статті 6 цього Закону, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству і державі. Таємною визнається інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, таємницю слідства та іншу передбачену законом таємницю.

2. Порядок доступу до таємної інформації регулюється цим Законом та спеціальними законами.

Стаття 9. Службова інформація

1. Відповідно до вимог частини другої статті 6 цього Закону до службової може належати така інформація:

1) що міститься в документах суб'єктів владних повноважень, які становлять внутрівідомчу службову кореспонденцію, доповідні записки, рекомендації, якщо вони пов'язані з розробкою напряму діяльності установи або здійсненням контрольних, наглядових функцій органами державної влади, процесом прийняття рішень і передують публічному обговоренню та/або прийняттю рішень;

2) зібрана в процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни, яку не віднесено до державної таємниці.

2. Документам, що містять інформацію, яка становить службову інформацію, присвоюється гриф «для службового користування». Доступ до таких документів надається відповідно до частини другої статті 6 цього Закону.

3. Перелік відомостей, що становлять службову інформацію, який складається органами державної влади, органами місцевого самоврядування, іншими суб'єктами владних повноважень, у тому числі на виконання делегованих повноважень, не може бути обмеженим у доступі.

Стаття 10. Доступ до інформації про особу

1. Кожна особа має право:

1) знати у період збирання інформації, але до початку її використання, які відомості про неї та з якою метою збираються, як, ким і з якою метою вони використовуються, передаються чи поширюються, крім випадків, встановлених законом;

2) доступу до інформації про неї, яка збирається та зберігається;

3) вимагати виправлення неточної, неповної, застарілої інформації про себе, знищення інформації про себе, збирання, використання чи зберігання якої здійснюється з порушенням вимог закону;

4) на ознайомлення за рішенням суду з інформацією про інших осіб, якщо це необхідно для реалізації та захисту прав та законних інтересів;

5) на відшкодування шкоди у разі розкриття інформації про цю особу з порушенням вимог, визначених законом.

2. Обсяг інформації про особу, що збирається, зберігається і використовується розпорядниками інформації, має бути максимально обмеженим і використовуватися лише з метою та у спосіб, визначений законом.

3. Розпорядники інформації, які володіють інформацією про особу, зобов'язані:

1) надавати її безперешкодно і безкоштовно на вимогу осіб, яких вона стосується, крім випадків, передбачених законом;

2) використовувати її лише з метою та у спосіб, визначений законом;

3) вживати заходів щодо унеможливлення несанкціонованого доступу до неї інших осіб;

4) виправляти неточну та застарілу інформацію про особу самостійно або на вимогу осіб, яких вона стосується.

4. Зберігання інформації про особу не повинно тривати довше, ніж це необхідно для досягнення мети, задля якої ця інформація збиралася.

5. Відмова особі в доступі до інформації про неї, приховування, незаконне збирання, використання, зберігання чи поширення інформації можуть бути оскаржені.

Стаття 11. Захист особи, яка оприлюднює інформацію

1. Посадові та службові особи не підлягають юридичній відповідальності, незважаючи на порушення своїх обов'язків, за розголошення інформації про правопорушення або відомостей, що стосуються серйозної загрози здоров'ю чи безпеці громадян, довкіллю, якщо особа при цьому керувалася добрими намірами та мала обґрунтоване переконання, що інформація є достовірною, а також містить докази правопорушення або стосується істотної загрози здоров'ю чи безпеці громадян, довкіллю.

Розділ III.
СУБ'ЄКТИ ВІДНОСИН У СФЕРІ ДОСТУПУ ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 12. Визначення та перелік суб'єктів

1. Суб'єктами відносин у сфері доступу до публічної інформації є:

1) запитувачі інформації — фізичні, юридичні особи, об'єднання громадян без статусу юридичної особи, крім суб'єктів владних повноважень;

2) розпорядники інформації — суб'єкти, визначені у статті 13 цього Закону;

3) структурний підрозділ або відповідальна особа з питань запитів на інформацію розпорядників інформації.

Стаття 13. Розпорядники інформації

1. Розпорядниками інформації для цілей цього Закону визнаються:

1) суб'єкти владних повноважень — органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання;

2) юридичні особи, що фінансуються з державного, місцевих бюджетів, бюджету Автономної Республіки Крим, — стосовно інформації щодо використання бюджетних коштів;

3) особи, якщо вони виконують делеговані повноваження суб'єктів владних повноважень згідно із законом чи договором, включаючи надання освітніх, оздоровчих, соціальних або інших державних послуг, — стосовно інформації, пов'язаної з виконанням їхніх обов'язків;

4) суб'єкти господарювання, які займають домінуюче становище на ринку або наділені спеціальними чи виключними правами, або є природними монополіями, — стосовно інформації щодо умов постачання товарів, послуг та цін на них.

2. До розпорядників інформації, зобов'язаних оприлюднювати та надавати за запитами інформацію, визначену в цій статті, у порядку, передбаченому цим Законом, прирівнюються суб'єкти господарювання, які володіють:

1) інформацією про стан довкілля;

2) інформацією про якість харчових продуктів і предметів побуту;

3) інформацією про аварії, катастрофи, небезпечні природні явища та інші надзвичайні події, що сталися або можуть статися і загрожують здоров'ю та безпеці громадян;

4) іншою інформацією, що становить суспільний інтерес (суспільно необхідною інформацією).

3. На розпорядників інформації, визначених у пунктах 2, 3, 4 частини першої та в частині другій цієї статті, вимоги цього Закону поширюються лише в частині оприлюднення та надання відповідної інформації за запитами.

4. Усі розпорядники інформації незалежно від нормативно-правового акта, на підставі якого вони діють, при вирішенні питань щодо доступу до інформації мають керуватися цим Законом.

Стаття 14. Обов'язки розпорядників інформації

1. Розпорядники інформації зобов'язані:

1) оприлюднювати інформацію про свою діяльність та прийняті рішення;

2) систематично вести облік документів, що знаходяться в їхньому володінні;

3) вести облік запитів на інформацію;

4) визначати спеціальні місця для роботи запитувачів з документами чи їх копіями, а також надавати право запитувачам робити виписки з них, фотографувати, копіювати, сканувати їх, записувати на будь-які носії інформації тощо;

5) мати спеціальні структурні підрозділи або призначати відповідальних осіб для забезпечення доступу запитувачів до інформації;

6) надавати достовірну, точну та повну інформацію, а також у разі потреби перевіряти правильність та об'єктивність наданої інформації.

Стаття 15. Оприлюднення інформації розпорядниками

1. Розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати:

1) інформацію про організаційну структуру, місію, функції, повноваження, основні завдання, напрями діяльності та фінансові ресурси (структуру та обсяг бюджетних коштів, порядок та механізм їх витрачання тощо);

2) нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії (крім внутрішньоорганізаційних), прийняті розпорядником, проекти рішень, що підлягають обговоренню, інформацію про нормативно-правові засади діяльності;

3) перелік та умови отримання послуг, що надаються цими органами, форми і зразки документів, правила їх заповнення;

4) порядок складання, подання запиту на інформацію, оскарження рішень розпорядників інформації, дій чи бездіяльності;

5) інформацію про систему обліку, види інформації, яку зберігає розпорядник;

6) інформацію про механізми чи процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси або в інший спосіб впливати на реалізацію повноважень розпорядника інформації;

7) плани проведення та порядок денний своїх відкритих засідань;

8) розташування місць, де надаються необхідні запитувачам форми і бланки установи;

9) загальні правила роботи установи, правила внутрішнього трудового розпорядку;

10) звіти, в тому числі щодо задоволення запитів на інформацію;

11) інформацію про діяльність суб'єктів владних повноважень, а саме про:

їхні місцезнаходження, поштову адресу, номери засобів зв'язку, адреси офіційного веб-сайту та електронної пошти;

прізвище, ім'я та по батькові, службові номери засобів зв'язку, адреси електронної пошти керівника органу та його заступників, а також керівників структурних та регіональних підрозділів, основні функції структурних та регіональних підрозділів, крім випадків, коли ці відомості належать до інформації з обмеженим доступом;

розклад роботи та графік прийому громадян;

вакансії, порядок та умови проходження конкурсу на заміщення вакантних посад;

перелік та умови надання послуг, форми і зразки документів, необхідних для надання послуг, правила їх оформлення;

перелік і службові номери засобів зв'язку підприємств, установ та організацій, що належать до сфери їх управління, та їх керівників, крім підприємств, установ та організацій, створених з метою конспірації, оперативно-розшукової або контррозвідувальної діяльності;

порядок складання, подання запиту на інформацію, оскарження рішень суб'єктів владних повноважень, їх дій чи бездіяльності;

систему обліку, види інформації, якою володіє суб'єкт владних повноважень;

12) іншу інформацію про діяльність суб'єктів владних повноважень, порядок обов'язкового оприлюднення якої встановлений законом.

2. Інформація, передбачена частиною першою цієї статті, підлягає обов'язковому оприлюдненню невідкладно, але не пізніше п'яти робочих днів з дня затвердження документа. У разі наявності у розпорядника інформації офіційного веб-сайту така інформація оприлюднюється на веб-сайті із зазначенням дати оприлюднення документа і дати оновлення інформації.

3. Проекти нормативно-правових актів, рішень органів місцевого самоврядування, розроблені відповідними розпорядниками, оприлюднюються ними не пізніш як за 20 робочих днів до дати їх розгляду з метою прийняття.

4. Невідкладному оприлюдненню підлягає будь-яка інформація про факти, що загрожують життю, здоров'ю та/або майну осіб, і про заходи, які застосовуються у зв'язку з цим.

Стаття 16. Відповідальні особи з питань запитів на інформацію

1. Розпорядник інформації відповідає за визначення завдань та забезпечення діяльності структурного підрозділу або відповідальної особи з питань запитів на інформацію розпорядників інформації, відповідальних за опрацювання, систематизацію, аналіз та контроль щодо задоволення запиту на інформацію та надання консультацій під час оформлення запиту.

2. Запит, що пройшов реєстрацію у встановленому розпорядником інформації порядку, обробляється відповідальними особами з питань запитів на інформацію.

Стаття 17. Контроль за забезпеченням доступу до публічної інформації

1. Парламентський контроль за дотриманням права людини на доступ до інформації здійснюється Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, тимчасовими слідчими комісіями Верховної Ради України, народними депутатами України.

2. Громадський контроль за забезпеченням розпорядниками інформації доступу до публічної інформації здійснюється депутатами місцевих рад, громадськими організаціями, громадськими радами, громадянами особисто шляхом проведення відповідних громадських слухань, громадської експертизи тощо.

3. Державний контроль за забезпеченням розпорядниками інформації доступу до інформації здійснюється відповідно до закону.

Стаття 18. Реєстрація документів розпорядника інформації

1. Для забезпечення збереження та доступу до публічної інформації документи, що знаходяться у суб'єктів владних повноважень, підлягають обов'язковій реєстрації в системі обліку, що має містити:

1) назву документа;

2) дату створення документа;

3) дату надходження документа;

4) джерело інформації (автор, відповідний підрозділ);

5) передбачену законом підставу віднесення інформації до категорії з обмеженим доступом;

6) строк обмеження доступу до інформації, у разі якщо вона віднесена до інформації з обмеженим доступом;

7) галузь;

8) ключові слова;

9) тип, носій (текстовий документ, плівки, відеозаписи, аудіозаписи тощо);

10) вид (нормативні акти, угоди, рішення, протоколи, звіти, прес-релізи);

11) проекти рішень (доповідні записки, звернення, заяви, подання, пропозиції, листи тощо);

12) форму та місце зберігання документа тощо.

2. Доступ до системи обліку, що містить інформацію про документ, що знаходиться у суб'єкта владних повноважень, забезпечується шляхом:

1) оприлюднення на офіційних веб-сайтах суб'єктів владних повноважень такої інформації, а в разі їх відсутності- в інший прийнятний спосіб;

2) надання доступу до системи за запитами.

3. Система обліку публічної інформації не може бути віднесена до категорії інформації з обмеженим доступом.

4. Розпорядники інформації несуть відповідальність за забезпечення доступу до системи обліку відповідно до закону.

Розділ IV.
РЕАЛІЗАЦІЯ ПРАВА НА ДОСТУП ДО ІНФОРМАЦІЇ ЗА ІНФОРМАЦІЙНИМ ЗАПИТОМ

Стаття 19. Оформлення запитів на інформацію

1. Запит на інформацію — це прохання особи до розпорядника інформації надати публічну інформацію, що знаходиться у його володінні.

2. Запитувач має право звернутися до розпорядника інформації із запитом на інформацію незалежно від того, стосується ця інформація його особисто чи ні, без пояснення причини подання запиту.

3. Запит на інформацію може бути індивідуальним або колективним. Запити можуть подаватися в усній, письмовій чи іншій формі (поштою, факсом, телефоном, електронною поштою) на вибір запитувача.

4. Письмовий запит подається в довільній формі.

5. Запит на інформацію має містити:

1) ім'я (найменування) запитувача, поштову адресу або адресу електронної пошти, а також номер засобу зв'язку, якщо такий є;

2) загальний опис інформації або вид, назву, реквізити чи зміст документа, щодо якого зроблено запит, якщо запитувачу це відомо;

3) підпис і дату за умови подання запиту в письмовій формі.

6. З метою спрощення процедури оформлення письмових запитів на інформацію особа може подавати запит шляхом заповнення відповідних форм запитів на інформацію, які можна отримати в розпорядника інформації та на офіційному веб-сайті відповідного розпорядника. Зазначені форми мають містити стислу інструкцію щодо процедури подання запиту на інформацію, її отримання тощо.

7. У разі якщо з поважних причин (інвалідність, обмежені фізичні можливості тощо) особа не може подати письмовий запит, його має оформити відповідальна особа з питань запитів на інформацію, обов'язково зазначивши в запиті своє ім'я, контактний телефон, та надати копію запиту особі, яка його подала.

Стаття 20. Строк розгляду запитів на інформацію

1. Розпорядник інформації має надати відповідь на запит на інформацію не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту.

2. У разі якщо запит на інформацію стосується інформації, необхідної для захисту життя чи свободи особи, щодо стану довкілля, якості харчових продуктів і предметів побуту, аварій, катастроф, небезпечних природних явищ та інших надзвичайних подій, що сталися або можуть статись і загрожують безпеці громадян, відповідь має бути надана не пізніше 48 годин з дня отримання запиту.

3. Клопотання про термінове опрацювання запиту має бути обґрунтованим.

4. У разі якщо запит стосується надання великого обсягу інформації або потребує пошуку інформації серед значної кількості даних, розпорядник інформації може продовжити строк розгляду запиту до 20 робочих днів з обґрунтуванням такого продовження. Про продовження строку розпорядник інформації повідомляє запитувача в письмовій формі не пізніше п'яти робочих днів з дня отримання запиту.

Стаття 21. Плата за надання інформації

1. Інформація на запит надається безкоштовно.

2. У разі якщо задоволення запиту на інформацію передбачає виготовлення копій документів обсягом більш як 10 сторінок, запитувач зобов'язаний відшкодувати фактичні витрати на копіювання та друк.

3. Розмір фактичних витрат визначається відповідним розпорядником на копіювання та друк в межах граничних норм, встановлених Кабінетом Міністрів України. У разі якщо розпорядник інформації не встановив розміру плати за копіювання або друк, інформація надається безкоштовно.

4. При наданні особі інформації про себе та інформації, що становить суспільний інтерес, плата за копіювання та друк не стягується.

Стаття 22. Відмова та відстрочка в задоволенні запиту на інформацію

1. Розпорядник інформації має право відмовити в задоволенні запиту в таких випадках:

1) розпорядник інформації не володіє і не зобов'язаний відповідно до його компетенції, передбаченої законодавством, володіти інформацією, щодо якої зроблено запит;

2) інформація, що запитується, належить до категорії інформації з обмеженим доступом відповідно до частини другої статті 6 цього Закону;

3) особа, яка подала запит на інформацію, не оплатила передбачені статтею 21 цього Закону фактичні витрати, пов'язані з копіюванням або друком;

4) не дотримано вимог до запиту на інформацію, передбачених частиною п'ятою статті 19 цього Закону.

2. Відповідь розпорядника інформації про те, що інформація може бути одержана запитувачем із загальнодоступних джерел, або відповідь не по суті запиту вважаються неправомірною відмовою в наданні інформації.

3. Розпорядник інформації, який не володіє запитуваною інформацією, але якому за статусом або характером діяльності відомо або має бути відомо, хто нею володіє, зобов'язаний направити цей запит належному розпоряднику з одночасним повідомленням про це запитувача. У такому разі відлік строку розгляду запиту на інформацію починається з дня отримання запиту належним розпорядником.

4. У відмові в задоволенні запиту на інформацію має бути зазначено:

1) прізвище, ім'я, по батькові та посаду особи, відповідальної за розгляд запиту розпорядником інформації;

2) дату відмови;

3) мотивовану підставу відмови;

4) порядок оскарження відмови;

5) підпис.

5. Відмова в задоволенні запиту на інформацію надається в письмовій формі.

6. Відстрочка в задоволенні запиту на інформацію допускається в разі, якщо за-

ПРОДОВЖЕННЯ НА 17-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 16-Й СТОР.

питувана інформація не може бути надана для ознайомлення в передбачені цим Законом строки у разі настання обставин непереборної сили. Рішення про відстрочку доводиться до відома запитувача у письмовій формі з роз'ясненням порядку оскарження прийнятого рішення.

7. У рішенні про відстрочку в задоволенні запиту на інформацію має бути зазначено:

1) прізвище, ім'я, по батькові та посаду особи, відповідальної за розгляд запиту розпорядником інформації;

2) дату надсилання або вручення повідомлення про відстрочку;

3) причини, у зв'язку з якими запит на інформацію не може бути задоволений у встановлений цим Законом строк;

4) строк, у який буде задоволено запит;

4) підпис.

Розділ V.
ОСКАРЖЕННЯ РІШЕНЬ, ДІЙ ЧИ БЕЗДІЯЛЬНОСТІ РОЗПОРЯДНИКІВ ІНФОРМАЦІЇ

Стаття 23. Право на оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації

1. Рішення, дії чи бездіяльність розпорядників інформації можуть бути оскаржені до керівника розпорядника, вищого органу або суду.

2. Запитувач має право оскаржити:

1) відмову в задоволенні запиту на інформацію;

2) відстрочку задоволення запиту на інформацію;

3) ненадання відповіді на запит на інформацію;

4) надання недостовірної або неповної інформації;

5) несвоєчасне надання інформації;

6) невиконання розпорядниками обов'язку оприлюднювати інформацію відповідно до статті 15 цього Закону;

7) інші рішення, дії чи бездіяльність розпорядників інформації, що порушили законні права та інтереси запитувача.

3. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації до суду здійснюється відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України.

Стаття 24. Відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації

1. Відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації несуть особи, винні у вчиненні таких порушень:

1) ненадання відповіді на запит;

2) ненадання інформації на запит;

3) безпідставна відмова у задоволенні запиту на інформацію;

4) неоприлюднення інформації відповідно до статті 15 цього Закону;

5) надання або оприлюднення недостовірної, неточної або неповної інформації;

6) несвоєчасне надання інформації;

7) необгрунтоване віднесення інформації до інформації з обмеженим доступом;

8) нездійснення реєстрації документів;

9) навмисне приховування або знищення інформації чи документів.

2. Особи, на думку яких їхні права та законні інтереси порушені розпорядниками інформації, мають право на відшкодування матеріальної та моральної шкоди в порядку, визначеному законом.

Розділ VI.
ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності через три місяці з дня його опублікування.

2. До приведення законодавства України у відповідність із цим Законом акти законодавства України застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) у Кодексі України про адміністративні правопорушення (Відомості Верховної Ради УРСР, 1984 р., додаток до № 51, ст. 1122):

у статті 212^{3}:

частину першу після слів «Про інформацію» доповнити словами «Про доступ до публічної інформації»;

примітку викласти в такій редакції:

«Примітка. Особи, визначені в примітці до статті 212^{26} цього Кодексу, притягаються до відповідальності за діяння, передбачені даною статтею, згідно із статтею 212^{26}»;

частину першу статті 212^{26} після слів «Про інформацію» доповнити словами «Про доступ до публічної інформації»;

2) у назві та абзаці першому частини першої статті 330 Кримінального кодексу України (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 25-26, ст. 131) слова «яка є власністю держави» замінити словами «яка знаходиться у володінні держави»;

3) частину десяту статті 9 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 22, ст. 303; 2000 р., № 10, ст. 79) доповнити двома реченнями такого змісту: «Забороняється оприлюднювати або надавати зібрані відомості, а також інформацію щодо проведення або непроведення стосовно певної особи оперативно-розшукової діяльності до прийняття рішення за результатами такої діяльності. Питання оприлюднення або надання такої інформації після прийняття рішення регулюється законом»;

4) статтю 9 Закону України «Про контррозвідувальну діяльність» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 12, ст.89) доповнити реченням такого змісту: «Забороняється оприлюднювати або надавати (розголошувати) зібрані відомості, а також інформацію щодо проведення або непроведення стосовно певної особи контррозвідувальної діяльності та заходів до прийняття рішення за результатами такої діяльності або заходів»;

5) статтю 13 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 43, ст. 214) доповнити частиною п'ятою такого змісту:

«5. Зазначені положення не поширюються на випадки оприлюднення чи надання інформації на підставі Закону України «Про доступ до публічної інформації».

4. Кабінету Міністрів України у двомісячний строк з дня набрання чинності цим Законом:

затвердити граничні норми витрат на копіювання або друк, передбачені статтею 21 цього Закону;

внести на розгляд Верховної Ради України законопроекти щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити приведення органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність із цим Законом.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
13 січня 2011 року.
№ 2939-VI.

Закон України

Про внесення змін до Закону України «Про дипломатичну службу»

Верховна Рада України **постановляє:**

I. Внести до Закону України «Про дипломатичну службу» (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., № 5, ст. 29; 2003 р., № 4, ст. 30; 2005 р., № 2, ст. 32; 2006 р., № 35, ст. 301) такі зміни:

1. У преамбулі слова «державних службовців, які перебувають на дипломатичній службі» замінити словами «працівників дипломатичної служби України».

2. У частині першій статті 5:

після абзацу другого доповнити трьома новими абзацами такого змісту:

«захист національних інтересів України, її громадян та юридичних осіб у сфері міжнародних відносин;

забезпечення єдності зовнішньополітичного курсу держави;

використання переваг міжнародного спілкування для сприяння внутрішньому розвитку України, зміцненню її національної безпеки та позицій у світі».

У зв'язку з цим абзаци третій — сімнадцятий вважати відповідно абзацами шостим — двадцятим;

після абзацу сімнадцятого доповнити новим абзацом такого змісту:

«забезпечення розвитку зв'язків із закордонними українцями та їх громадськими організаціями, координація заходів, здійснюваних органами виконавчої влади у цій сфері».

У зв'язку з цим абзаци вісімнадцятий — двадцятий вважати відповідно абзацами дев'ятнадцятим — двадцять першим.

3. Статтю 6 викласти в такій редакції:

«Стаття 6. Система органів дипломатичної служби

Систему органів дипломатичної служби складають: Міністерство закордонних справ України, представництва Міністерства закордонних справ України на території України, закордонні дипломатичні установи України.

Міністерство закордонних справ України є центральним органом виконавчої влади, що забезпечує здійснення зовнішньої політики держави і координацію діяльності органів державної влади у сфері зовнішніх зносин.

Статус, завдання та функції Міністерства закордонних справ України визначаються цим Законом, іншими законами України, а також Положенням про Міністерство закордонних справ України, яке затверджується Президентом України.

Міністерство закордонних справ України здійснює свої повноваження безпосередньо та через інші органи дипломатичної служби.

Представництва Міністерства закордонних справ України на території України утворюються в регіонах, де є іноземні консульські установи чи представництва міжнародних організацій.

Статус, завдання та функції представництва Міністерства закордонних справ України на території України визначаються цим Законом та Положенням про представництво Міністерства закордонних справ України на території України, яке затверджується Кабінетом Міністрів України.

Міністерство закордонних справ України здійснює керівництво системою органів дипломатичної служби України.

Дипломатичні представництва та консульські установи України за кордоном є постійно діючими установами України, основним завданням яких є представництво України в державі перебування та підтримання офіційних міждержавних відносин, захист інтересів України, прав та інтересів її громадян і юридичних осіб за кордоном.

Постійні представництва України при міжнародних організаціях є постійно діючими установами України за кордоном, основним завданням яких є представництво України при міжнародних організаціях, підтримання з такими міжнародними організаціями офіційних відносин та захист інтересів України за кордоном.

Статус, завдання та функції дипломатичного представництва України за кордоном, постійного представництва України при міжнародній організації визначаються цим Законом, Положенням про дипломатичне представництво України в іншій державі та Положенням про постійне представництво України при міжнародній організації, які затверджуються Президентом України.

Статус, завдання та функції консульської установи України за кордоном визначаються цим Законом та Консульським статутом, який затверджується Президентом України.

У системі органів дипломатичної служби України можуть утворюватися спеціальні місії, а також делегації на сесії міжнародних організацій, статус, завдання та функції яких залежно від рівня місії визначаються Президентом України або Міністром закордонних справ України.

Спеціальні місії є тимчасовими місіями, що за своїм характером представляють Україну і направляються Україною до іншої держави за її згодою для розгляду з цією державою певних питань або для виконання щодо неї певного завдання.

Безпосереднє керівництво органами дипломатичної служби здійснює Міністр закордонних справ України».

4. Статтю 7 викласти в такій редакції:

«Стаття 7. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення дипломатичної служби

Фінансування та матеріально-технічне забезпечення дипломатичної служби здійснюються за рахунок коштів Державного бюджету України».

5. У статті 9:

1) назву викласти в такій редакції:

«Стаття 9. Вимоги та порядок прийняття на дипломатичну службу»;

2) частину другу після слів «які мають» доповнити словами «відповідну фахову освіту»;

3) частину четверту викласти в такій редакції:

«Прийняття на дипломатичну службу здійснюється на конкурсній основі, крім випадків, коли призначення на дипломатичні посади здійснює Президент України відповідно до Конституції України. Порядок проведення конкурсу для прийняття на дипломатичну службу визначається Кабінетом Міністрів України»;

4) частину шосту викласти в такій редакції:

«Міністр закордонних справ України має право самостійно добирати та приймати осіб на посади для роботи в патронатній службі, яка забезпечує його діяльність. Порядок проходження дипломатичної служби такими особами встановлюється Кабінетом Міністрів України».

6. Статтю 11 викласти в такій редакції:

«Стаття 11. Строк випробування та стажування при прийнятті на дипломатичну службу

При прийнятті на дипломатичну службу для осіб, які претендують на посаду в системі органів дипломатичної служби, може встановлюватися строк випробування до шести місяців для перевірки їх професійного рівня і ділових якостей. Особи, які не пройшли такої перевірки, звільняються з дипломатичної служби.

З метою набуття практичного досвіду, перевірки професійного рівня і ділових якостей осіб, які претендують на посаду в системі органів дипломатичної служби, може проводитися стажування терміном до двох місяців із збереженням заробітної плати за основним місцем роботи.

Порядок проведення такого стажування встановлюється Кабінетом Міністрів України».

7. У статті 12:

1) частину першу викласти в такій редакції:

«Дипломатичні працівники проходять дипломатичну службу на дипломатичних посадах системи органів дипломатичної служби. Дипломатичні працівники проходять дипломатичну службу також на відповідних посадах структурних підрозділів Адміністрації Президента України, що забезпечують здійснення Президентом України повноважень у зовнішньополітичній сфері, на відповідних посадах структурних підрозділів Апарату Верховної Ради України і Секретаріату Кабінету Міністрів України, що забезпечують представництво Голови Верховної Ради України і Прем'єр-міністра України у зносинах з органами влади інших держав та здійснення заходів з міжнародного співробітництва Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України»;

2) у частині другій:

пункт 1 доповнити словами «Представник України при міжнародній організації»;

пункт 2 доповнити словами «Радник-посланник»;

пункт 3 викласти в такій редакції:

«3) заступник Постійного представника України при міжнародній організації, заступник Представника України при міжнародній організації, Генеральний консул України — завідувач консульського відділу»;

у пункті 5 слово «України» виключити;

3) у пункті 3 частини третьої слова «(строковий трудовий договір)» замінити словом «(контракт)»;

4) частину четверту викласти в такій редакції:

«Працівники дипломатичної служби, які працюють у системі органів дипломатичної служби, за їхньою згодою можуть бути переведені, тимчасово відряджені до інших органів державної влади України для виконання дипломатичних функцій або направлені на навчання, стажування для підвищення професійної кваліфікації»;

5) частину шосту викласти в такій редакції:

«Після закінчення терміну такого відрядження або переведення працівники дипломатичної служби призначаються на посаду, не нижчу за ту, яку вони обіймали до відрядження, переведення, стажування або навчання».

8. Статтю 13 викласти в такій редакції:

«Стаття 13. Призначення на дипломатичні посади та звільнення з них

Міністр закордонних справ України призначається на посаду Президентом України за поданням Прем'єр-міністра України та звільняється Президентом України.

Надзвичайний і Повноважний Посол України, Постійний представник України при міжнародній організації, Представник України при міжнародній організації призначаються на посади та звільняються з посад Президентом України за поданням Міністра закордонних справ України. Укази Президента України з цих питань скріплюються підписами Прем'єр-міністра України та Міністра закордонних справ України.

Призначення на інші дипломатичні посади та звільнення з цих посад здійснюються відповідно до законодавства».

9. Статтю 15 викласти в такій редакції:

«Стаття 15. Обслуговуючий персонал дипломатичної служби

Дипломатична служба має обслуговуючий персонал, який формується на контрактній основі з громадян України, а в разі необхідності — з іноземців.

Права та обов'язки членів обслуговуючого персоналу визначаються Міністерством закордонних справ України відповідно до законодавства України з урахуванням специфіки функцій відповідних категорій такого персоналу.

Положення про обслуговуючий персонал та перелік посад, на які здійснюється добір працівників обслуговуючого персоналу в системі органів дипломатичної служби, затверджуються Міністром закордонних справ України».

10. Включити розділ III такого змісту:

«Розділ III.
ДИПЛОМАТИЧНІ РАНГИ

Стаття 16. Перелік дипломатичних рангів

Дипломатичний ранг — спеціальне звання, яке відповідно до цього Закону присвоюється дипломатичним працівникам довічно.

В Україні встановлюються такі дипломатичні ранги:

Надзвичайний і Повноважний Посол;

Надзвичайний і Повноважний Посланник першого класу;

Надзвичайний і Повноважний Посланник другого класу;

радник першого класу;

радник другого класу;

перший секретар першого класу;

перший секретар другого класу;

другий секретар першого класу;

другий секретар другого класу;

третій секретар;

аташе.

Дипломатичні ранги від Надзвичайного і Повноважного Посла до аташе прирівнюються до рангів державних службовців відповідно з першого до одинадцятого рангу:

Надзвичайний і Повноважний Посол — 1 ранг державного службовця;

Надзвичайний і Повноважний Посланник першого класу — 2 ранг державного службовця;

Надзвичайний і Повноважний Посланник другого класу — 3 ранг державного службовця;

ПРОДОВЖЕННЯ НА 18-Й СТОР.

ПОЧАТОК НА 17-Й СТОР.

радник першого класу — 4 ранг державного службовця;

радник другого класу — 5 ранг державного службовця;

перший секретар першого класу — 6 ранг державного службовця;

перший секретар другого класу — 7 ранг державного службовця;

другий секретар першого класу — 8 ранг державного службовця;

другий секретар другого класу — 9 ранг державного службовця;

третій секретар — 10 ранг державного службовця;

аташе — 11 ранг державного службовця.

Стаття 17. Порядок присвоєння та позбавлення дипломатичних рангів

Дипломатичним працівникам, які працюють у системі органів дипломатичної служби, дипломатичні ранги від аташе до радника першого класу присвоюються Міністром закордонних справ України.

Присвоєння дипломатичних рангів аташе, третього секретаря, другого секретаря другого класу, другого секретаря першого класу, першого секретаря другого класу, першого секретаря першого класу, радника другого класу та радника першого класу здійснюється наказом Міністра закордонних справ України.

Особам, які не мають дипломатичного рангу та прийняті на посади у структурні підрозділи Адміністрації Президента України, що забезпечують здійснення Президентом України повноважень у зовнішньополітичній сфері, на посади у структурні підрозділи Апарату Верховної Ради України і Секретаріату Кабінету Міністрів України, що забезпечують представництво Голови Верховної Ради України і Прем'єр-міністра України у зносинах з органами влади інших держав та здійснення заходів з міжнародного співробітництва Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України, дипломатичний ранг присвоюється за поданням керівників цих органів у порядку, встановленому законодавством.

Присвоєння дипломатичного рангу здійснюється згідно з посадою, яку обіймає державний службовець, а також з урахуванням його кваліфікації і стажу роботи та з дотриманням строків перебування у дипломатичних рангах. Відповідність посад державних службовців дипломатичним рангам визначається Переліком посад, приписаних до дипломатичних рангів України, який затверджується Президентом України.

Дипломатичні ранги Надзвичайного і Повноважного Посла, Надзвичайного і Повноважного Посланника першого класу, Надзвичайного і Повноважного Посланника другого класу присвоюються дипломатичним працівникам Президентом України за поданням Міністра закордонних справ України.

Міністру закордонних справ України присвоюється у встановленому порядку ранг Надзвичайного і Повноважного Посла.

Присвоєння дипломатичних рангів Надзвичайного і Повноважного Посла, Надзвичайного і Повноважного Посланника першого класу, Надзвичайного і Повноважного Посланника другого класу здійснюється указом Президента України.

Особам, яким присвоєно дипломатичні ранги Надзвичайного і Повноважного Посла, Надзвичайного і Повноважного Посланника першого класу, Надзвичайного і Повноважного Посланника другого класу, вручається відповідна Грамота за підписом Президента України. Положення про Грамоту та порядок її вручення затверджується Президентом України.

За особами, яким присвоєно дипломатичний ранг Надзвичайного і Повноважного Посла, а також за їхніми дружинами (чоловіками) зберігається право на користування дипломатичним паспортом довічно.

Особі, яка вперше зарахована на конкурсній основі на посаду в органах дипломатичної служби, Міністром закордонних справ України присвоюється, як правило, найнижчий ранг, до якого приписана її посада, за рішенням конкурсної комісії Міністерства закордонних справ України.

Особам, призначеним на дипломатичні посади із строком випробування, ранги присвоюються за його результатами.

Наступне присвоєння дипломатичного рангу здійснюється з дотриманням строків перебування у дипломатичних рангах.

Черговий дипломатичний ранг не може бути присвоєний працівникові дипломатичної служби, до якого протягом останнього року застосовувалися дисциплінарні стягнення, заходи дисциплінарного впливу, а також під час проведення службового розслідування або перебування під слідством такого працівника.

У разі призначення дипломатичного працівника на вищу посаду йому може бути присвоєно черговий дипломатичний ранг без урахування строків перебування у дипломатичних рангах, передбачених статтею 18 цього Закону.

В окремих випадках за успішне виконання особливо важливих завдань та особливі заслуги дипломатичним працівникам може бути присвоєно черговий дипломатичний ранг достроково, до закінчення строків, передбачених статтею 18 цього Закону.

Не допускається дострокове присвоєння дипломатичного рангу два рази підряд.

Якщо дипломатичний працівник перейшов на нижчу посаду або залишив дипломатичну службу, на яку потім повернувся, за ним зберігається присвоєний дипломатичний ранг.

Дипломатичні ранги, як правило, присвоюються особам до досягнення граничного віку перебування на дипломатичній службі. За сумлінну працю дипломатичному працівникові в разі виходу на пенсію або у відставку за станом здоров'я може бути присвоєно наступний дипломатичний ранг.

У трудовій книжці дипломатичного працівника робляться записи про присвоєння дипломатичних рангів, про позбавлення дипломатичного рангу, а також про прирівнення їх до рангів державних службовців.

Зазначена інформація заноситься до особової справи дипломатичного працівника.

Працівникам інших органів державної влади, тимчасово відрядженим до органів дипломатичної служби для виконання службових обов'язків, а також працівникам, які обіймають штатні дипломатичні посади на визначений термін (контракт), дипломатичні ранги не присвоюються.

Такій категорії осіб присвоюється у встановленому порядку ранг державного службовця.

Дипломатичний працівник, якому присвоєно дипломатичний ранг, може бути позбавлений дипломатичного рангу лише за вироком суду в разі скоєння ним тяжкого чи особливо тяжкого злочину, а також у разі припинення громадянства України.

Позбавлення дипломатичного працівника дипломатичного рангу означає позбавлення його всіх попередніх рангів.

Позбавлення дипломатичного рангу в разі припинення дипломатичним працівником громадянства України здійснюється органом чи посадовою особою, які його присвоїли.

Стаття 18. Строки перебування у дипломатичних рангах

Встановлюються такі строки перебування дипломатичних працівників у дипломатичних рангах:

аташе, третього секретаря, другого секретаря другого класу, другого секретаря першого класу, першого секретаря другого класу — два роки;

першого секретаря першого класу, радника другого класу — три роки.

Строки перебування в дипломатичних рангах радника першого класу, Надзвичайного і Повноважного Посланника другого класу, Надзвичайного і Повноважного Посланника першого класу не встановлюються.

Стаття 19. Ранги адміністративно-технічних працівників

Адміністративно-технічним працівникам дипломатичні ранги не присвоюються. Їм присвоюються ранги державних службовців у порядку, встановленому Законом України «Про державну службу».

11. Статтю 20 викласти в такій редакції:

«Стаття 20. Загальний порядок проходження дипломатичної служби та ротація дипломатичних працівників

Дипломатичну службу її працівники проходять у Міністерстві закордонних справ України, представництвах Міністерства закордонних справ України на території України, закордонних дипломатичних установах України, а також у структурних підрозділах Адміністрації Президента України, що забезпечують здійснення Президентом України повноважень у зовнішньополітичній сфері, структурних підрозділах Апарату Верховної Ради України і Секретаріату Кабінету Міністрів України, що забезпечують представництво Голови Верховної Ради України і Прем'єр-міністра України у зносинах з органами влади інших держав та здійснення заходів з міжнародного співробітництва Верховної Ради України і Кабінету Міністрів України.

У системі органів дипломатичної служби здійснюється ротація працівників дипломатичної служби.

Працівники дипломатичної служби підлягають ротації і направляються у довготермінове відрядження з урахуванням їхньої професійної підготовки, спеціалізації та досвіду роботи, а також службової необхідності.

Порядок ротації працівників дипломатичної служби в системі органів дипломатичної служби визначається Міністром закордонних справ України.

Перед направленням у довготермінове відрядження працівники дипломатичної служби проходять необхідне стажування.

Порядок проведення такого стажування визначається Міністром закордонних справ України.

Працівники дипломатичної служби після закінчення попереднього довготермінового відрядження направляються у наступне довготермінове відрядження, як правило, не раніше ніж через два роки».

12. У статті 21:

1) після частини третьої доповнити двома новими частинами такого змісту:

«Після закінчення довготермінового відрядження працівники дипломатичної служби відкликаються у порядку, встановленому законодавством.

У зв'язку із службовою необхідністю працівники дипломатичної служби в окремих випадках можуть бути переведені до інших закордонних дипломатичних установ України в порядку та на умовах, встановлених наказом Міністра закордонних справ України».

У зв'язку з цим частину четверту вважати частиною шостою;

2) частину шосту викласти в такій редакції:

«Після закінчення довготермінового відрядження працівникам дипломатичної служби надається попередня посада або посада не нижча тієї, яку обіймав працівник у довготерміновому відрядженні, а в разі неможливості надання такої посади — рівноцінна їй посада в системі органів дипломатичної служби».

13. Статтю 24 викласти в такій редакції:

«Стаття 24. Проходження дипломатичної служби працівниками інших органів державної влади

Працівники інших органів державної влади можуть бути тимчасово відряджені до органів дипломатичної служби для виконання службових обов'язків.

На час такого відрядження на них не поширюється дія розділу III цього Закону.

Після завершення тимчасового відрядження працівники інших органів державної влади направляються у розпорядження органів, з яких вони були відряджені, для вирішення питання подальшого працевлаштування.

Проходження дипломатичної служби працівниками інших органів державної влади регулюється Положенням про особливості проходження дипломатичної служби працівниками інших органів державної влади, яке затверджується Президентом України».

14. Статтю 26 викласти у такій редакції:

«Стаття 26. Дипломатична академія України при Міністерстві закордонних справ України

При Міністерстві закордонних справ України діє Дипломатична академія України.

Статус, завдання та функції Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України визначаються законодавством та Статутом Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України, який затверджується Кабінетом Міністрів України.

Дипломатична академія України при Міністерстві закордонних справ України є галузевим навчальним закладом системи дипломатичної служби, основним завданням якої є підготовка та підвищення кваліфікації працівників дипломатичної служби, працівників інших органів державної влади, які задіяні у забезпеченні зовнішніх зносин України, а також проведенні наукових досліджень у сфері міжнародних відносин.

Ректор Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України, його заступники, керівники структурних підрозділів та їх заступники є працівниками дипломатичної служби, посади яких в установленому порядку належать до відповідних посад дипломатичних працівників.

Особи, які на час призначення на професорсько-викладацькі та адміністративні посади Дипломатичної академії України при Міністерстві закордонних справ України мали відповідно дипломатичний ранг або ранг державного службовця, є працівниками дипломатичної служби».

15. У частині другій статті 33:

в абзаці п'ятому слова «або позачергове» виключити;

доповнити абзацом сьомим такого змісту:

«нагородження відзнаками Міністерства закордонних справ України».

16. Частину першу статті 34 викласти в такій редакції:

«На працівників дипломатичної служби покладається дисциплінарна відповідальність за невиконання або неналежне виконання службових обов'язків, перевищення службових повноважень, порушення обмежень, пов'язаних з перебуванням на дипломатичній службі, а також за вчинки, що ганьблять їх та дискредитують орган, у якому вони працюють».

17. У статті 35:

1) після частини четвертої доповнити новою частиною такого змісту:

«Розміри надбавок за дипломатичні ранги дипломатичним працівникам встановлюються Кабінетом Міністрів України».

У зв'язку з цим частини п'яту — восьму вважати відповідно частинами шостою — дев'ятою;

2) частину восьму викласти в такій редакції:

«Працівники дипломатичної служби, направлені у довготермінове відрядження, крім заробітної плати, визначеної цією статтею, отримують компенсаційні виплати в іноземній валюті, що не підлягають оподаткуванню».

18. У статті 37:

1) частину сьому викласти в такій редакції:

«Час перебування за кордоном дружини (чоловіка) працівника дипломатичної служби за місцем проходження дипломатичної служби, відрядження до закордонної дипломатичної установи зараховується до страхового стажу, про що Міністерство закордонних справ України робить запис у трудовій книжці зазначених осіб»;

2) після частини сьомої доповнити новою частиною такого змісту:

«Порядок нарахування страхового стажу зазначеній категорії осіб встановлюється Кабінетом Міністрів України».

У зв'язку з цим частину восьму вважати частиною дев'ятою.

19. Статтю 39 викласти в такій редакції:

«Стаття 39. Компенсаційні виплати в разі загибелі (смерті) або заподіяння шкоди здоров'ю працівника дипломатичної служби

Життя і здоров'я працівників дипломатичної служби підлягають обов'язковому державному страхуванню в порядку, встановленому законодавством України.

Працівники дипломатичної служби, направлені у довготермінове відрядження, підлягають обов'язковому державному медичному страхуванню в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі загибелі (смерті) працівника дипломатичної служби під час виконання покладених на нього службових обов'язків сім'ї загиблого здійснюються компенсаційні виплати в розмірі десятирічної заробітної плати за останньою посадою, яку обіймав працівник в органах державної влади, а в разі перебування у довготерміновому відрядженні — за останньою його посадою до направлення у довготермінове відрядження.

У разі загибелі (смерті) Надзвичайного і Повноважного Посла України або Постійного представника України, Представника України при міжнародній організації під час виконання ним службових обов'язків витрати, пов'язані з організацією поховання і проведенням ритуалу, а також із спорудженням на могилі надгробку, здійснюються за рахунок держави у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

У разі заподіяння працівникові дипломатичної служби під час виконання ним службових обов'язків каліцтва або іншої шкоди здоров'ю, що виключає можливість продовження ним професійної діяльності, йому здійснюються компенсаційні виплати в розмірі п'ятирічної заробітної плати за останньою посадою, яку обіймав працівник в органах державної влади, а у разі перебування у довготерміновому відрядженні — за останньою його посадою до направлення у довготермінове відрядження.

Крім того, такому працівникові щомісячно виплачується компенсація в розмірі різниці між втраченою заробітною платою і призначеною пенсією без урахування одноразової страхової суми».

20. Частину другу статті 41 доповнити пунктом 8 такого змісту:

«8) завершення строку дії контракту або порушення умов контракту».

21. Статтю 42 викласти в такій редакції:

«Стаття 42. Граничний вік перебування на дипломатичній службі

Граничний вік перебування на дипломатичній службі становить 60 років для чоловіків і 55 років для жінок.

Дипломатичний працівник, призначений на посаду Міністром закордонних справ України, який досяг граничного віку перебування на дипломатичній службі, може залишатися на дипломатичній службі до досягнення 65-річного віку чоловіками і 60-річного віку жінками на підставі власної заяви за рішенням Міністра закордонних справ України.

Працівник дипломатичної служби, призначений на дипломатичну посаду Президентом України, який досяг граничного віку перебування на дипломатичній службі, може залишатися на дипломатичній службі на займаній посаді до досягнення 65-річного віку чоловіками і 60-річного віку жінками на підставі подання Міністра закордонних справ України за рішенням Президента України.

Після досягнення дипломатичним працівником, який перебуває на дипломатичній службі, 65-річного віку для чоловіків і 60-річного віку для жінок такий працівник може бути залишений на дипломатичній службі лише на посаді радника або консультанта за рішенням Міністра закордонних справ України.

Особи, які обіймають дипломатичні посади відповідно до цього Закону та мають ранг Надзвичайного і Повноважного Посла, можуть перебувати на посадах працівників дипломатичної служби після досягнення граничного віку перебування на дипломатичній службі за рішенням органу чи посадової особи, які здійснюють призначення на відповідні дипломатичні посади».

II. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. До приведення інших законів у відповідність із цим Законом вони діють у частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Внести до Закону України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., №№ 49—51, ст. 376; 2005 р., №№ 17—19, ст. 267; 2006 р., № 16, ст. 136; 2007 р., № 27, ст. 361; 2008 р., №№ 5—8, ст. 78, № 27-28, ст. 253) такі зміни:

статтю 11 доповнити пунктом 19 такого змісту:

«19) дружини (чоловіки) працівників дипломатичної служби — під час перебування за кордоном за місцем проходження дипломатичної служби чоловіка (дружини)»;

в абзаці четвертому пункту 1 частини першої статті 14 слово і цифру «пункті 5» замінити словом і цифрами «пунктах 5, 19».

4. Визнати таким, що втратив чинність, Закон України «Про дипломатичні ранги України» (Відомості Верховної Ради України, 2003 р., № 4, ст. 30).

5. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

подати Верховній Раді України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що випливають з цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

Президент України
В. ЯНУКОВИЧ.

м. Київ,
11 січня 2011 року.
№ 2911-VI.

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

Вища кваліфікаційна комісія суддів України, відповідно до підпункту 2 пункту 3 статті 74, пункту 1 статті 76, пункту 2, 3 статті 80 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", повідомляє про підготовку матеріалів щодо обрання кандидатів на посаду судді безстроково:

Зубаря Валентина Васильовича, Дриги Андрія Миколайовича, Устименко Валентини Євгенівни, Остапчука Дмитра Олексійовича, Фоміна Валерія Анатолійовича, Кульбаби Василя Миколайовича, Франтовської Тетяни Іванівни - Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ; **Карпенка Олександра Леонтійовича, Охрімчук Ірини Григорівни** - Житомирського апеляційного адміністративного суду; **Ямкової Оксани Олександрівни** - апеляційного суду Миколаївської області; **Шевчук Алли Миколаївни** - апеляційного суду Житомирської області; **Данко Лесі Семенівни** - апеляційного суду Харківської області; **Гуляка Василя Васильовича** - Львівського апеляційного адміністративного суду; **Мужика Івана Івановича** - апеляційного суду Івано-Франківської області; **Ларіної Наталі Олександрівни** - апеляційного суду Донецької області; **Ярош Алли Іванівни** - Одеського апеляційного господарського суду; **Соколової Вікторії Вячеславівни** - апеляційного суду міста Києва.

Господарський суд міста Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-Б) постановами визнав банкрутами та відкрив ліквідаційні процедури по справах:

№ 43/25 від 26.01.2011 р. Товариство з обмеженою відповідальністю «Брок інвест група «БРАДОК» (01034, м. Київ, вул. Ярославів вал, 33-б, код 36001873);

№ 43/26 від 26.01.2011 р. Товариство з обмеженою відповідальністю «Мега Поліграф Плюс» (04053, м. Київ, вул. Ю. Коцюбинського, буд. 7, офіс 2, код 35828071).

Ліквідатором банкрутів призначено арбітражного керуючого Гусара І.О. (Ліцензія серії АВ № 307316 від 06.03.2007 р.), поштова адреса: 01030, м. Київ-30, а/с 29.

П О В І Д О М Л Е Н Н Я

Вища кваліфікаційна комісія суддів України, відповідно до підпункту 2 пункту 3 статті 74, пункту 1 статті 76 Закону України "Про судоустрій і статус суддів", повідомляє про підготовку матеріалів щодо обрання кандидатів на посаду судді безстроково:

Маринченко Марини Миколаївни - Оболонського районного суду міста Києва; **Масалітіної Наталії Аркадіївни** - Дзержинського районного суду міста Кривого Рогу Дніпропетровської області; **Пухної Оксани Миколаївни** - Броварського міськрайонного суду Київської області; **Рибачука Андрія Івановича** - Трускавецького міського суду Львівської області; **Кулінської Наталі Володимирівни** - Феодосійського міського суду Автономної Республіки Крим; **Єнтіної Альони Петрівни** - Миколаївського окружного адміністративного суду; **Борисової Наталії Анатоліївни** - Нікопольського міськрайонного суду Дніпропетровської області; **Парахіної Єлизавети Владиславівни** - Ленінського районного суду міста Полтави; **Кузіної Жанни Василівни** - Київського районного суду міста Полтави; **Срокіної Ірини Іванівни** - Жовтневого районного суду міста Харкова.

ОГОЛОШЕННЯ

Позачерговими Загальними Зборами акціонерів ЗАТ «АКАНТ», Код ЄДРПОУ - 13818512, які відбулися 15 січня 2011 року о 13 годині за адресою: м. Моршин Львівської області, вул. Привокзальна, 39а, прийнято рішення «Про припинення ЗАТ «АКАНТ» шляхом його перетворення у ТзОВ «АКАНТ».

Голова Правління ЗАТ «АКАНТ» **І. Макух.**

Господарським судом Харківської області (61022 м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під.) постановою від 24.01.2011 р. по справі № Б-39/205-10 товариство з обмеженою відповідальністю "Енергетична індустрія" (61001, м. Харків, вул. Молодої Гвардії, 15/17; р/р 26000220543 "Райффайзен Банк Аваль" м. Київ, МФО 380805; ЄДРПОУ 35618393) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Шинкарчука Андрія Володимировича (ліц. АВ № 158506 від 19.12.2006 р.; 07541, Київська обл., м. Березань, вул. Сумська, буд. 95). Претензії кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від публікації оголошення.

Засновником Товариства з обмеженою відповідальністю «Фабрика окон» (ід. код 34318587, м. Миколаїв, вул. Гмирьова, 8) 09 листопада 2010 р. прийнято рішення про ліквідацію та призначено ліквідатором Лебедя Олега Анатолійовича. Заяви кредиторів приймаються протягом двох місяців з дня опублікування оголошення за адресою: 54028, м. Миколаїв, вул. Гмирьова, 8.

Ухвалою господарського суду Дніпропетровської області (вул. Куйбишева, 1а, м. Дніпропетровськ, 49600) від 16.12.2010 р. порушено провадження по справі № Б24/369-10 про банкрутство Товариства з обмеженою відповідальністю «Дніпронафтопостач» (код ЕДРПОУ - 33185046, вул. Володарського, 1, м. Дніпропетровськ, 49029, п/р № 26004040014801 в ПАТ «Сведбанк»). Розпорядником майна призначено Слєпцову Ю. С. (вул. Малиновського, 54/66, м. Дніпропетровськ, 49034).

Заяви кредиторів та санаторів приймаються протягом 30 днів з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду міста Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, буд. 44-Б) від 14.01.2011 р. у справі № 43/20 визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Виробничо-комерційне товариство СД» (ідентифікаційний код - 20592592; 03179, м. Київ, вул. Ірпінська, буд. 63/5), що ліквідується власником та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Сніжко Олександра Юрійовича (ліцензія Державного департаменту з питань банкрутства Міністерства економіки України Серія АВ № 547699 від 02.08.2010 р.), 03127, м. Київ, пр. 40-річчя Жовтня, буд.126, корп. 3, кв.18.

Претензії, заявлені кредиторами, приймаються протягом одного місяця від дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, буд. 44-Б) від 18.10.2010 р. у справі № 28/348б - 49/221-б визнано банкрутом відсутнього боржника Акціонерне товариство закритого типу «Вібропрес» (ідентифікаційний код - 16473663; 02081, м. Київ, провулок Заводський, буд. 1/2) та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Сніжко Олександра Юрійовича (ліцензія Державного департаменту з питань банкрутства Міністерства економіки України Серія АВ № 547699 від 02.08.2010 р.), 03127, м. Київ, пр. 40-річчя Жовтня, буд.126, корп. 3, кв. 18.

Господарським судом Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) ухвалою від 17.12.2010 р. по справі № 23/135 визнано банкрутом дочірнє підприємство «ТП» відкритого акціонерного товариства «Градизький завод «Дніпро» (Полтавська обл., Глобинський р-н, смт. Градизьк, код ЄДРПОУ 30489965) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Терещенка Олександра Васильовича (ліцензія серія АВ № 499054 від 15.12.2009 р.), 36002, м. Полтава, вул. Фрунзе, 113-б, кім.1, тел./факс (0532) 59-22-88.

Претензії приймаються протягом 30 календарних днів з дня опублікування оголошення.

Постановою господарського суду Харківської області (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) від 05.01.2011 р. по справі № Б-50/265-10 фізичну особу-підприємця Криницьку Каріну Ігорівну (61018, м. Харків, вул. Балакірева, буд. 23-А, кв. 57) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Капустніка Володимира Валерійовича (ліц. АВ № 547965 від 24.12.2010 р.; м. Харків, пр. Леніна, буд. 19-Б, кв. 51). Претензії кредиторів до Криницької Каріни Ігорівни приймаються протягом місяця від дати публікації оголошення.

Господарським судом Харківської обл. (61022, м. Харків, пл. Свободи, 5, Держпром, 8 під.) 17.12.2010 р. порушено провадження по справі № Б-39/197-10 про банкрутство товариства з обмеженою відповідальністю "Академічний центр - ДЕСАНТНИК" (ЄДРПОУ 30630805, м. Харків, пр. Тракторобудівників, 140-Б, кв. 75; п/р 260033041201 ПАТ "КБ "Даніель", МФО 380980. Ухвалою від 17.01.2011 р. розпорядником майна призначено Шапілова С. А. (м. Харків, вул. Академіка Павлова, 132-г, кв. 27, ліц. АВ № 547930 від 13.12.2010 р.). Майнові вимоги кредиторів приймаються протягом тридцяти днів від публікації.

Ухвалою Господарського суду м. Києва (01030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, б. 44-Б) від 24.12.2010 р. порушено провадження у справі № 46/570-б про банкрутство Приватного підприємства «Нептун» (ідентифікаційний код 24921058; 04050, м. Київ, вулиця Мельникова, будинок 12). Розпорядником майна призначено арбітражного керуючого Сніжко Олександра Юрійовича (ліц. серія АВ № 547699, видана Мінекономіки України 02.08.2010 р.); 03127, м. Київ, пр. 40-річчя Жовтня, буд.126, корп. 3, кв.18. Вимоги кредиторів приймаються протягом 30 днів від дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) від 20.01.2011 р. по справі № 22/96б визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «АЕРОМЕХ - ПЛЮС» (ідентифікаційний код № 35844450, 91000, місто Луганськ, вулиця Руднєва, будинок 125) та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Альошкіна Сергія Валерійовича (адреса 91055, м. Луганськ, вул. Луначарського, буд. 95, кв. 30; ліцензія АБ № 499109 від 29.12.2009р.).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Постановою Господарського суду м. Києва від 24.01.2011 року по справі № 46/564-б Товариство з обмеженою відповідальністю «ВИК-ОИЛ» (03045, м. Київ, Столичне шосе, 98, р/р 26006311867 у Філії АБ «Південний» в м. Києві, МФО 320917, Код ЄДРПОУ 23125543) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Постановою Господарського суду м. Києва від 24.01.2011 року по справі № 46/566-б Закрите акціонерне товариство «Вик Оил» (03045, м. Київ, Столичне шосе, 98, р 2600331550401 в Філії АБ «Південний» в м. Києві, МФО 320917, Код ЄДРПОУ 32645394) визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Олефіренко Олександра Івановича, адреса: 03170, м. Київ, вул. Зодчих, 62-а, кв. 58 (ліцензія АВ № 397265 від 17.09.2008 р.).

Постановою господарського суду Харківської обл. (Держпром, 8-й під., пл. Свободи, 5, м. Харків, 61022) від 21.12.2010 р. по справі № Б-39/169-10 фізичну особу-підприємця Гапоненка Максима Миколайовича (61002, м. Харків, вул. Сумська, б. 86, кв. 13) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором банкрута призначено арбітражного керуючого Ніколенка Михайла Олександровича (ліц. АВ № 456381 від 24.02.2009 р.; м. Харків, вул. Дарвіна, 6, кв. 57). Претензії кредиторів до Гапоненка Максима Миколайовича приймаються протягом 40 днів від дати публікації оголошення.

Постановами Господарського суду Донецької області (83048, м. Донецьк, вул. Артема, 157):

- ТОВ "Вітасоль Україна" (код за ЄДРПОУ 33554083, 83081, м. Донецьк, вул. Победи, буд.36) справа 45/218б від 27.01.2011р., визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.
- ТОВ "ІМПУЛЬС-2009" (код за ЄДРПОУ 36559875, 83086, м. Донецьк, вул. Постишева, буд.43б) справа 45/220б від 27.01.2011р., визнано банкрутом та відкрита ліквідаційна процедура.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Голобородько Сергія Олександровича (ліцензія серія АВ №081164 від 27.07.2006р., 83015, м. Донецьк, бул. Шкільний, б.16, кв.139, тел.: (050) 568-03-10).

Заяви з кредиторськими вимогами до боржника приймаються протягом 30 днів з дня публікації оголошення.

АТ (приватне) «СК «РІДНА», яка являється агентом ПрАТ «СК «Перша» повідомляє наступне:

Поліс договору страхування « Зелена Картка « що належить ПрАТ «СК «Перша» номер UA 078/7259072 вважати недійсним. Приватне акціонерне товариство «Страхова компанія «Перша» не несе зобов'язання по вказаному полісу.

Постановою Господарського суду Чернігівської області (14000, м. Чернігів, пр-т Миру, 20) від 01 лютого 2011 року у справі № 9/149б/79б фермерське господарство «Агроленд», код ЄДРПОУ 32889090, (вул. Дружби, 2/51, м. Бахмач, Чернігівська область, 16500) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Стук Ірину Михайлівну (ліцензія Мінекономіки України від 23.03.2006 р., серія АБ № 271749 (14008, м. Чернігів, пров. Нахімова, 50).

Постановою Господарського суду Чернігівської області (14000, м. Чернігів, пр-т Миру, 20) від 25.01.2011 року у справі № 16/110б (4/90б) Товариство з обмеженою відповідальністю «Пріоритет», код ЄДРПОУ 32818579, (проспект Миру, 54, м. Чернігів, 14005) визнано банкрутом та відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Стук Ірину Михайлівну (ліцензія Мінекономіки України від 23.03.2006 р., серія АБ № 271749 (14008, м. Чернігів, пров. Нахімова, 50).

Господарським судом Полтавської області (36000, м Полтава, вул. Зигіна, 1) постановою від 20.01.2011 р. по справі №23/63 визнано банкрутом Закрите акціонерне товариство «Полтавський гофрокартонний завод» (Полтавська обл., м Полтава, вул. Заводська, 3, код ЄДРПОУ 31966822) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Терещенка Олександра Васильовича (ліцензія серія АВ № 499054 від 15.12.2009 р.), 36002, м. Полтава, вул. Фрунзе, 113-б, кім. 1, тел./факс (0532) 59-22-88.

Претензії приймаються протягом 30 календарних днів з дня опублікування оголошення.

Страхова компанія "БРОКБІЗНЕС"

у зв'язку з втратою полісів повідомляє **про визнання недійсними нижченаведені бланки ОСЦПВВНТЗ:**

Серії №№ ВС №№, 3052096-3052097, 3052101-3052102, 3052105, 3052504, 4568677-4568684, 4568687-4568696, 4568698-4568720, 4569322-4569324, 4569345, 4687065, 4687081, 4687368-4687369, 4687587-4687588, 4687590, 4687665, 4687923-4687928, 4687931-4687933, 4687935-4687941, 7475047, 7475092-7475121, 7475162, 7475168, 7475256, 7475261, 7475278, 7475282, 7475284, 7475289, 7475305, 7475322-7475330, 7475613-7475635, 7475669-7475775, 7475793-7475835, 3052521-3052523, 3052529, 3052564-3052566, 3052584-3052588, 3052627, 3052631, 3052633, 3052662, 3052664, 3052666-3052667, 3052672-3052674, 3052703, 3052721-3052724, 3052727-3052735, 3052737-3052743, 3052746-3052750, 3052771-3052772, 3052778, 3052780-3052783, 3052788-3052789, 3052810-3052816, 4687382, 0511056-0511057, 0511113-0511114, 0511200-0511220, 0511222-0511226, 0511228, 0511237-0511240, 0511242, 0511245-0511246, 0511250, 0511262, 0511264, 0511266, 0511269-0511273, 0511275, 0511277-0511281, 0511283-0511286, 0511290-0511293, 0511298-0511308, 0511319-0511320, 0511322, 0511333-0511335, 0511345-0511347, 0511349-0511354, 0511356, 0511362-0511365, 0511367-0511372, 0511374-0511378, 0511380, 0511396, 0511398-0511409, 0511411-0511425, 0511427, 0511481-0511482, 0511485, 0511489-0511493, 0511497, 2510155, 2510227, 2510278-2510280, 2510303, 2510391, 2510393-2510395, 2510398-2510399, 2701823, 2701861, 2701871, 2701888, 2701890-2701894, 2702036-2702040, 2702043, 2702056, 2702065-2702067, 2702098, 2707032, 2707052-2707053, 2707064, 3051018, 3051020-3051023, 3051025, 3053708, 3053710, 3053714-3053715, 3053720, 1382333, 4568697, 4680665, 4687370, 468531-4687533, 4687761, 4687998, 7475028-7475032, 7475484-7475500, 7475514, 7475518-7475521, 7475584, 7475636-7475644, 7475646, 7475650, 7475652, 7475659-7475660, 7475663, 7475779, 7475782-7475792, 7475869-7475870, 7475881-7475882, 7475888-7475890, 7475925, 7475936, 7475939, 7475961-7475970, 8348668, 8350989-8350990, 7475854-7475865, 4680731, 4680733, 4680735-4680740, 4680760, 4680763, 4680769, 4680858, 4682619, 4682640, 4682698-4682700, 4682739-4682742, 4682791-4682792, 4682794-4682800, 4688542-4688543, 4688547, 4688550-4688570, 7475872, 7475876, 8348425, 7475535, 7475553-7475573, 8348585, 7475581-7475582, 7475586-7475593,7475595-7475596, 7475598-7475609, 7475866-7475868, 7475899-7475902, 7475980, 7475983-7475985, 7475987-7475995, 7475997-7476000, 7485369-7485373, 7485375, 7485379.

Всього у кількості 787 шт.

бланки спеціального державного зразка:

Серії №№ СК №№ 765111-765200

Серії №№ СГ №№ 385898, 385901-385902, 392092

Серії №№ СЮ №№71885, 71892, 71895-71896

Серії №№ СЯ №№98705-98708, 98718, 98737, 98748, 98773-0098779, 98781-98784, 98798-98800, 98802, 98813-98815, 98856, 98860-98864, 98866-98884, 98887-98896, 98925, 98934-98935, 98960-98961, 98966, 98974-98975, 98981-98982, 98768-98769, 98771-98772, 98953, 98989, 98825

Всього у кількості 175 шт.

Постановою від 05.01.2011 р. у справі № 21/122б Господарським судом Луганської області (91000, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, 3а) Товариство з обмеженою відповідальністю «ВБК Полістрой» (ідентифікаційний код № 33588217, Луганська область, м. Алчевськ, вул. Горького, 37) визнано банкрутом і відкрито ліквідаційну процедуру.

Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Островського Вадима Анатолійовича (91016, м. Луганськ, пл. Героїв ВВВ, буд. 2, кв. 32; ліцензія АБ № 116234 від 19.01.2005 р.).

Претензії кредиторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Господарським судом Полтавської області (36000, м. Полтава, вул. Зигіна, 1) постановою від 13.01.2011 р. по справі № 18/50 визнано банкрутом Товариство з обмеженою відповідальністю «Агрофірма «Кулікoво Ландшафт Центр» (Полтавська область, Полтавський р-н, с. Кульокове, код ЄДРПОУ 31894198) та відкрито ліквідаційну процедуру. Ліквідатором призначено арбітражного керуючого Терещенка Олександра Васильовича (ліцензія серія АВ № 499054 від 15.12.2009 р.), 36002, м. Полтава, вул. Фрунзе, 113-б, кім. 1, тел./факс: (0532) 59-22-88.

У Львівській області назріває «гудронний» скандал. Упродовж восьми років підприємства МВС «Спецсервіс» та «ОСМА-Ойл» завезли на територію краю 19 тисяч тонн небезпечних гудронів, а тепер проблема, як позбутися такого багажу, *інформує наш власкор Богдан КУШНІР*

На Камчатці через активізацію вулканів Кизим та Каримський туристам рекомендовано до них не наближатися, а для авіації оголошено оранжевий ступінь загрози, *повідомляє ТСН*

СИТУАЦІЯ

ХЕРСОНСЬКА ОБЛАСТЬ.

Ліси на попелищах

В районі Олешківських пісків, що в Херсонській області, на місці, де три роки тому пожежа знищила величезний лісовий масив, знову з'являються дерева.

Ту страшну пожежу гасив сам Президент країни Віктор Ющенко. Пізніше він наказав: «Я вимагаю від голови Держкомлісгоспу під персональну відповідальність за 6—8 місяців на всій площі посадити новий ліс. На всій площі — до останнього гектара!». Сказав і заходився озеленяти погорілу пустелю. Президент садив, челядь поливала саджанці, хоч не могли не знати, що вся ця затія — злочинна показуха. Президентського ударництва сувора пустельна природа, звісно, не зрозуміла. Після листопадової ющенківської «толоки» на території державного підприємства "Цюрупинське лісомисливське господарство" вціліло лише зо два десятки нещодавно вкинутих у піски саджанців. Ревізори підрахували, що це «юнатівське» безумство коштувало державі 1,12 мільйона гривень. Нинішній перший заступник начальника обласного управління лісового та мисливського господарства Володимир Михайленко на зустрічі із журналістами ще раз повторив: «Не можна висаджувати саджанці на свіжому попелищі! Тоді до спеціалістів ніхто не прислухався...». Нині 90 відсотків згарищ очищено, розроблено і на площі 1,6 тисячі гектарів уже прижилися дерева. Звісно, це лише початок грандіозної роботи.

Утім, є й інша думка: чи варто взагалі заліснювати Нижньодніпровські піски? Одним із перших це питання ще в першій половині минулого століття порушив академік Георгій Висоцький. Будучи прихильником озеленення берегів річок і піщаних масивів, він не раз застерігав від масового заліснення Нижньодніпровських арен. На його переконання, це невідворотно призведе до падіння грунтових вод, відтак масового висихання лісів. Ученого давно на білому світі немає, а його сумні прогнози збуваються.

Люди, які нині керують галуззю, з ударництвом не поспішають. Адже рапорти рапортами, а природа живе за своїми законами.

Василь ПІДДУБНЯК.

Чи стане Рибниця Безрибницею?

або Чому виснажуються річки навіть в екологічно безпечних регіонах

ВЕЛИКІ ПРОБЛЕМИ МАЛИХ РІЧОК

На перший погляд, заповідній річці Рибниці, що протікає кількома районами Прикарпаття, а найдовше — Косівським, нічого не бракує. Вода — прозора, течія — стрімка. Навіть форель тут іще водиться! А це, кажуть, справжня ознака чистоти ріки. Та екологи запевняють: нинішня Рибниця — вже не та, що була колись. А дехто й узагалі каже, що річці скоро більше пасуватиме назва Безрибниця.

ІЗ ВІКІПЕДІЇ

Рибниця — річка в Івано-Франківській області. Тече Верховинським, Снятинським та Косівським районами. Права притока Пруту. Довжина 56 км, площа басейну 291 кв. км. Бере початок у Покутсько-Буковинських Карпатах, недалеко від села Яворів Косівського району. Використовують її для водопостачання, зрошування; розвинуте любительське рибництво.

Ознак того, що річка виснажується і втрачає силу, більш ніж достатньо. «Гляньте лишень на берегоукріплення, — каже завідувач наукового відділу НПП "Гуцульщина" Любомир Держипільський. — Раніше вони стояли на рівні води, а тепер — на метр вище. Це свідчить про ерозію дна річки. Водна долина розширюється, береги зсуваються в річку, а хати, які були за 10—15 метрів, місцями підсунулися до краю урвищ».

Рибниця — річка швидка, стрімка, несе велику масу води. Раніше, щоб запобігти глибинній ерозії дна, гуцули робили кашиці — штучні невеликі греблі висотою 0,5—1 метр. «Нині ці роботи майже не ведуться», — зауважує науковець.

Річку відчутно експлуатують. Попри всі заборони люди все одно вивозять з неї річковий камінь та пісок. Повені зносять хати, то треба їх якось відбудовувати, виправдовуються гуцули. До того ж у Косівському районі немає жодного кар'єру з будівельним каменем. Найближчий розташований у Надвірнянському районі. Це неблизько, а річка — поруч. Набрати з неї машину каменю чи шутру (гравію) — зручно і швидко. А річка... На наш вік стане, думають місцеві мешканці.

Фотоетюд Олександра КЛИМЕНКА.

Фарбу виливають на берег, а вода все злизує

Поки що риба в Рибниці є, хоча й не густо. Та були й гірші часи, коли працювали колгоспи і з вертольотів розсіювали аміачну селітру на поля. Та селітра потрапляла і на ліси, і у воду. Не тільки риба, а й бджоли ледве не зникли. Нині на хімобробку грошей бракує, тож і риби побільшало.

Власне, райони, якими тече Рибниця, можна вважати відносно екологічно безпечними. Промислових скидів до річки від Яворова до Косова, запевняють посадовці, немає. А лікарня має очищувальні споруди. Отже, чи не найбільшими «промисловцями» наразі є гуцульські майстри. «Фарби, лаки, барвники — нерідко все це люди виливають на береги річок та струмків. А потім вода це злизує», — бідкаються природолюби.

Скажімо, село Яворів, недалеко від якого бере початок Рибниця, — знаменита гуцульська столиця ліжникарів. Щоб ліжники стали м'які та пухкі, їх полощуть у валилах — спеціальних спорудах на річках, своєрідних «пральних машинках» для таких виробів. Вимиті фарби, вовна течуть у воду. Єдине заспокоєння: ліжники тут роблять натуральні — з білої або чорної вовни, барвники використовують органічні, а на виході з валил мудрі газди ставлять вовноуловлювачі.

— Рибниця має статус заповідної річки, але сільські громади на це мало зважають, — зауважує пан Любомир. — Після повені, коли вода спаде, прибережні кущі нагадують ялинки, де за прикраси служать поліетиленові пакети, пляшки, обгортки і таке інше. Колись сміття стільки не накопичувалося, та й то була органіка. А тепер природа потерпає від цивілізації. Люди спускають у річки та потічки воду з пральних машин, миють автомобілі, викидають пластмасу. Яка річка всю цю хімію витримає?

З ним солідарні й екологи. Рибниця — це той приклад, коли на стан річки впливають саме місцеві мешканці. Найбільшої шкоди, вважають екологи, Рибниці завдають не валила, а синтетичні порошки, побутова хімія і сміття, що його скидають на берегах.

— У районі справді нікуди подіти сміття. Сміттєзвалище, що у Вербовці, вже переповнено, — каже заступник голови Косівської РДА Анастасія Костюк. — А щодо нового місця не можемо домовитися з сільськими громадами. Ніхто не хоче сусідувати зі сміттєзвалищем. Оце знайшли незаліснене місце на території райагролісу. Може, там і зробимо нове сміттєзвалище. Обговорюється й інший варіант — побудувати в районі завод з переробки сміття. Фірма могла б не лише переробляти сміття, а й заготовляти його. Однак спорудження такого заводу також лякає людей. Деякі місцеві мешканці живуть високо в горах. Навряд чи хтось матиме ентузіазм зносити звідти сміття. Раніше газдам роздавали ящики на сміття, а потім у певний день забирали. А нині...

Ліс рубають — болить річці

Гірські річки чутливо реагують і на нищення лісу. «Одна 50—80-річна смерека, — розповідає Любомир Держипільський, — акумулює майже тонну води. На гектарі росте приблизно 300—400 дерев, які утримують більш як 300 тонн води. Якщо їх вирубати, воду ніщо не стримуватиме і вона піде в ріки, змиваючи по дорозі грунт. Усе це посилює руйнівні процеси: селі, зсуви. Глина осідає на дно, замулює джерела і потічки».

— Якщо брати загалом, то промислової вирубки лісу нині немає, — пояснює Анастасія Костюк. — Але ліс рубають на хати. Не так на свої, бо гуцули тепер віддають перевагу цегляним будовам, як на чужі. В Україні зайшла мода на дерев'яні котеджі. І наші майстри одразу відреагували на вимоги ринку. Останнім часом цей промисел став одним із головних для гуцульських майстрів і рятує їх від економічної скрути.

Риба про ту скруту не знає. Хоча й відчуває. «Мало штучних перепадів води — мало тихих плес — мало нерестилищ. Усе пов'язано одним ланцюжком», — кажуть природолюби. А додати до цього сміття, хімікати, хижацьке виловлювання, застосування електровудок — то дивуєшся живучості риби.

— Найбільший ворог річки, як і загалом природи, — людина, — констатує Любомир Держипільський. — Дуже важко змінити ментальність горян, бо багато хто з них легковажно думає, що водні запаси у них нескінченні. А тим часом річки міліють, пересихають, змінюють свої русла.

Те, що з Рибницею не все гаразд, помічають навіть діти. Кілька років тому учні Яворівської загальноосвітньої школи розробили проект, який так і називався: «Як порятувати Рибницю?». Діти «промоніторили» стан потічків, присоромили своїх батьків, змусили їх навести лад на берегах, облаштувати джерела. Та дитячих зусиль замало.

— Біда в тому, що в наш час ніхто задурно нічого робити не хоче, в тому числі й чистити береги річок. У кращому разі приберуть їх до Великодня, — каже пан Любомир. — Уже й церква до тієї справи долучалася. Нагадує людям, що засмічувати творіння Боже — природу — великий гріх! Та просвітницької роботи, екологічної культури людям і справді ще дуже бракує.

ДОВІДКА

Розпорядженням Івано-Франківської обласної державної адміністрації №451 від 15.07.1996 р. Рибницю — одну з найбільших водних артерій Косівщини, оголошено заповідною.

Дарина НАЗАРЧУК.
Івано-Франківська область.

Чорне і брудне — поняття різні

Фотоетюд Юрія ВЕНГЕРЕША.

Влада Севастополя декларує розв'язання проблеми поліпшення екологічного стану Чорного моря у прибережній зоні за найближчі три-чотири роки.

За словами голови Севастопольської міськдержадміністрації Валерія Саратова, саме за такий термін у місті побудують нові очисні споруди.

Один крок уже зроблено: торік, уперше за останні два десятки літ, на будівництво каналізаційних систем було витрачено тридцять три мільйони гривень. Градоначальник назвав цю роботу революційною, пообіцявши, що «цього року планується витратити на очисні споруди 100 мільйонів гривень». Кошти підуть на добудову об'єктів у приміській Андріївці і створення нових — в Ласпі та Балаклаві.

Комплексне розв'язання проблеми пропонує прийнята депутатами міськради «Регіональна програма каналізування Севастополя на 2011—2015 роки». Для її реалізації необхідно віднайти в бюджеті майже сімсот мільйонів гривень. Місто розраховує, що половину суми — чотириста тридцять мільйонів — дасть держава. Решту доведеться брати з місцевого бюджету і так званих «інших джерел».

І терміни реалізації програми, і її остаточний кошторис викликають у фахівців якщо не сумніви, то побоювання. Наприклад, за словами одного із заступників Валерія Саратова, лише на створення зливової каналізації й очищення стоків в одному з районів Севастополя — Гагарінському — буде потрібно не менш як сто мільйонів гривень. А вчені Інституту біології південних морів (ІнБПМ) попереджають, що розв'язувати проблему в окремо взятому місті — річ безперспективна: якщо, наприклад, в Ялті, не підтримають екологічні устремління Севастополя, то прибережні води Чорного моря не стануть радикально чистіші. Крім того, в комплексі доведеться розв'язувати проблеми очищення севастопольських бухт. Заступник директора Інституту біології південних морів Національної академії наук України з наукової роботи Олександр Болтачов попереджає: у придонному шарі мулу в бухтах за багато десятиліть накопичилися десятки тисяч тонн важких нафтопродуктів. Для очищення дна потрібні роки роботи й мільйонне фінансування.

Микола МАГДИЧ.
Севастополь.

Біда в тому, що в наш час ніхто задурно нічого робити не хоче

Сміття наступає

Під час акції «За чисте довкілля» у Львівській області виявлено 425 стихійних сміттєзвалищ. Найбільше в Сокальському та Мостиському районах — понад 100. Як розповіли «Голосу України» в управлінні охорони навколишнього середовища у Львівській області, 2011 року ситуація не поліпшиться: видано лише 14 дозволів на розміщення твердих побутових відходів та сміттєзвалищ. Стихійні смітники й надалі виникатимуть біля населених пунктів.

На Львівщині проживають 2,7 мільйона осіб, які разом із промислово-господарським комплексом щорічно створюють майже 5 мільйонів кубічних метрів побутових відходів. Централізованим збором та захороненням охоплено лише 37 відсотків відходів. Решту вивозять стихійно.

Навколишні ліси біля Львова, Дрогобича та Трускавця перетворились на справжні звалища сміття та будівельних відходів. Останніми роками приміські містечка Винники та Брюховичі інтенсивно забудовуються, збільшується кількість населення, але місцеві ради не можуть забезпечити ефективну організацію вивезення відходів. Влада, по суті, самоусунулася від важливої проблеми.

Про сільські смітники навіть не згадують. Кожне село самовільно створило кілька звалищ. Якщо облікувати їх, то картина буде ще сумніша.

Під час акції «За чисте довкілля» львівські екологи виявили низку проблем, які роками не розв'язуються. Більшість сміттєвих полігонів перевантажено, працює з порушеннями проектних показників. Технологія захоронення здійснюється з порушеннями нормативних вимог, що часто призводить до забруднення навколишнього середовища. Яскравий приклад цього — Грибовицьке звалище біля Львова, яке давно вичерпало свій ресурс, але досі інтенсивно експлуатується. Щороку мешканці навколишніх сіл організують акції протестів, скаржається на погіршення екологічної ситуації, на збільшення захворюваності. Але далі слів справа не просувається. Львівська влада не спроможеться знайти новий полігон для відходів.

75 сміттєзвалищ не відповідають вимогам законодавчих та нормативних актів, 46 — підлягають негайному закриттю. Тільки в Миколаївському та Буському районах потрібно негайно закрити по 20 звалищ.

Лише один із львівських керівників — колишній голова ОДА Микола Кміть, робив спроби серйозно взятися до розв'язання проблеми утилізації сміття. Скликав усіх керівників краю в Буському районі. Сільські ради спільно з промисловими підприємствами та господарствами зібрали кошти, закупили контейнери та уклали договори з фірмами, які спеціалізуються на вивезенні сміття. Досвід мали розповсюдити у всіх районах області. Микола Кміть пішов у відставку. Після цього керівники районів про взяті зобов'язання... забули!

Богдан КУШНІР.

Львівська область.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

ПОВЕРТАЮЧИСЬ ДО НАДРУКОВАНОГО

Кримському ялівцю — чотири тисячі років!

Наприкінці минулого року «Голос України» розповів про найстарший на нашому континенті велетенський ялівець, що росте на мисі Сарич («Виявили найдавніший ялівець у Європі», 25.11.2010).

Дерево, обхват стовбура якого майже п'ять метрів, а висота — 15 метрів, обстежила експедиція у складі вчених і фахівців із Київського еколого-культурного центру, міського управління охорони навколишнього середовища та Севастопольського дослідного лісомисливського господарства. Через півтора місяця, після більш детального вивчення київські вчені дійшли висновку: результати радіовуглецевого аналізу взятих із дерева фрагментів дають право стверджувати, що вік ялівця на Саричі не дві, а всі чотири тисячі років! Принаймні так вважає Олена Тарасюк — головний фахівець держуправління охорони навколишнього природного середовища.

Довідка «Голосу України»

Під час торішньої інвентаризації кримської флори вчені виявили сімдесят п'ять дерев віком більш як тисяча років і щонайменше три дерева віком дві тисячі і більше років. Серед них п'ятдесят п'ять ялівців, дев'ять тисів, п'ять суничників, чотири фісташки, по одній оливі та самшиту.

«Голос» почули!

22 січня в «Голосі України» (№12 (5012) було опубліковано статтю «Коли розлучаються двоє, або Чим завинила ведмедиця».

У ній ішлося про те, що в одному з готельних комплексів Кам'янця-Подільського незаконно, без жодних документів на право власності та задля реклами закладу утримується бурий ведмідь. Цей вид диких тварин в Україні занесено до Червоної книги. Про незадовільні умови його перебування сигналізувала, зокрема, громадськість.

І ось, як повідомила прокуратура міста Кам'янця-Подільського, наразі ведмедицю передано до зоопарку «Лімпопо», що в селищі міського типу Меденичі Дрогобицького району Львівської області.

А ТИМ ЧАСОМ

Папір, скло і пластик — до різних контейнерів!

У райцентрі Сторожинець розпочали роздільне збирання сміття.

Проект «Створення інноваційної системи зі збору, переробки та вивезення твердих побутових відходів» переміг у Всеукраїнському конкурсі з підтримки органів місцевого самоврядування і здобув фінансову підтримку уряду. Кабмін виділив на його реалізацію 500 тисяч гривень. Ще сотню тисяч дали зі скарбнички району. За ці кошти закупили техніку і вже у лютому почнуть пресувати сміття та здавати на переробні заводи.

До роздільного збирання сміття сторожинчан уже привчають. У місті встановили спеціальні контейнери для пластикових пляшок. Окрім них, найближчим часом з'являться кілька десятків й інших — для збору паперу та скла. Їх уже закупили за кошти проекту—переможця всеукраїнського конкурсу з підтримки органів місцевого самоврядування. Придбали і спецавтомобіль, який звозитиме сміття на новостворене комунальне підприємство, де пресуватимуть тверді побутові відходи.

Перемога Сторожинця у всеукраїнському конкурсі — не єдина. «Екологічний проект» районного центру знайшов підтримку і в європейців. У рамках транскордонного співробітництва сторожинчанам виділять 700 тисяч євро — на них побудують повноцінний завод із сортування та переробки твердих побутових відходів.

Сергій СУЛИМА.

Чернівецька область.

У магазин зі своєю сумкою

***В Італії набула чинності заборона на використання магазинами пакетів для упаковки покупок. Надалі магазини можуть надавати покупцям лише біорозкладальні пакети або пакети багаторазового використання,* повідомляє BBC.**

Як зазначила міністр у справах навколишнього середовища Італії Стефанія Престиджіакомо, «указ змусить нас усіх бути більш відповідальними». Ось уже кілька років ця країна — серед європейських лідерів з використання поліетилену. За словами вчених, пакети, котрі нині випускають, такі міцні, що можуть протриматися тисячі років. Ще 2006-го в Італії було прийнято закон про поступове обмеження використання поліетилену в торгівлі. Планувалося, що заборона на пакети набуде чинності в 2010 році. Однак терміни довелося відсунути на рік. Занадто шалено виступили проти нововведення представники торгівлі.Та й тепер Асоціація підприємств роздрібної торгівлі Італії попередила про проблеми, які можуть виникнути біля кас. Нині італійці використовують приблизно 20 мільярдів пакетів на рік — це в середньому майже один пакет на людину в день. Чим замінити таку кількість тари, поки що невідомо.

Закарпаття нарешті позбулося «Преміксу»

Понад десяток років «Премікс» був чи не найгострішою екологічною проблемою області. Тривалий час не вирішували це питання як через нестачу фінансів, так і через те, що правоохоронці порушували кримінальну справу за фактом завезення цієї небезпечної суміші на територію Берегівського району і наявність цього порошку як речового доказу.

Фото надано прес-центром ОДА

Завантажують останні тонни «Преміксу».

На початку минулого року в області ще залишалося 1300 тонн «Преміксу». У грудні для вивезення на утилізацію до Польщі почали завантажувати останню партію отруйної речовини. Роботи проводило держпідприємство «Національний центр поводження з відходами», яке є структурою Мінохорони навколишнього природного середовища. Фінансував роботи Держфонд охорони довкілля, а вартість їх сягнула 10,2 млн. гривень (торік вивезення отрути коштувало державі 5,3 млн. гривень).

— Речовина зберігалася в герметичних металевих контейнерах. Щоб вивезти отруту за кордон, потрібно було знову перевантажити «Премікс» у спеціальні мішки, — констатував начальник Державного управління охорони навколишнього природного середовища в області Андрій Погорєлов.

Усім відомо: Закарпаття — край курортів, чистих річок, незбагненної краси суворих полонин і майже субтропічної теплоти долин, тому влада надає особливого значення створенню іміджу екологічно благополучного регіону. Особливо це стає актуальним у контексті проведення чемпіонату Євро-2012, коли регіон стане транзитною областю на шляху мільйонів уболівальників. Упродовж кількох років облдержадміністрація, депутати обласної ради наполегливо зверталися до уряду з проханням очистити область від небезпечних хімічних речовин, що загрожують довкіллю, — «Преміксу» і пестицидів. Якщо від останніх область уже більш-менш очистили, то «Премікс» залишався головним болем. Перший раз попередній Кабмін виділив понад 5 млн. гривень і почалося перезавантаження на території колишньої «Сільгоспхімії» у Береговому в спеціальну тару і вивезення «Преміксу». Важливо: суміш почали вивозити за межі не тільки області, а й нашої держави — до Польщі на завод «Сапрі Даброва Горниця», який виграв тендер на утилізацію отрутохімікатів з України.

А сама історія із горезвісним порошком розпочалася і справді понад десять років тому, коли приватне підприємство «Озон» завезло його із сусідньої Угорщини. За експертизою, проведеною центральною лабораторією Держмитслужби України, він класифікувався як суміш порошкоподібної речовини, що використовується в певних технологіях і не потребує додаткової екологічної експертизи. Та наприкінці 2004-го — на початку 2005 року громадськість гостро поставила питання «Преміксу» — адже це небезпечна суміш, яка загрожує здоров'ю людей і довкіллю.

Відомо, що з цього питання правоохоронні органи області 2005 року порушили кримінальну справу. А потім було створено Міжвідомчу державну комісію, яка мала вивчити всі обставини справи. Того ж року працівники МНС завантажили частину «Преміксу» до 24 вагонів — близько 656 тонн, які зберігалися до минулого року на залізничних станціях Берегового та Боржави. Фінансувалися ці роботи й тоді за рахунок коштів Державного фонду охорони навколишнього природного середовища.

Решту «Преміксу», що перебував на відкритих майданчиках і у складських приміщеннях, завантажили у спеціальні ємкості. Так вони і стояли кілька років — аж дотепер.

Практично протягом чотирьох років у залізничних вагонах на станціях Берегове та Боржава залишалися неконтейнеризованими понад 656 тонн. Як результат, спеціальні мішки, в які було завантажено суміш, здебільшого стали не- придатними. За цей час борг перед «Укрзалізницею» за простій вагонів перевищив 20 млн. гривень. З цього приводу залізничники зверталися до суду з позовом до Мінохоронприроди.

Щоб очистити область від «Преміксу» протягом двох років, необхідно було витратити майже 16 млн. гривень. Як бачимо, уже теперішній уряд таки профінансував ці роботи до кінця. І Закарпаття позбулося порошкової отрути. Остання вантажівка з дев'ятнадцятьма тоннами отруйної речовини виїхала за межі краю торік у грудні минулого року.

Василь НИТКА.

Закарпатська область.

Той факт, що українських миротворців направили до Кот-д'Івуару, є ганьбою для України, *вважає заступник директора Інституту світової економіки і міжнародних відносин НАН України Валерій Новицький.* Експерт висловив думку, що вигоди, крім покращення іміджу України на міжнародній арені, держава не матиме жодної *(УНІАН)*

«В Україні найвищий показник з арештів у Європі». *Про це повідомив голова Верховного Суду України Василь ОНОПЕНКО на телеканалі ICTV.* За словами голови ВС, існують і інші запобіжні заходи — внесення застави та взяття на поруки, але ними мало користуються

«Вітчизняні науковці повинні змагатися за урядову підтримку своїх досліджень...»

МАЙЖЕ ДОСЛІВНО

На переконання науковців Поділля, нині в Україні спостерігається недостатній вклад науки та низькі темпи впровадження наукових розробок у сільськогосподарське виробництво, що гальмує розвиток аграрного сектору. Ці показники в розвинених країнах сягають 60—80 відсотків, у Китаї — 40, а в Україні — лише 10, хоча стрімкий рух виробництва можна здійснювати виняткову за допомогою науки і передових технологій, наголошує декан біотехнологічного факультету Подільського державного аграрно-технічного університету, доктор сільськогосподарських наук, професор **Микола ПОВОЗНІКОВ (на знімку).** Пропонуємо його бачення шляхів підтримки науки задля розвитку тваринництва.

Фото з архіву «Голосу України».

Наш факультет працює над проблемами, які гостро стоять перед галуззю тваринництва західного регіону. Керуємося виключно вимогами ринку праці, враховуємо потреби аграріїв. Яких вони чекають від нашої наукової діяльності розробок та рекомендацій? Ефективних норм годівлі нових порід, ліній і кросів різних видів сільськогосподарських тварин за сучасними технологіями, ресурсоощадних технологій виробництва яловичини у м'ясному скотарстві Лісостепу, Полісся, Карпатського регіону України, вдосконалення системи виробництва продукції свинарства в регіоні, продуктивних і племінних якостей вітчизняних волинської, поліської, південної та української м'ясних. А також українських чорно-рябої і червоно-рябої молочних порід худоби. **А ще потребують допомоги в створенні вівчарства, яке називається «кросбредним»: нових видів овець отримують шляхом схрещування. Такі тварини мають міцнішу, звивистішу вовну та високоякісне м'ясо порівняно з раніше відомими видами. Для Поділля це ще й один із ефективних методів використання місцевих природних кормових угідь.** Як бачите, поле діяльності науки широке. Ми налагодили активну співпрацю з господарствами регіону, стали членами Всеукраїнської науково-виробничої асоціації «М'ясне скотарство», здійснюємо наукові дослідження і науковий супровід ведення спеціалізованого м'ясного скотарства у господарствах Хмельницької, Чернівецької та Волинської областей. Галузеве міністерство затвердило саме ті норми годівлі молодняку великої рогатої худоби молочного і м'ясного напрямів продуктивності, авторами яких є співробітники факультету. До слова, якраз запровадження цих доробків сприяло підвищенню рівня продуктивності молодняку великої рогатої худоби м'ясного напряму в регіоні за останні роки на 8—12 відсотків, завдяки чому знизилася собівартість виробництва яловичини на 6—8 відсотків. Науковці біотехнологічного є співавторами прикарпатського внутрішньопородного типу української червоно-рябої молочної породи великої рогатої худоби.

А наша освітня діяльність?! Факультет пропонує широкий спектр майстер-класів та наукових шкіл з м'ясного й молочного скотарства, свинарства, вівчарства, кролівництва і бджільництва аграріям країни. Просвіту здійснюємо, організовуючи навіть такі заходи, як фестивалі — м'яса, риби, меду. Зрозуміли: не можемо варитися у «власному соку вітчизняного розливу». Тому, крім численних закладів та установ України, налагодили зв'язки з університетом штату Луїзіана (США), Науково-практичним центром Національної академії наук Білорусі з тваринництва, Брянською державною аграрною академією (Росія), Поморським осередком сільськогосподарського дорадництва (Польща). Нині беремо участь у конкурсі міжнародних наукових проектів ЄС «Темпус» «Розвиток сільських територій», бо нас цікавить розробка моделей соціально-економічного розвитку наших сіл на основі європейського досвіду. Ставши учасниками «Європейського магістерського курсу з біоенергетичних технологій», наші студенти тепер мають можливість захистити свої дипломні роботи в європейських країнах. Знаходячи партнерів в Україні та за кордоном, ми набули нових знань та навиків в україно-російському проекті "Генетична стійкість порід великої рогатої худоби до лейкозу і маститів», у програмах розвитку м'ясного скотарства Канади й США.

Не дивуйтесь, що в списку кафедр факультету є кафедра іноземних мов. І науковці, й студентство аграрного профілю має добре володіти іноземними мовами, бо це запорука оперативного отримання інформації про досягнення галузі у світі.

Подільський державний аграрно-технічний університет веде початок від «аграрних» кафедр (зокрема, й тваринництва) Українського державного університету, заснованого гетьманом УНР Скоропадським у 1919 році в Кам'янці-Подільському. Будучи одним із семи перших українських сільськогосподарських інститутів, він пережив не одне реформування, і навіть закриття: це сталося 5 березня 1935 року, коли серед викладачів викрили «контрреволюційну організацію». Хіба така політика сприяє науці? Коли в повоєнний період на Поділлі почало стрімко відроджуватися сільське господарство, виникла необхідність у кваліфікованих фахівцях-аграріях, виш «попросили назад», створили сільськогосподарський інститут.

☞ ПИТАННЯ РУБА

А чи можуть аграрні університети похвалитися сучасними науковими лабораторіями, лабораторіями з контролю якості продукції тваринництва?! Знову — ні.

Досвід передових держав Європи та інших країн свідчить: успішна модель з гарантованою якістю може ефективно застосовуватися лише за державної підтримки, тому вітчизняні наукові повинні змагатися за урядову підтримку своїх досліджень. Слід стимулювати університети й науково-дослідні установи, діяльність яких направлена на розв'язання найбільш гострих проблем шляхом технологічних інновацій, що активно впроваджуються на виробництві. Найменш ефективні залишити поза державною підтримкою. Я й мої колеги чекаємо на той час, коли кращі навчальні заклади й дослідні господарства матимуть демонстраційні ферми, на яких слід впроваджувати передові технології, навчати фахівців і агітувати виробничників іти аналогічним шляхом. Під чітким контролем та методичною допомогою провідних науковців у кожному районі усіх областей України лише одна подібна ферма може замінити десятки й сотні нарад та форумів з аграрних питань. Бо, як відомо, краще раз побачити. Одне скотомісце на такій фермі з вітчизняним обладнанням обійшлося для одного з фермерських господарств краю в попередні роки всього в 6700 гривень. Але ця ферма не навчальна. На світовому ринку її обладнання на тисячу голів коштує від двох до десяти мільйонів доларів, передусім через вартість земельної ділянки. У нас землі є досить. Доцільні при університетах і школи фермерів, що дадуть можливість і навчання, й обміну досвідом. А чи можуть аграрні університети похвалитися сучасними науковими лабораторіями, лабораторіями з контролю якості продукції тваринництва?! Знову — ні. Їх мусимо мати в кожній області. Щоб ефективно використовувати державні кошти на навчання науковців-аграріїв за кордоном, слід створити умови для передачі набутого ними досвіду іншим науковцям та виробничникам України. Так само маємо пожвавити організацію конференцій, залучаючи закордонних фахівців.

Знаю, **фермери чекають на створення спеціальних фондів державного та місцевих рівнів для надання їм субсидій за впровадження наукових і технологічних інновацій, стимулювання кредитування фермерських господарств.** Є потреба нагальних змін і в законодавчому полі. Раніше в розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь припадало понад 20 корів, а на сьогоднішній день — лише три голови великої рогатої худоби. Змінити це можливо, лише ухваливши закон про корми, встановивши мінімальну чисельність тварин у розрахунку на 100 га сільськогосподарських угідь. У світі він діє, у нас немає ще й законопроекту. Високопродуктивні стада без достатньої кількості пасовищ високої якості та благоустроєних джерел водопостачання нереальні. Маємо зберегти середовище сільськогосподарського виробництва, підтримувати екологічний баланс, раціональне використання природних ресурсів з метою забезпечення гармонійного розвитку економіки, суспільства і екологічних систем не тільки для виробництва продовольства, а й щоб сільські жителі могли більше їх споживати і підвищити свій рівень життя, внаслідок чого їх нащадки захотіли б продовжувати жити у селі. Чому так повільно йде процес збереження й відновлення в українських селах ферм, як ключових рушіїв розвитку інфраструктури села? Упрягшись у цього воза, необхідно забезпечити ефективний менеджмент сільською місцевістю, учити сільських мешканців ефективно працювати. Державні дотації слід спрямовувати винятково туди, де є прогалини. На сьогодні практично вирішена проблема із виробництвом продукції птахівництва, проте практично у всіх регіонах України необхідно стимулювати підвищення виробництва молока і м'яса.

Записала
Віра ШПИЛЬОВА.

Хмельницька область.

РЕГІОНИ

➤ *ДОНЕЧЧИНА*

Пропонують забути про воду у вихідні

У Макіївці припинили цілодобову подачу холодної води у вихідні. Причина — борги населення перед місцевим водоканалом, які, за словами міського голови Олександра Мальцева, досягли 72 мільйонів гривень. Тож із перших днів нового року мешканці міста звикають до подачі води за графіком — по кілька годин на день.

Торік місцева влада зробила «подарунок» виборцям, пообіцявши не відключати воду в суботу та неділю. Про таку розкіш (ідеться про холодну воду, тому що гарячої в місті немає давно) макіївчани могли лише мріяти. Щомісяця місто доплачувало водоканалу один мільйон гривень, сподіваючись на вчасні розрахунки громадян. А тепер влада запевняє: про цілодобову подачу доведеться забути щонайменше на три місяці. Це викликало обурення сумлінних платників, які хотіли б користуватися благами цивілізації і надалі.

«Я довше, ніж до 1 січня, людям не обіцяв, тому що потрібно було переконання бюджету розписати, — заявив міський голова. — Тож вільні залишки будуть лише після затвердження звіту за минулий рік — це березень. Ми сьогодні не можемо надати жодної допомоги, і ніхто нам просто так воду не даватиме».

Раніше керівники міськводоканалу пояснювали складну фінансову ситуацію підприємства тим, що тарифи на питну воду не покривають витрат: зношеність водогінних труб висока і на їхній ремонт не вистачає коштів. Тому в місті подумують про підвищення тарифів.

Тим часом обласна державна адміністрація розробила концепцію державної цільової програми реформування та розвитку водогінно-каналізаційного господарства області на найближчі п'ять років та на період до 2020 року. Автори концепції планують скоротити втрати води з 52 до 30 відсотків та обіцяють, що 100 відсотків населення матимуть централізоване водопостачання і цілодобово питну воду. Тож чекати залишилося недовго — лише до 2020 року. Сьогодні централізованими водогонами можуть скористатися тільки 79 відсотків мешканців області, а централізованою каналізацією — лише 64 відсотки.

Ліна КУЩ.

➤ *ЛУГАНЩИНА*

Небезпечні, а інших нема

Луганський Держгірпромнагляд наполягає на виведенні з експлуатації підвальних і напівпідвальних котелень.

Таких об'єктів у Луганській області працює 124. Тільки в одному Краснодоні заборонено експлуатувати 17 підвальних котелень і 54 котли. За словами заступника начальника Луганської держінспекції промислової безпеки та охорони праці в будівництві, котлонагляді та за підвідомчими спорудами Станіслава Трифанова, ці об'єкти було побудовано давно й вони зовсім не відповідають нинішнім вимогам. Але проблема в тому, що замість небезпечних котелень ще не побудували нових. «Наше завдання — все-таки довести справу до кінця й повністю позбутися котелень у підвалах. Нам цим інспекторський склад нині працює особливо інтенсивно, — зазначив Трифанов. — Наприклад, у Лисичанську на нашу вимогу сьогодні виведено з експлуатації дві котельні, а цього року планується закрити й решту десять».

Алла АНТІПОВА.

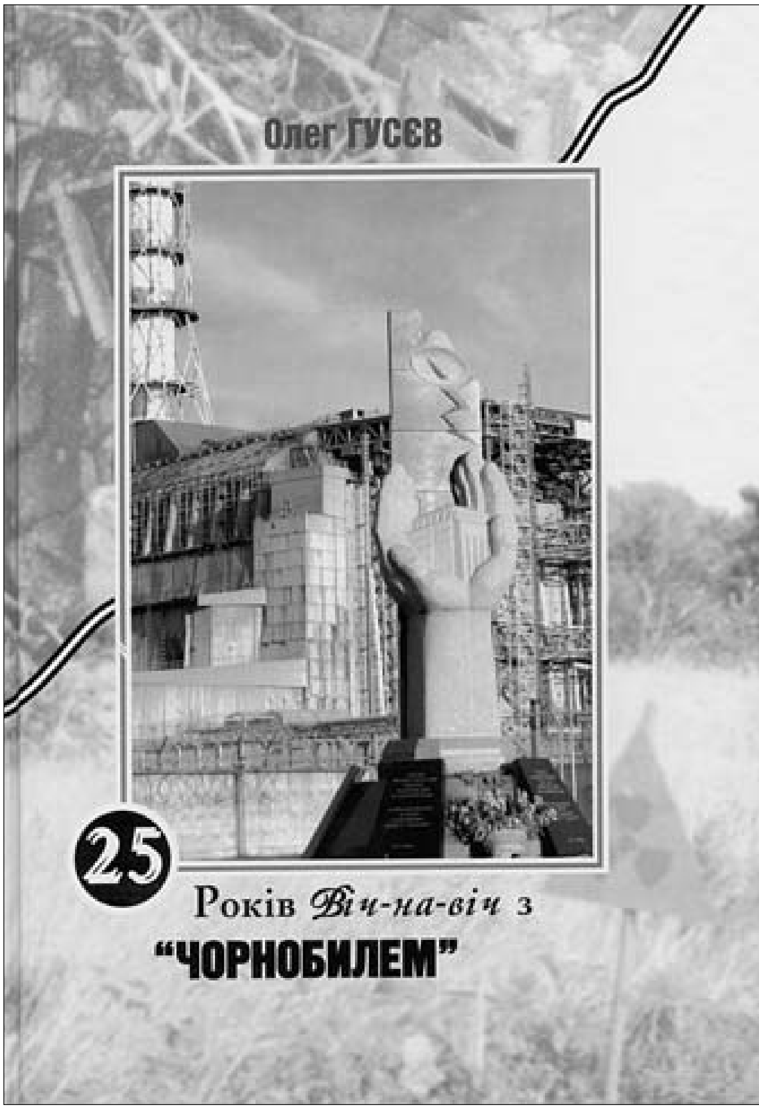

Наші студенти тепер мають можливість захистити свої дипломні роботи в європейських країнах

2011-й — Перший рік «Чорнобиля»

Перша книга-фоліант про битву ратоборців зі злим атомом ЧАЕС

У зв'язку з наступними 25–ми роковинами Чорнобильської трагедії Видавничо–поліграфічним центром «Літопис–ХХ» (м. Київ) видано книжку автора 25 чорнобильських книг про Україну, учасника ліквідації аварії на ЧАЕС Олега Петровича Гусєва «25 років віч–на–віч з «Чорнобилем».

У цьому документально-публіцистичному багато ілюстрованому ним же виданні йдеться про героїзм, самовідданість пожежників та інших ратоборців як Чорнобильської АЕС, так і громадян України, Росії, Білорусії, інших країн СНД і закордону, котрі почали негайну боротьбу з наслідками Чорнобильської катастрофи, а також працівників органів внутрішніх справ та закладів охорони здоров'я, вчених, армійців, аграріїв тощо.

У книзі також порушено проблеми, пов'язані з контактами України з міжнародною спільнотою на тлі виконання обіцяних фінансових та технічних зобов'язань, в одержанні найновіших відкриттів і досвідів у атомній енергетиці та застосування прогресивної техніки.

Публіцистичний твір широко розкриває не тільки вітчизняний і міжнародний резонанс жахливих чорнобильських подій, а й подає читачам документи двадцятого й нинішнього століть, відкриття прогресивних робіт провідних вчених та фахових спеціалістів України, Росії і Білорусії у вирішенні надскладних «чорнобильських» завдань в екстремальних умовах високого радіаційного забруднення.

Олег Петрович, уродженець Полтавщини, чорнобильське пекло пройшов з початку травня 1986 року як спеціальний кореспондент газети «Правда». Працював на ЧАЕС протягом року, буває тут і зараз. Єдиний у світі сфотографував з ризиком для життя зруйнований реактор з п'ятнадцятиметрової дистанції. Ядерне опромінення привело його до чотиригодинної хірургічної операції. Ліквідатор надзвичайно схуднув, бо втратив аж 30 кілограмів, роками боровся з хворобами, однак все ж писав і пише всі ці 25 років цікаві чорнобильські твори. Повернувся він й у пресу: кілька років був головним редактором республіканської «Профспілкової газети». Зібрав матеріал на низку книжок, у тому числі — і його 25-й фоліант.

... Питаю Олега Петровича, де ж стільки у вас взялося наснаги й сили? «Від батька і матері — учасників Великої Вітчизняної війни. А труднощам вчився вже у Донбасі, звідки у 18 років переїхав до Києва, щоб стати журналістом. А став ще й письменником — 45 книжок. Це, треба сказати, згодом далося мені «дуже дорого»: після тяжкої операції став інвалідом».

Нині О. Гусєв виконує не тільки журналістський, а й громадянський обов'язок: працює у Міжнародному комітеті захисту прав людини. Йому присвоєно на підставах свідоцтва Міністерства юстиції України й наказу комітету № 222 від 5 травня 2004 року звання «генерал-майор» з правом носіння форми з символікою комітету (шеврон).

Та й зараз він виносить на світ чимало критичних сторінок «байкарям» різного рангу, котрі не мають права давати власні некомпетентні оцінки стану на ЧАЕС та забруднених радіацією об'єктах не тільки з моральних, а й з юридичних міркувань: причина — «вони там і близько не були».

Його нинішній твір спростовує й неточні висновки Міжнародного агентства з атомної енергії (МАГАТЕ) про те, що Чорнобильська катастрофа, мовляв, не така важка, як пишуть про неї в Україні. Деякі фахівці цієї організації у вересні 2005-го подали цифри, котрі Олега Петровича і величезну кількість ліквідаторів дуже обурили. Спеціалісти МАГАТЕ у звіті експертної комісії ООН на «чорнобильському» форумі у Відні значно применшили негативний вплив цієї трагедії. Безпідставно інформували міжнародну спільноту про меншу, ніж фактична, кількість її людських жертв. Особливо применшили цифри втрати дітей, які народилися в зоні вибуху станції. Адже було дуже багато дітей, вражених «мирним атомом», а не лише дев'ятеро, як вказано у звіті експертної комісії ООН на згаданому форумі.

— Думки фізичних осіб і представників вищеназваної організації, викладені в цьому звіті, — дуже негативний «портрет» цих «експертів», — свідчить автор. — На них — повна відповідальність за введення в оману світової спільноти.

Майже все, що побачив у радіоактивній Чорнобильській зоні навесні 1986 року О. Гусєв, регулярно доповнюється його новими фотознімками й блокнотами — щорік після чергового «знайомства» з наслідками Чорнобильської АЕС лауреат найвищої журналістської премії Національної спілки журналістів України «Золоте перо» не тільки аналізує новини по «деталях», а й через нові свої книги дає «ключі» доріг, якими вже стільки років народи України та й увесь світ прискорюють ходу в боротьбі з наслідками найбільшої ядерної техногенної катастрофи XX століття.

Київські продавці розповідали мені, як у книгарні, що біля Національного транспортного університету столиці України, вже в момент викладання його твору на стіл читачі почали розглядати цю незвичайну книгу числом сторінок — 624, її зміст і фото. «Така книга має бути у кожній хаті, — сказала одна із студенток цього вузу. — Подивіться хоча б, які тут точні заголовки чорнобильських фрагментів: «Хто був проти будівництва ЧАЕС», «Когда Чернобыль-86 впервые зазвучал на уровне ООН», «МАГАТЕ сказала щось не те», «Дамоклов меч, конский волос и бикфордов шнур», «Мир устал от Чернобыльской катастрофы?», «Чорнобильська програма відродження та розвитку України», «Атомщик Борис Иванович Горбачов сообщает о новой хронологии на четвертом блоке АЭС». Він же як автор цих сторінок подає у творі дуже важливе запитання, яке й розкриває його: «Чорнобыльскую аварию спровоцировал... наш киевский «земляк»?».

У книзі є й такі назви сторінок: «Были и небылицы чернобыльского суда», «Правда о Чернобыле лежит... в Москве», «Як швидше подолати наслідки «Чорнобиля-86», «Введення в дію нового «Укриття» — на 2012 рік», «Звернення Президента України з приводу Дня Чорнобильської трагедії», «Послання Президента України Віктора Януковича до Українського народу».

Володимир БОНДАР.

У НОМЕР

ДНІПРОПЕТРОВЩИНА

Найризикованіші — професії водіїв і керівників

Найбільш ризикованими торік на Дніпропетровщині стали професії водіїв та керівників підприємств (по 16 % смертельних випадків для кожної професії від загальної їх кількості на підприємствах області). Ці люди загинули переважно в результаті дорожньо-транспортних пригод під час виконання трудових обов'язків.

На другому та третьому місцях за кількістю смертельно травмованих — електромонтери (10 %) та трактористи (7 %). Із невеликим відривом продовжують трагічний список професії токаря, охоронця, підсобного робітника, оператора-налагоджувальника.

Менш ризикованою стала професія слюсаря: якщо протягом 2007 року смертельно травмувалися 14 таких спеціалістів (або 19 % від загальної кількості загиблих), то у 2008-му та 2009-му сталося по три смертельних випадки, а в 2010-му — два.

Як повідомили у прес-службі теруправління Держгірпромнагляду в Дніпропетровській області, загальний рівень травматизму торік, порівняно з 2009-м, знизився майже на 12 %. Натомість кількість смертельних травм збільшилась майже на 10 %. Протягом року на підприємствах області під час виконання трудових обов'язків травмувалися 898 осіб, з яких 61 працівник загинув.

Тетяна КОЛЯДИНСЬКА.

КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ

Правова допомога для бідних

У Кам'янці-Подільському готується до відкриття центр, де незаможні отримуватимуть безплатні юридичні консультації. Раніше в місті завдяки підтримці Агентства США з міжнародного розвитку діяла громадська приймальня, що стала популярною не лише в мешканців Кам'янця-Подільського, а й навколишніх районів. Цього разу кошти на реалізацію проекту, що є частиною «Всесвітньої стратегії подолання проблеми бідності», надав Міжнародний фонд «Відродження», повідомив керівник громадської асоціації юристів міста, керівник центру правової інформації та правових консультацій Максим Ільчишен. Для нього влада виділила спеціальне приміщення.

Уже в лютому малозабезпечені громадяни зможуть звертатися по допомогу. Проект об'єднав зусилля громадських активістів, управління юстиції та міської влади.

Віра ШПИЛЬОВА.

«Головне — зберегти колектив»

З МІСЦЯ ПОДІЇ

На базі одного з корпусів Косівської центральної районної лікарні планують створити госпітальну базу. У приміщенні, де нині знаходяться терапевтичне і кардіологічне відділення, відремонтують горище і відкриють додатково сім палат. «У такий спосіб розвантажимо існуючі та поліпшимо умови перебування пацієнтів, адже кількість хворих із серцево–судинними захворюваннями щороку збільшується», — пояснює головний лікар ЦРЛ Іван Фазан.

Кардіологічне відділення у Косові відкрито у 1993 році. Тоді ним керував відомий на Прикарпатті лікар Антон Гасан. Але і **Стефанією БІЛОЮ (на знімку)**, яка нині працює завідувачем цього відділення, хворі теж не нахваляться: ввічлива, доброзичлива, уважна, професіонал у своїй справі.

— Скарг від хворих немає, — запевняє Іван Васильович. — А немає їх тому, що умови прекрасні, харчування нормальне, а ставлення медперсоналу до пацієнтів — як до рідних, а то й краще.

Відповідні умови були створені після реконструкції приміщення у 2009 році, на що з обласного і районного бюджетів було виділено понад 600 тис. грн. А харчування тут — домашнє. «У середньому харчування одного хворого торік у районі становило шість гривень, — розповідає Іван Фазан. — Пацієнти у нас їдять бануш, пиріжки, налисники, вареники, голубці. Смачна і поживна їжа».

Цього року медикам доведеться особливо непросто. За словами Івана Фазана, через недофінансування. «Для того, щоб не скорочувати людей, ми разом із профспілковим комітетом вирішили: пенсіонери переходять на півставки, а решта працівників йдуть на два тижні у безплатну відпустку. В такий спосіб зберігаємо колектив», — пояснює він.

Дарина НАЗАРЧУК.

Івано-Франківська область.

Фото автора.

ПОСИДЕНЬКИ

№ 24 (5024) СЕРЕДА, 9 ЛЮТОГО 2011

Сьогодні в Україні очікуються невеликий мокрий сніг і дощ. На дорогах східної частини місцями ожеледиця. Вітер західний, 5—10 м/с, у західних областях пориви 15—20 м/с. Температура вночі від 4° морозу до 1° тепла, на Закарпатті 0—5° морозу; вдень 3—7° тепла, на Прикарпатті й в Одеській області до 11°, у східній частині 0—3° тепла; у Криму вночі 0—5° тепла, вдень 6—11°. По Києву температура вночі близько 0°, удень 5—7° тепла.

ЦЬОГО ДНЯ, 9 ЛЮТОГО

1441. Народився Алішер Навої, узбецький поет, мислитель, державний діяч. Одну з його поем, "Фархад і Ширін", переклав на українську Микола Бажан. **1648.** Богдана Хмельницького обрано гетьманом Війська Запорозького. **1826.** Народився живописець і графік Костянтин Трутовський. **1881.** Помер Федір Достоєвський. **1904.** Прийняв свій останній бій з японською ескадрою крейсер "Варяг". **1909.** У США заборонено наркотики. (До того опій і морфій вільно продавались в аптеках.) **1923.** В СРСР ухвалено постанови про створення Ради з цивільної авіації та про технічний нагляд за повітряними лініями.

ЗООХАЩІ

Знайшли незвичайного кота

Дикий лісовий кіт, або кіт європейський, з'явився в Київському зоопарку після того, як його виловили на Вінниччині.

Знайшли його минулої осені грибники-кияни у лісі Чечельницького району. Великого гарного смугастого кота вони побачили на дереві зовсім випадково. Він дав про себе знати нявчанням. Налякану тварину зняли з дерева. Щоправда, зробити це було непросто, але операція із порятунку вусатого з гострими кігтями врешті-решт завершилася успішно. Вирішили, що кіт — домашній, бо тільки господар міг виплекати такого: завдовжки 90 сантиметрів (це встановили вже вдома) і вагою вісім кілограмів.

Фото Влада МУСІЄНКА («Главред»).

Дуже скоро кіт виявив свій агресивний характер. Налякав господарів тим, що зламав клітку. Про великого агресивного кота вони повідомили місцевого лісника. Тварину показали фахівцям і ті дійшли висновку, що це той самий дикий лісовий (європейський) кіт, який належить до зникаючого виду, а тому занесений до «Червоної книги» України.

У Київському зоопарку, куди передали кота, співробітники підтвердили: такі експонати — рідкісні навіть для зооустанов. Невдовзі котикові привезуть подружку, якій дав прихисток один лісник, але приручити її не зміг. Тож працівники зоопарку мріють про цілу родину диких лісових котів.

Вл. інф.

Слон з букетом

У рослинному світі багато курйозів. У Каліфорнії, наприклад, є дерево, яке примудряється гілкуватися так, що нагадує старого стомленого слона, за що його називають «слонячим деревом». От як описує таке диво ботанік Д. Вітч, який відкрив його в пустелі 1859 року: «Стовбур ділиться на кілька міцних гілок, що розходяться горизонтально, згинаючись і вивертаючись так, що мають гротескну схожість із зігнутими руками й ногами товстої людини. Ці величезні гілки закінчуються декількома короткими гілочками, покритими масою червоних квітів, і складається враження, начебто перед тобою хобот слона, який тримає букет».

Наталя ОКОЛИТЕНКО.

Посиденьки провела Людмила ОПАНАСЕНКО (mila@golos.com.ua)

«Кінця світу не буде!»

БУВАЛЬЩИНА

Про кінець світу, який начебто має вкотре (після базікань про 1991–й, 2000–й тощо) статися у 2012 році, просторікують чимало віщунів, та ще й жовта преса перцю додає... Хоча відколи «світ світить», відтоді цим страхають довірливий люд.

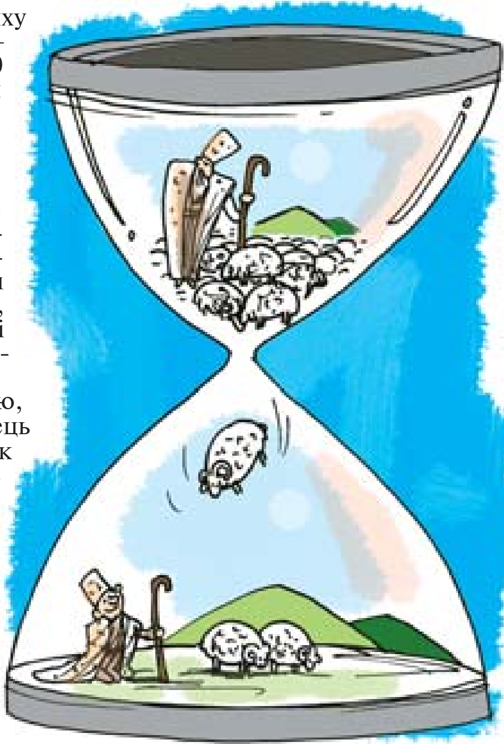
Сталося це на свято Ілліґромовержця, 2 серпня 1968 року. В гірській місцевості саме закінчували косовицю. І сільській худобі після толоки вже дозволили випасатися у царині. Цілий день ішов дрібний, прохолодний дощ. Я, третьокласник, разом зі старим стрийом Ільком (дядьком по батьківській лінії) випасав корови та ягнята. Ночували далеко від села — в хатині-зимівці. Щовечора я почувався дорослим господарем: доїв корів, розкладав вогнище, напікав із півдесятка картоплин нам обом і варив рідкого чиру (кукурудзяний куліш), бо стрий не мав ані одного зуба... А потім цей 80-літній дід розповідав біля ватри про пережите на австро-мадярських фронтах Першої світової і в російському полоні, про роботу в шахтах Америки, про партизанів у сорокові роки, про становлення колгоспу, про наш рід. І так майже до півночі, доки ми не йшли ночувати на горище хатини. Для мене, малюка, то були казково-незабутні й неймовірно цікаві часи.

Того дня до нашої компанії «прибилася» баба Олена зі своєю старою корівкою. А потім прийшов і стриїв небіж Матвій (молодший од свого дядька років на сім-вісім). То був міцний дід — кремезний, сивий і зовсім лисий, з великою круглою головою — неймовірний сміхар.

Сиділи під дубом, накинувши на нижні гілки трохи сіна, щоб не капало, і з розкритими ротами слухали Матвія про його походеньки по Бельгіях, потім по Аргентинах і Уругваях... Усе в нього закінчувалося якимись веселими пригодами. А сміявся він таким густим, заразливим сміхом, що весела луна котилася далеко...

І тут нашу ідилію перервала канонада — аж земля здригнулася!.. Мало не треба було затуляти вуха — стріляли з трьох боків водночас: біля нашого і села Довгого та на околиці міста Сваляви. Так тривало, може, й до десяти хвилин. Потім усе вщухло. Діди ще довго колупалися пальцями у вухах, проганяючи глухоту.

А було це перед відомими подіями в тодішній Чехословаччині. На території Закарпаття тоді містилися військові частини Радянської Армії. Вздовж автошляху Хуст—Мукачеве—Ужгород кожні 20 кілометрів з весни стояли оснащені всіма видами озброєнь батальйони і полки. І вони в один і той же час тричі на добу проводили так звані навчальні стрільби, гул від яких, напевно, можна було почути і на кордонах Чехословаччини.

— Стрию-стрию, ото вже буде кінець світу, — одразу, як затихло, почав уже злякано Матвій.

— Написано у Святім письмі: «Коли всі гори будуть обплутані дротами, то бережіться, чекайте на скорий кінець світу», — повчально, якось піднесено і повільно розпочав стрий Ілько. — А тепер уже хіба не так — скрізь по наших горах — ті страпаті величезні стовпи (високовольтні. — **Авт.**), всюди проводять телефони, ночами усе світиться — що, не правда? Спокійно прийде не днесь-завтра кінець...

Баба Олена почала голосно плакати: «А в мене такі малі онуки...».

— Не буде кінця світу! Ніякого кінця! Вам уже скоро по сто годів — вам однаково. А я жити хочу!.. — з притиском вимовив я дідам.

— Може, дітвак і правду каже... Нам що — пекло від нас не втече, — якось зажурено мовив стрий Ілько і нагадав, що вже час іти полуднувати.

Василь НИТКА.

Свалявський район Закарпатської області.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Політ тарілки над Волинню

ХОЧЕТЕ — ВІРТЕ, ХОЧЕТЕ — НІ

«Літаючі тарілки» були і залишаються загадками. Дослідник історії **Володимир ЯЩУК** з Радивилова **(на знімку)** вважає, що на Волині це позаземне явище вперше реально побачили у 1892 році, і воно спричинило цілу низку військових розслідувань.

— Шукаючи в архівах матеріали з історії рідного краю, я натрапив на цікаве свідчення, датоване XIX століттям, у якому йдеться про відвідини інопланетянами повітряного простору над колишньою Великою Волинню, — розповідає Володимир Ящук. — Це свідчення товариства уфологів стало співзвучним з публікацією у газеті «Свет» від 28 березня 1892 року. Тоді на шпальтах з'явився короткий лист якогось Н. Р.

У перекладі українською замітка звучала так: «Милостивий пане редакторе! Вважаю за обов'язок повідомити вашу високошановану газету про появу вже не вперше в нас летючої машини. Її бачили 15, 17 і 23 березня цього року. Сього числа о 6 1/2 годині ранку її бачили за дві версти північніше Луцька Волинської губ., над с. Зміїнець. Бачили її солдати 33-го драгунського Ізюмського полку і селяни с. Зміїнець. Рух машини був зі сходу на захід. Політ швидший за політ птиці. Висота може бути порівняна з висотою польоту журавля. Шум від руху цієї штуки було чути в селянських хатах. При русі машини вітер був з північного заходу. Дійсність моєї розповіді може підтвердити командир 2-го ескадрону полку».

Як на диво, цю інформацію сприйняло всерйоз військове відомство Російської імперії, і через певний час за наказом начальства відповідне розслідування провів журнал «Разведчик». У № 293 (1892 р.) цього журналу командир згаданого полку оприлюднив рапорт, який став доповненням до вищезгаданого листа. Зокрема, зазначалося, що машина металевого світлого кольору йшла дуже швидко і її бачили також у місті Дубні.

З приводу невпізнаного об'єкта редакцію «Разведчика» повідомив також ротмістр, який не назвав свого імені: «В кореспонденції газети «Свет», № 73, сказана правда... Летючу машину бачили декілька чоловік нижніх чинів довіреного мені ескадрону і дехто з селян с. Зміїнець. Я особисто сам опитував селян і нижніх чинів, і всі вони показали одне й те ж. 23 березня о 6 1/2 ранку увагу всіх привернув сильний шум, схожий на шум далекого поїзда. Люди в страху і нерозумінні озиралися навкруги, дивилися вгору і виразно побачили над самим Зміїнцем летючу машину світло-металевого кольору — на висоті журавлиного польоту. Величина і форма невеликої копиці сіна. Деякі помічали схожі на крила, лопасті, що рухалися. За чутками, цю летючу машину бачили у Радивилові, Дубні, Здолбунові, Рівному, Луцьку, Боремлі, Ковелі, Рожищі Волинської губ. Цікаво опитати сторожів і вартових у тих місцях, де ця машина зупинялася і освітлювала».

У наступному листі, оприлюдненому в «Разведчику», той же ротмістр писав: «Заговорили про появу чогось, що освітлює по ночах снопами сильного світла...» Далі з'явились подробиці, мовляв, кулю чи літаючу машину видно чітко 2—3 хвилини, а потім неясно. Вона освітлювала і ніби оглядала околиці сіл Рванці і Гнидва...

Зважаючи на те, що кінець XIX століття ще не був увінчаний першими польотами братів Райтів, літальними спробами Можайського, можна цілком припустити, що об'єкт, який наробив стільки розголосу і серед населення, і на сторінках тодішньої преси, — це не що інше, як літаюча тарілка. Тільки з якою метою прилітала вона на Волинь?

Євген ЦИМБАЛЮК.

смт Млинів Рівненської області.

Фото автора.

Над номером працювали: Віталій ЖЕЖЕРА, Тетяна УВЄРОВА, Олена ГОРБУНОВА.

Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Сергій ДЕМСЬКИЙ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.

Головний редактор Анатолій ГОРЛОВ.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

(р) Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання—КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Передплатні індекси: для фізичних осіб — 40224, 08775, для підприємств і організацій — 60955.

Передплатна ціна на 2011 рік: для фізичних осіб — 10,00 грн. та 6,00 грн., для підприємств і організацій — 30,00 грн на місяць.

Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Загальний тираж 150000.

Друк: ТОВ «Мега-Поліграф», 04073 м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14, тел. (044) 581-68-15

Зам. 19155

Макет, верстка — редакція газети «Голос України».

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-72;
телефакс — 234-72-54;
відділ реклами — 449-72-53, 453-44-56, 453-44-57;
телефакс — 449-85-62.

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

При підготовці матеріалів використовується інформаційно-пошукова система Верховної Ради України «Законодавство»

